

Äripäev

veebbruar | 2024

Ajakiri ettevõtlikule inimesele!

Väsimatu Reet Purre laiendab
83aastaselt puhkekeskust

Laenuäri tõi taas kiire kasvu

Endine gasell sihib **uut hoogu**
Ameerika ehitusturul

GASELLI TOP “Leidsime niši, hirm on seda kaotada”

hind 13,95 eurot

ISSN 1406-2585

9 771406 258005

Kes on parim igas **maakonnas**?

Viiekordne gasell: ratsuta **mitmel hobusel**

Juubel: vanimad firmad **uusi kriise** ei karda

Gaselliliikumist toetavad:
finora bank

GBC
TEAM

Legendaarne kõva juust Leedust!

*Aeg maitsta,
aeg hinnata!*

✓ Laktoosivaba ✓ Kaltsiumiallikas ✓ Sobib taimetoitlastele

SISUKORD

4

Restoran
leidis niši ja
kiire kasvu

**12 Kiiresti kasvavate
firmade TOP**

**22 Tüütu eurodirektiiv
pöörati miljoni-
dividendideks**

**28 Kiireimad käibe
kasvatajad**

**30 Kiireimad kasumi
kasvatajad**

**32 Autolaenud viisid
gaselliiks kolmandat
korda**

**37 Kiireimad kasvavad
maakondades**

42

Auahne **kallurfirma**
trügib USA
ehitussektorisse

**48 Järjepidevalt
kiiresti kasvavad**

**54 Autovargus
pidurdas
veofirma kasvu**

**60 Arvamus: edu
tagab mitu
tugisammast**

**72 IT-gasell ehitab
riiki Eestis ja Lähis-
Idas**

**64 Sisustaja:
väsimatu Reet
Purre ehitab
puhkekeskust**

78

Juubel: pika
kogemusega ettevõtjad
ületavad kriisi sujuvalt

88 30aastased – katastroofid varjutasid kõik muu

94 25aastased – Otepää tõusis maailmakaardile

GASELLILIIKUMINE

Eesti gaselliliikumine tähistab 2024. aastal 24. sünnipäeva – täpselt nii kaua on Äripäev koostanud Gaselli TOPI, korraldanud Gaselli Kongressi ja kirjutanud gasellifirmade käekäigust. Gaselliliikumine väärtustab kiiresti kasvavaid ettevõtteid teadmises, et just nemad loovad enim uusi töökohti, on paindlikud, kiired ja julged.

KES PÄÄSES 2024. AASTA EDETABELISSE?

- Ettevõtte peab olema tegutsenud vähemalt alates 2019. aasta 1. juunist ja tegutseb ka praegu.
- Ettevõtte 2020. aasta müügitulu on alates 100 000 eurot ja 2022. aasta müügitulu on alla 9,4 miljoni euro. 2021. aasta müügitulu on suurem kui 2020. aasta oma.
- Ettevõtte 2022. aasta ärikasum on suurem kui 2020. aastal, samas võib 2021. aasta ärikasum olla väiksem kui 2020. aastal, kuid ühelgi aastal ei tohi olla ärikahjumit.
- Ettevõtte müügitulu ja ärikasum on 2022. aastal võrreldes 2020. aastaga kasvanud vähemalt 50%.
- Uuendusena meetodikas võtsime lõpparvestuse aluseks nn normaliseeritud kasumi, kus kasumist lahutasime muud tulud, kasumi/kahjumi bioloogilistelt varadelt ja põllumajandusliku toodangu varude jääkide muutuse. Sellega elimineerisime varade ümberhindluse ja muude ühekordse iseloomuga tehingute olulist mõju kasumile ning arvutasime kasumi kasvu edetabeli "kasv eurodes"-põhimõttel.
- Ettevõttel peab olema 2022. aasta lõpus vähemalt kaks töötajat.

JÄRJESTAMINE

- Ettevõtted järjestati 2020 vs. 2022 müügitulu kasvu ja normaliseeritud kasumi kasvu põhjal edetabelitesse. Mõlema edetabeli koht andis sama arvu punkte. Koondjärjestus tekkis kohapunktide liitmisel.

PÕHJUSED, KUI ETTEVÕTET TABELIS POLE

- Ettevõtte andmed ei vasta eespool toodud tingimustele.
- Ettevõtte majandusaastate aruandeid ei olnud andmete kogumise ajaks (oktoober 2023) äriregistrisse sisestatud.
- Tabelis osaleva konsolideeritud emaettevõtte tütarfirmad osaleda ei saa.

Äripäev

Toimetajad: Ken Rohelaan, Jane Suu
tel: 667 0111,
e-post: ken.rohelaan@aripaev.ee
Peatoimetaja: Meelis Mandel

Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
tel: (372) 667 0195, (372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja lev:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099

Tellimine internetis: [kampaania.aripaev.ee/
telli-aripaev](https://kampaania.aripaev.ee/telli-aripaev)
Äripäev veebis: aripaev.ee
Äripäeva tooted ja teenused: pood.aripaev.ee
Äripäeva raadio: aripaev.ee/raadio
Trükk AS Printall

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei ta-

gasta. Kõik ajakirjas Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakalajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ja edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebutse korral ajakirja sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

Restorani Odessa pidajad
Yuriy Chernov ja Tetiana
Dubinina jõudsid oma
ettevõttega gasellide
edetabelisse.

FOTOD: ANDRAS KRALLA

“LEIDSIME NIŠI, HIRM ON SEDA KAOTADA”

“Mul on väga raske töö – iga toitu pean maitsuma!”
kurdab Tallinna vanalinnas asuva restorani Odessa
omanik ja peakokk Yuriy Chernov.

MARGE UGEZENE
marge.ugezene@aripaev.ee

Kas restorani omamine teeb rikkaks?
“Ei!” vastab Yuriy abikaasa Tetiana Dubinina kõhklemata.

Yuriy naljatab taas: “Veel mitte!”

“See on pereäri. Kaksikümne lauda ei suuda mitte kedagi rikkaks teha,” leiab Tetiana.

Äripäeva Gaselli TOPi ehk kiiresti kasvavate ettevõtete edetabelisse jõudnud äri numbrid on siiski ilusad.

2022. aastal saavutas restoran väga hea käibe. Kui aasta varem oli see 200 000 euro ümber, siis 2022. aastal kasvas käive 619 000 euroni ja kasum oli 177 000 eurot. Tänu käibe kasvule jõudis Odesa kööki pakkuv restoran esimest korda Äripäeva Gaselli TOPi, maandudes 172. kohal.

Kasv 2022. aastaga ei piirdunud. “Läinud aasta oli parem,” rõõmustab Tetiana. Eelmisel aastal kosus käive 750 000 euroni, kasuminumbreid lööb raamatupidaja veel kokku.

Müügi käive hüppas üles 2022. aastal, kui algas sõda Ukrainas. Mullu hakkas taastuma turism.

Vaatamata korralikule kasvule püsivad restoraniomanikud kahe jalaga maa peal. “Kui sul on kolm-neli restorani, siis saad rääkida käibest,” märgib Yuriy.

Tetiana on nõus. “Õeldakse, et neljas restoran on käibe jaoks.”

Restorani Odessa avas Eestisse kolinud abielupaar 2017. aasta novembris. Enne seda käis kaheksa kuud ettevõtmistusi.

Restorani avamine ei olnud kummagi jaoks keeruline, sest varem pidasid nad restorani Dubais, kus üle 20 aasta elasid. Muutunud on ainult pakutav toit: kui Dubai restoranis oli rahvusvaheline köök, siis Tallinnas koosneb restorani menüü Odessale iseloomulikust toidust. Kuna Odessa on alati olnud multikultuurne linn, siis sama mitmekülgne on ka menüü. Aga restorani köögi uksest õnnestub sisse astuda ainult Odessast pärit kokkadel – sest vaid nemad oskavad teha autentset Odessa toitu.

Restoran keskendub kohalikele. “Turistid on boonus,” lausub Yuriy.

Hirm hoiab kohal

Yuriy ei taha, et kliendid hakkaksid kurtma, et: “Vot, varem oli toit siin parem, ju kokk on vahetunud.” Seepärast ei anna Yuriy ikka veel ohjasid köögis üle, kuigi restoran töötab stabiilselt ja on populaarne. Nii et kõik saaks toimida ka temata. “Aga ma kardan. Leidsime endale koha, niši – hirm on seda kaotada. Ja ma olen väga kindel, et selle kaotamine võib käia väga lihtsalt ja kiiresti.”

Äkki on ta lihtsalt perfektsionist? Yuriy muigab. “Võib-olla.”

Tripadvisoris asub Odessa restoran kümnen-

MIS ON TETIANA JA YURIY LEMMIKTOIDUD?

“Vareenikud kapsaga,” kostab Tetiana.

Nagu ka Yuriyl. “Kiire ja lihtne,” kiidab mees.

Yuriy ei vaidle kliendiga. “Ma püüan siiski kuulata ja kõrva taha panna tagasisidet, aga ma ei lasku vaidlusesse, isegi kui tunnen, et kliendil ei ole õigus.”

Kuna Odessa on multikultuurne linn, on selline ka menüü, piltidel vareenikud ja kapsarullid.

FOTOD: RESTORAN ODESSA

TOO OMA MEESKOND MEIE JUURDE JA KASUTA RUUMI TASUTA!

WASA
RESORT

www.wasaresort.ee

VÕIMALUS ON KASUTADA ERINEVA SUURUSEGA RUUME:

- ✓ Uhiuus Ovaalsaal, mis mahutab teatristiilis kuni 100 külalist. (Tavahind tööpäeviti 399€ / 8h)
- ✓ Väike seminariruum, mis mahutab diplomaadistiilis kuni 24 külalist. (Tavahind tööpäeviti 129€ / 8h)
- ✓ Seminari-apartment, mis mahutab diplomaadistiilis kuni 16 inimest. (Tavahind tööpäeviti 79€ / 8h)

- ✓ Avarad ja valgusküllased seminariruumid
- ✓ Majutus superior-klassi tubades
- ✓ Mõnus spaa- ja saunakeskus
- ✓ Ekspresshoolitsused kiireks lõõgastuseks
- ✓ Kohvipausid ja snäkid
- ✓ Lõuna- ja õhtusöögid
- ✓ Värsked kokteileid õhtu veetmiseks

VAATA PAKKUMIST

Oled väsinud suhtlemast kümne inimesega? Broneeri kõik ühest kohast!

Pakkumine kehtib tellimustele koos majutuse, toitlustuse ja kohvipausidega, alates 12 osavõtjast, mis on tehtud broneerimiseks pühapäevast kuni neljapäevani kuni 20.06.2024. Rohkem infot: events@wasahotels.ee

dal kohal, kokku on Tallinnas hinnatud 905 söögikohta. Kriitikast see ei päästa. “Näiteks on öeldud, et minu vanaema tegi ikka paremat borši. On öeldud, et see pole ikka õige Kiievi tort, olen saanud teistsugust ...”

Yuriy paneb käe rinnale. “Kui nii öeldakse, siis kusagil sügaval ...” jätab ta mõtte lõpetamata. Mis sisimas ikkagi juhtub? “Kerkivad kohe kahtlused, et äkki tegin midagi valesti, aga kui hiljem lähen välja suitsetama ja mõtlen omaette, siis mõistan, et ei, kõik oli tehtud õigesti. Kuna ma olen 100% ajast siin, siis olen kvaliteedis kindel, ja annan endale aru, et igaühel on oma arvamus. Vanaema borš oli kahtlemata väga maitsev, aga meil tehakse sellist!”

Abikaasa Tetiana noogutab ja lisab, et alguses oli kriitikat vastu võtta eriti keeruline. “Iga väiksem kriitika tegi meid haigeks. Praegu vaatan ise otsa statistikale: tuhandest kiitvast tagasisidest on üks negatiivne. Kõik on hästi.”

“Ükskord öeldi, et ju kokk on muutunud, kõik on teistmoodi,” meenub Yuriyle.

Tetiana vaidleb vastu: “Ei, sellist asja pole olnud!”

Yuriy mäletab teisiti: “On-on!”

Tetiana lükkab abikaasa jutu kaljukindlalt ümber. “See oli see lugu, kui klient ütles, et boršis olid enne normaalse suurusega kartulitükid, nüüd on liiga suured – et ilmselt siis nüüd hakib kartulit keegi teine!”

Suhtlus ja kvaliteet

Tetiana ja Yuriy õpetavad, kuidas Tripadvisoris pääseda kümne parima söögikoha sekka.

“Tähtis on kvaliteet,” arwab Tetiana.

Yuriy rõhutab muud. “Suhtlus. Ma tõesti muretsen iga inimese pärast, kes astub meie restorani sisse. Minu jaoks ei ole nad osa statistikast. Olen köögis, näen vaeva, kontrollin iga roa üle ... Olgu või purjus turist, ma tahan, et ta lahkuks rahulolevana.”

Restoranis ei käi liinitöö, kiidab Yuriy. Kogu tema fookus on restoranil. Yuriy ja Tetiana on restoranis iga päev hommikust hilise õhtuni. “Meil on ainult üks vaba päev. Esmaspäeval. Ainult siis saame magada kauem, sest esmaspäeval avame restorani õhtupoolikul,” lausub Tetiana.

Puhkusest nad puudust ei tunne. “COVIDi ajal oli meil palju puhkust, rohkem ei taha! Kui on võimalik töötada, siis töötame,” ütleb Tetiana. “Välismaalastena oli meil COVIDit üle elada palju raskem: lapsed on kakskeelsed, elad üürikodus, sõltud oma ärist. Õnneks olid meil säästnud Eestisse saabudes. Entusiasmi ja säästude najal pidasime vastu. Olime juba piiri peal.”

Yuriy tööpäev hakkab pihta kõige varem. Kui

HEA KOHT OÜ

Gasell TOPis 172. kohal

Müügitulu: 2022. aastal 618 951 eurot, 2020. aastal 190 503 eurot.

Kasum: 2022. aastal 170 526 eurot, 2020. aastal 8271 eurot.

Juhatus: Tetiana Dubinina, Yuriy Chernov

Omanikud: Tetiana Dubinina ja Yuriy Chernov (ühisomand)

Enne Eestisse kolimist pidas abielpaar restorani Dubais.

FOTOD: ERAKOGU

Restoran Odessa on kui Ukraina maamärk Eestis.

EDUKUS SÖLTUB SELLEST, KUI PALJU SÜDANT JA HINGE SISSE PANED

Odessa restoranile Ukraina veine müüv ettevõtja Martin Pärn ja mõisaomanik Imre Sooäär imetlevad Tetiana ja Yuriy pühendumist restoranitööle.

“Eestis on veel Ukraina restorane, kuid Odessa on neist edukaim. Ja edukus sõltub juba inimestest, kes on selle taga – sellest, kui palju hinge ja südant nad sinna panevad. Nemad panevad seda sinna täies mahus,” ütleb Veiniekspressi omanik Martin Pärn. “Odessa on Tallinnas Ukraina maamärk, Odessa on väga hea restoran.”

Pärn kiidab, et Tetiana ja Yuriy on väga kohusetundlikud inimesed ja ei jäta arveid maksmata. “Aga nad on ka väga hõivatud kogu aeg, sest ei saa sageli tulla veinide degusteerimisele, kuna on kogu aeg tööl.”

Odessale hakkas Veiniekspress veini tarnima sõja alguses. Pärna kirjeldusel on Ukrainas praegu veinibuum. Tänu sellele, et seadusandlus muutus.

Kui ukrainlased tahtsid varem panna püsti veinimaja, siis litsentsitasu oli selleks hingematvalt kalline. “Suurem kui paljudel aastakäive. Volodomõr Zelenskõi meeskond võttis aga mõni aasta tagasi piirangu maha, mis tähendab, et kõik, kes seni kodus katsetasid, on saanud veinimajadeks,” räägib Pärn.

Tunda igas sammus

Pädaste mõisa omanik Imre Sooäär aitas Tetianal ja Yuriyl Odessa restorani käima lükata. Sooäärele meeldib nende kõrge moraal ja eetika, ka teevad nad oma restorani pühendumuse ja armastusega. “Seda on tunda igas sammus,” ütles Sooäär.

Tetiana lõi koos Sooäärega ka firma Blini, mis on praeguseks hääbunud. Nad üritasid teha kiirtoidufrantsiisi välituristidele. Pandeemia ja sõja tõttu läks see aga hingusele.

“Eestil on praegu statistiliselt 30% välituristite puudu ja meie suure tööjõu maksukoormuse juures Eesti majandussituatsiooni arvestades pole praegu võimalik seda äri teha. Kliente lihtsalt pole,” rääkis Sooäär ja tegi etteheiteid poliitikutele. “Valitsus ei näita ka mingit märki oma tegevusega, et Eestil oleks huvi tuua välituristid ja välisinvesteeringud tagasi. Selmet tõstetakse makse ja enda palku.”

“Valus on,” ütlevd Tallinna vanalinnas restorani pidavad Tetiana ja Yuriy sõja kohta Ukrainas. Eemal paistab Vene saatkond.

SÕJA EEST PÄÄSES PERE NAPILT

Lapsed olid reisil Ukrainas, tutvusid Odessaga, ja vanemad läksid neile järele. “Tulime Ukrainast tagasi Eestisse täpselt 23. veebruari õhtul. See oli viimane lend sel päeval. Me ei uskunud, et sõda algab, kuigi sellest räägiti. Me räägime sõjast iga päev. Valus on,” ütleb Tetiana.

üks poegadest on kella seitsme ajal hommikul kooli viidud, võtab Yuriy suuna Balti jaama tulle ja käib ka hulgimüügikaupluses.

Yuriy usaldab ainult enda silma. “Liha pean ise valima, tomatid valin ka ise.” Tomatitest on parimad “Härjasüdamed”.

“Turul mind juba teatakse – halba kaupa ei tohi mulle pakkuda,” sõnab ta ja naerab.

Tetiana naeratab. “Tüüpiline koka käitumine. Kõike valib ise. See ei ole meie jaoks lihtsalt äri, sest meie roll on selleks liiga suur.”

Jah, iga päev üks ja sama lugu

“Mulle tegi nalja, kui siinsed naabrid küsisid, kas ma juba ära ei tüdine – iga päev üks ja sama asi. Aga teate mis, ei hakka siin igav. Eile lõpetas töö kanalisatsioon, päev varem jäi kolmeaastane tüdruk tualetti lukku taha – lõhkusin ukse lahti. Kusagil pirn ei põle. Iga kahe-kolme päeva järel juhtub midagi,” kirjeldab Yuriy lõbusalt. “Külastajad tahtsid ükskord kasutada presentatsiooni jaoks telerit, kuid see läks samal päeval katki, oli vaja rutata poodi uut ostma. Väsiksin, kui kooriksin iga päev tundide viisi kartuleid.”

Kohvimasin läheb katki: 15 000 eurot. Kui ahi läheb omadega õhtule, siis uus maksab 7000 eurot. Teenindajad pillavad pidevalt nõusid põrandale. “Selle raha eest saaks juba uue kohvimasina osta,” naerab Yuriy.

Ka teineteisest nad ei väsi, kuigi on kogu aeg tööpostil koos. “Ei-ei!” kinnitab Tetiana ja heidab justkui igaks juhuks pilgu mehe poole. “Ei, eks?” Yuriy muheleb: “Ei.”

Konflikte ei teki, sest mõlema valdkonnad on erinevad. Tetiana on administraator, tegeleb finantsidega. Yuriy teeb süüa. “Mulle näiteks ei meeldi köök ja Yuriyle ei meeldi tähelepanu,” tunnistab Tetiana.

Köögis tõstab Yuriy häält väga harva. “Ja kui tõstan häält, siis ega rohkem seda ei kuule ka,” sõnab ta. Kokk on lihtsalt tööst ilma. Mees lisab, et kui töötajat ikka mitu korda on hoiatatud, siis tuleb leping lõpetada. Näiteks kui kokk tuleb purjus peaga tööle, täpsustab Tetiana.

Töö intensiivsus Yuriyt ei häiri. “Ma olen alati töötanud nii, ka Dubais,” lisab ta. Kui Tetiana ja

Yuriy 1990. aastate alguses kohtusid, elasid nad Odessas ja olid äsja pannud punkti ülikooliõpin-gutele. Ukrainas oli raske aeg. Yuriy teenis küll head raha sadamas laadijana, aga Tetiana tööd ei leidnud. Kui tuttav pakkus välja, et nad võiksid kolida Dubaisse ja töötada venekeelsete giididena, haarasid nad võimalusest kinni. Nad nägid tänast luksuslikku Dubaid silme ees kerkimas.

“Mulle meeldis Dubais rahvusvaheline seltskond. Kui Eestisse tulime, siis ma ei oodanud, et ka siin on väga palju välismaalasi ja inglise keelt osatakse hästi. Mulle väga meeldib multikultuursus,” räägib Tetiana.

Isiklikel põhjustel Eestisse kolinud paar kaalus ka teisi riike. Viimaks langes otsus Eesti kasuks, sest Yuriy õde on siin elanud 30 aastat, ka on ettevõttega alustamine ning asjaajamine Eestis selge ja lihtne.

Perel oli varem restoran ka Odessas. Selle nad sulgesid, kui algas koroonapandeemia.

Maksutõusude üle ei kurda kumbki. “Me isegi ei arutanud näiteks käibemaksu tõusu üle. Et appi, mida me nüüd küll tegema hakkame!” lausub Yuriy. “Kui riik otsustas seda tõsta, ju siis on vaja. Ja mis see 22% on? Kui äri toimib, siis see ei ole mitte kui midagi.”

Pigem häirivad Yuriyt ja Tetianat kõrged tööjõumaksud. Kuid ka sellel on oma nurk, leiab Yuriy. “See on rohkem psühholoogiline, need tekitavad ebamugavat tunnet. Tööjõumaksud ei sõltu müügist, vaid maksadki neid kogu aeg riigile.”

Samas jääb silma, et keskmine brutotasu on Odessa restoranis madal, jäädes alla 600 euro. Tetiana on üllatunud: “Ma maksan kindlasti rohkem!”. Ta mõtleb hetke. “Ma tean, milles on asi: tudengid käivad vahetustega paar korda nädalas töö ja nad saavad 300 eurot kuus.”

Yuriy vangutab pead. “Rikub meie statistikat.”

Tetiana kinnitab, et nad ei maksaks kunagi ümbrikupalka. “Eriti pärast seda, kui Eesti on toetanud ja andnud nii palju raha ukrainlastele – ma ei skeemitaks mitte kunagi maksudega. Mitte kunagi! Ma olen senimaani Eesti ühiskonna toetusest liigutatud.”

Yuriy lisab, et maksudega skeemitamine pole neil loomuseski. Teisalt tõdeb ta, et ka nende kakkadel on madal palk, sest nad teenivad umbes 1000 euro ringis. Köögis on Yuriyl abis perekond Odessast: isa, ema ja tütar. “Ma ei mõista, kui kokk saab 10 eurot tunnis. Kuidagi ei tule välja.”

Restorani suuremaks kasvuks nad plaane ei tee. “Seda ei saa teha pererestoraniga,” arwab Tetiana. “Maksimum on saavutatud.”

Nad vihjavad ääri-veeri, et mõtlevad lisaäri tegemisele. Näiteks kohviku avamisele, kuid detailseks oma unistuse kirjeldamisega ei lähe. **A**

KIIRESTI KASVAVATE FIRMADE TOP 200

koht	nimi	müügitulu 2022 eurodes	kasv vs. 2020	ärikasum 2022 eurodes	kasv vs. 2020	tegevusala	põhiomanikud	asukoht	punkte
1.	Vinni Biogaas OÜ	4 490 849	9,32	1 301 601	2,23	tööstus	Eesti Biogaas OÜ 100%	Harjumaa	15
2.	Eesti Metsnik OÜ	1 729 797	10,02	2 006 988	1,54	kinnisvara	Fidus Kinnisvara OÜ 50%, Best Place OÜ 50%	Saaremaa	19
3.	Rivalte Grupp OÜ	1 923 717	7,21	1 623 910	2,66	tööstus	Hardi Viiber 50%, Meelis Järv 50%	Lääne-Virumaa	49
4.	OpenNode OÜ	1 932 357	5,02	1 317 669	17,56	info ja side	Andres Toomsalu 30%, Ilja Livenson 70%	Pärnumaa	75
5.	Metetra OÜ	9 037 879	5,48	2 261 156	2,82	põllumajandus	Meelis Burmeister 100%	Raplamaa	76
6.	Netcorp OÜ	2 696 617	7,22	819 110	12,46	info ja side	Paavo Pauklin 100%	Harjumaa	96
7.	Valmax Trans OÜ	8 067 874	4,36	1 682 520	8,82	kaubandus	Maksim Uhabakin 50%, Valeri Uhabakin 50%	Harjumaa	97
8.	Agricom Tehnika OÜ	8 466 796	4,69	1 194 987	25,34	puidutööstus	Madis Olt 100%	Ida-Virumaa	98
9.	Finn-Rotor Estonia OÜ	9 123 174	4,33	1 361 474	29,65	ehitus	Finn-Rotor Oy 100%	Pärnumaa	106
10.	KA OÜ	3 228 849	4,57	820 840	20,93	puidutööstus	Andrei Udalov 100%	Harjumaa	142
11.	Compact Home OÜ	3 952 591	11,66	582 144	6,26	ehitus	Meelis Kokk 25%, Raido Olevi 25%, Romet Tsrna 25%, Ranner Mägi 25%	Tartumaa	151
12.	Amestop OÜ	4 229 216	4,02	914 604	9,39	jäätmekäitlus	Amestop OÜ 25%, Toomas Orumaa 75%	Jõgevamaa	165
13.	Värskla Laht OÜ	4 294 257	5,51	476 992	28,35	puidutööstus	Taivo Toomas 71,25%, Set-Fish OÜ 26,72%	Võrumaa	168
14.	IOT OÜ	3 471 550	3,49	1 023 261	5,61	info ja side	Mobi Solutions OÜ 42,22%, Silver Lining Capital OÜ 55,56%	Harjumaa	185
15.	Plausible Insights OÜ	1 059 188	9,77	464 847	8,6	info ja side	Marko Saric 49%, Uku Täht 51%	Tartumaa	192
16.	Eslat AS	9 383 504	4,7	603 965	8,71	kaubandus	Julia Taranenko 20%, Kirill Pojev 20%, Ilja Pojev 20%, Mihhail Pojev 40%	Harjumaa	193
16.	Acoolakids OÜ	1 935 240	5,31	475 535	160,11	kaubandus	Maija Karabelnikova 100%	Harjumaa	193
18.	Hotell Stroomi AS	2 296 413	3,69	815 365	67,07	toitlustus	Ain Käpp 26,14%, Reet Purre 70,55%	Harjumaa	198
19.	Celisar OÜ	7 965 582	3,6	1 036 878	9,57	logistika	Raido Rebane 100%	Harjumaa	202
19.	Pähklmäe Talu OÜ	1 813 056	3,67	2 373 174	10	metsandus	Vahur Voll 100%	Raplamaa	202
21.	Hekler Industrial HR OÜ	1 435 772	12,53	415 033	16,59	ehitus	Sergei Brek 100%	Harjumaa	213
22.	Racer Worldwide OÜ	3 608 066	13,15	370 712	26,2	kaubandus	Mihhail Žigadlo 50%, Aleksi Žigadlo 50%	Harjumaa	226
23.	Kodality OÜ	3 769 755	3,61	781 945	12,9	info ja side	Igor Bossenko 25%, Daniel Dubrovski 24%, Maksim Boiko 24%, Vassili Jakovlev 24%	Harjumaa	227
24.	Trigent Ehitustehnika OÜ	1 597 634	3,48	891 428	16,64	ehitus	Karmo Kraag 100%	Harjumaa	229
25.	Darf OÜ	2 419 106	3,42	957 829	11	kaubandus	Andry Lau 100%	Harjumaa	233
25.	Barolo Finants OÜ	776 480	7,61	477 317	4,22	finants	Indrek Gusev 100%	Harjumaa	233
27.	Kotka Erahäigla AS	4 591 894	4,05	536 966	7,52	tervishoid	Plastilise Kirurgia OÜ 100%	Harjumaa	240
28.	ARC Repair OÜ	1 783 243	4,29	491 915	12,44	masina- ja metallitööstus	Ilya Pavlov 50%, Martin Kuusik 50%	Harjumaa	243
29.	Tensi-Reisid AS	3 157 381	7,03	309 055	47,03	turism	Sirje Kurrikoff 100%	Tartumaa	244
30.	Andruse Hulgikaubanduse OÜ	1 659 441	4,13	441 716	47,64	ehitus	Andrei Polikarpov 56,65%, Ida-Virumaa Juri Polikarpov 43,35%	257	

koht	nimi	müügitulu 2022 eurodes	kasv vs. 2020	ärikasum 2022 eurodes	kasv vs. 2020	tegevusala	põhiomanikud	asukoht	punkte
31.	Funrent OÜ	3 776 285	3,42	778 500	10,14	teenus	Jürgen Keres 50%, Rauno Viljarand 50%	Harjumaa	258
32.	Tingopol OÜ	7 330 517	3,63	532 481	146,81	kaubandus	Denis Berdega 50%, Leonid Novikov 50%	Harjumaa	267
33.	Giga Investeeringud OÜ	2 629 526	4,29	3 073 887	18,51	kinnisvara	Giga AS 100%	Harjumaa	269
34.	Nordstaff OÜ	6 807 484	3,16	1 237 313	7,26	konsultatsioonid	Filipp Varnava 50%, Topimpex OÜ 15%, Igor Lopatjuk 35%	Harjumaa	270
35.	Vertuna OÜ	2 460 362	3,1	1 848 674	2,86	info ja side	Aleksandr Medved 100%	Harjumaa	273
36.	Kodu Kuubis OÜ	1 313 545	5,69	351 135	17,54	kaubandus	Germo Karro 33,33%, Mikko Selg 33,33%, Piia Karro-Selg 33,33%	Pärnumaa	274
37.	Juurviljaait OÜ	6 350 085	3,17	966 119	41,75	toiduainetööstus	Anto Kaubandus OÜ 35%, Toomas Ollissaar 32,5%, Andres Joosing 32,5%	Tartumaa	276
37.	Titanium OÜ	666 016	4,69	442 717	6,61	info ja side	Bharath Chari 100%, Reena Väli 100%	Saaremaa	276
39.	NV Trade OÜ	4 982 352	3,98	631 371	2,9	kaubandus	Nikolai Degtjarenko 100%	Ida-Virumaa	281
40.	Funrent Tartu OÜ	1 002 683	5,35	328 953	199,73	teenus	Gert Peipsi 20%, Funrent OÜ 80%	Tartumaa	289
41.	Stebby OÜ	2 683 756	3,25	534 759	1,67	info ja side	KS Livonia Partners Fund II Aif 50%, Fincorpore Group OÜ 15,67%, EO Invest OÜ 15,67%, HKN OÜ 15,67%	Tartumaa	290
42.	Startup Grupp OÜ	1 539 928	11,88	314 296	20,92	ehitus	Sven-Jarno Lullu 100%	Harjumaa	291
43.	Aisance Logistic OÜ	3 446 080	6,25	321 598	14,12	logistika	Dmitri Kuksgauzen 100%	Harjumaa	310
44.	Raju Consulting OÜ	929 307	7,77	300 804	21,27	konsultatsioonid	Priit Raju 100%	Järvamaa	311
45.	Sami Tootmine AS	7 194 230	3,73	631 207	2,24	masina- ja metallitööstus	Sami AS 100%	Valgamaa	322
46.	Metest Steel OÜ	6 504 209	3,56	518 938	3,87	ehitus	Heimar Mirka 30%, Lembo Siro 30%, Taavi Veidenberg 30%	Viljandimaa	335
47.	Tammistu Agro OÜ	1 275 266	3,05	707 876	2,58	põllumajandus	Taimistu OÜ 50%, Tauno Tattar 50%	Tartumaa	336
48.	Granimar OÜ	3 553 128	3,83	414 516	5,66	ehitus	Henri Vinnal 50%, Janis Laan 50%	Viljandimaa	362
49.	Rivest OÜ	7 119 747	2,75	1 254 909	7,88	kinnisvara	Rivo Loginov 100%	Pärnumaa	368
50.	MDSC Systems OÜ	8 202 660	2,8	955 742	10,53	masina- ja metallitööstus	Maru Metall AS 100%	Harjumaa	373
51.	Kliiniliste Uuringute Keskus OÜ	5 937 999	2,66	3 330 093	5,52	teadus	STD & J OÜ 100%	Tartumaa	380
52.	Sarles OÜ	7 281 120	2,98	699 870	5,5	puidutööstus	Sven Jahu 33%, Anti Lehist 33%, Toomas Saarma 34%	Tartumaa	383
52.	Napal AS	4 519 196	3,32	371 652	71,17	kaubandus	Andrus Liima 10%, Toomas Laanpere 85%	Harjumaa	383
54.	Majime Services OÜ	955 830	5,31	382 248	3,05	info ja side	Einar Roosileht 100%	Tartumaa	390
55.	Latesto Trade OÜ	3 663 891	4,36	314 818	10,16	puidutööstus	Latesto Varahaldus OÜ 100%	Harjumaa	394

EDETABEL

koht	nimi	müügitulu 2022 eurodes	kasv vs. 2020	ärikasum 2022 eurodes	kasv vs. 2020	tegevusala	põhiomanikud	asukoht	punkte
56.	Vista Shipping Agency AS	675 789	3,28	406 436	2,87	logistika	Igor Ilves 50%, Irina Suprun 43,5%	Harjumaa	399
57.	Miramis OÜ	4 026 506	3,39	359 334	163,78	logistika	Artur Matsas 100%	Harjumaa	401
58.	IMG Production OÜ	2 460 298	3,73	360 874	6,47	masina- ja metallitööstus	Aleksandr Tšernjak 100%	Harjumaa	403
59.	Rismar OÜ	1 032 215	4,6	286 038	22,78	ehitus	Risto Sülla 50%, Martin Vunk 50%	Pärnumaa	404
60.	Shroomwell OÜ	3 252 952	2,66	1 228 673	19,03	toiduainetööstus	Nordic Herbs OÜ 63,74%	Valgamaa	408
61.	Mürin OÜ	1 545 014	2,79	763 001	2,87	logistika	Vitali Burak 100%	Ida-Virumaa	418
62.	Reldor OÜ	2 194 699	2,93	917 340	6,25	kinnisvara	Rasmus Parts 33,01%, Aare Parts 33,98%, Kaspar Parts 33,01%	Pärnumaa	421
63.	Kodukolle LT. OÜ	5 013 633	2,69	930 602	5,8	kaubandus	Andres Kelk 100%	Lääne-Virumaa	422
64.	Kommivabrik OÜ	4 609 123	3,42	489 078	3,03	kaubandus	Sininõmme Võrgud OÜ 100%	Harjumaa	427
65.	AIT-Nord OÜ	6 822 393	2,75	713 877	12,57	ehitus	Rasmus Leibur 20%, Marius Vahter 80%	Harjumaa	428
65.	Johan GTJ AS	2 823 201	2,83	694 250	2,84	majutus	Geidi Lõuk 30%, Johan Lõuk 70%	Saaremaa	428
67.	Maardu Raudtee AS	7 151 854	4,9	567 473	2,97	logistika	Intopex AS 100%	Harjumaa	432
68.	Srini OÜ	8 120 940	2,55	2 072 695	3,93	info ja side	Einar Arro 10%, Cleven OÜ 45%, Mattias Mölder 45%	Harjumaa	438
68.	Nord Varaliising OÜ	4 523 458	3,74	313 200	9,15	teenus	Risto Tõnupärt 100%	Harjumaa	438
70.	Asalto OÜ	1 852 912	2,95	435 252	51,72	kaubandus	Markus Morel 100%	Harjumaa	452
71.	RP & Partners OÜ	2 952 253	3,09	437 243	9,29	ehitus	Rain Pihlas 100%	Harjumaa	453
72.	Eco Advice OÜ	1 097 191	2,92	469 760	11,12	konsultatsioonid	Anton Nikitin 100%	Harjumaa	455

AUTRA
PUIDU- JA MATERJALIKÄITLUSSEADMED

**HAKKURID JA
HAAMERVESKID**

JENZ

BIOMASSI TÖÖTLEMISE TEHNOLOOGIA

METSATEHNIKA

**MATERJALI- JA
JÄÄTMEKÄITLUS**

PUIDUTÖÖTLUS

info@autra.ee
+372 675 5440

www.autra.ee

koht	nimi	müügitud 2022 eurodes	kasv vs. 2020	ärikasum 2022 eurodes	kasv vs. 2020	tegevusala	põhiomanikud	asukoht	punkte
73.	Torutehnik OÜ	1 473 831	3,5	307 896	14,83	ehitus	Margus Klaas 100%	Pärnumaa	459
74.	U&P Trans OÜ	1 111 532	4,14	253 641	19,77	metsandus	Heiki Plado 100%	Tartumaa	461
75.	Rakennus Grupp OÜ	7 618 362	2,47	1 879 021	9,67	ehitus	Hardo Mere 100%	Harjumaa	472
76.	Prosmile OÜ	771 103	3,93	263 923	13,29	tervishoid	Dmytro Dziuba 100%	Lääne-Virumaa	479
77.	Varmata AS	1 492 218	2,54	920 356	11,97	kaubandus	Priit Kroon 50%, Marilin Kroon 50%	Tartumaa	483
77.	Company in Estonia OÜ	2 624 868	7,17	195 450	41,26	konsultatsioonid	Anna Miller 50%, Mihhail Šulkin 50%, Arvīds Millers 50%	Harjumaa	483
79.	Scandinavian OÜ	1 589 722	2,58	1 028 916	24,14	konsultatsioonid	Egle Raadik-Gonchev 100%	Harjumaa	485
80.	Homeyard OÜ	1 743 681	3,31	322 611	7,57	kaubandus	Alari Ilves 100%	Harjumaa	498
81.	AB Rent OÜ	1 500 398	3,44	314 631	6,93	ehitus	Marek Susi 50%, Marko Pukk 50%	Viljandimaa	503
82.	Venusclub OÜ	1 386 960	3,24	300 292	18,84	meelelahutus	Rando Maidla 12,5%, Joel Meringo 12,5%, Triin Rahuorg 12,5%, Hirja Niit 12,5%, Andrus Sengbusch 12,5%, Angelika Karu 12,5%, Kardo Kõiv 12,5%, Renar Pindel 12,5%	Harjumaa	508
82.	Stevorte OÜ	544 678	3,51	1 321 524	2,81	kinnisvara	Liudmila Razumovskaya 50%, Anastasia Frolova 25%, Alexander Frolov 25%	Harjumaa	508
84.	Diner OÜ	2 554 199	2,47	1 136 272	8,29	põllumajandus	Emacs Agro GmbH 100%	Lääne-Virumaa	509
84.	Cloudevops OÜ	2 540 078	2,84	491 174	4,62	konsultatsioonid	Frédéric André H. Rousseaux 50%, Digi IT Services OÜ 50%	Harjumaa	509

KINDEL PARTNER TOOTMISES

ISO 9001:2015 | ISO 14001:2015
ISO 45001:2018 | ISO 3834-2:2005

torm.ee

koht	nimi	müügitulu 2022 eurodes	kasv vs. 2020	ärikasum 2022 eurodes	kasv vs. 2020	tegevusala	põhiomanikud	asukoht	punkte
86.	Haveli Invest OÜ	6 732 666	2,37	5 672 758	2,7	majutus	Toonart Rääsk 100%	Harjumaa	512
87.	Laoteenindus OÜ	600 000	3,75	260 834	7,88	logistika	Artjom Rabtsevitš 100%	Harjumaa	523
88.	Lelab Solutions OÜ	995 275	6,63	245 112	4	haridus	Kopal Maheshwari 100%, Vinit Kumar Srivastava 100%	Harjumaa	528
89.	Dipperfox OÜ	2 361 818	8,29	286 090	3,67	masina- ja metallitööstus	Jaana Külm 80%, Raavo Kullama 20%	Pärnumaa	531
90.	Hansatruck OÜ	1 648 714	5,43	308 225	2,45	logistika	Dmitrii Ignatev 50%, Sergei Nesterov 50%	Ida-Virumaa	534
91.	Sors OÜ	2 062 196	3,83	351 427	3,16	konsultatsioonid	Dmitri Šarandak 50%, Vladimir Berezovski 50%	Harjumaa	535
92.	Vlatket OÜ	4 574 396	3,41	274 214	11,24	kaubandus	Viktor Frišman 100%	Harjumaa	537
93.	Haap Consulting OÜ	735 052	4,37	243 797	5,39	konsultatsioonid	Fraalip OÜ 50%, Haap International OÜ 50%	Harjumaa	540
94.	Vulcanos Kiir OÜ	1 168 899	3,3	385 777	3,34	teenus	Roman Kaledin 100%	Ida-Virumaa	542
94.	Jolos OÜ	8 866 130	3,5	517 633	1,77	teenus	Martin Rauam 45,03%, Tanel Lillepalu 45,03%	Harjumaa	542
96.	Revonia OÜ	3 533 317	3,34	296 120	4,08	tootmine	Rauno Oja 50%, Kristo Kekkonen 50%	Harjumaa	545
97.	Pro Air OÜ	1 363 836	3,94	297 598	3,43	kaubandus	Marek Metsla 50%, Jaanus Liba 50%	Harjumaa	548
98.	Vita-Ehitus OÜ	1 113 432	2,95	309 402	8,76	ehitus	Vitaly Boyko 100%	Pärnumaa	560
99.	Krihan Viimistlus OÜ	1 305 650	3,25	301 368	5,76	ehitus	Hannes Saar 100%	Pärnumaa	564
99.	Erismet OÜ	1 768 707	4,23	261 605	4,25	tootmine	Ben Einborn 100%	Harjumaa	564
101.	Ramingu OÜ	531 927	3,8	201 951	78,43	põllumajandus	Ervin Arnik 100%	Raplamaa	567
102.	Navestel OÜ	1 856 475	5,37	244 401	3,5	ehitus	Andres Viljasaar 100%	Tartumaa	572
103.	TREUR Transport TÜH	1 544 804	3,63	242 388	9695,5	logistika	Ühistu liikmed	Ida-Virumaa	576
104.	Elva E.P.T. AS	4 900 029	2,35	1 466 688	3,52	tootmine	Mait Martin 20,26%, Ahtol AS 64,03%	Tartumaa	578
105.	EPK Invest OÜ	1 696 252	2,83	412 547	3,92	ehitus	Kristo Eesmaa 100%	Harjumaa	579
106.	Bulteno OÜ	518 520	3,92	404 424	1,91	ehitus	Kalev Vist 100%	Järvamaa	585
107.	Norstat Eesti AS	8 151 622	2,28	2 976 593	4,28	konsultatsioonid	Norstat AS	Harjumaa	593
108.	Tankla Abi OÜ	3 428 655	2,34	977 287	4,87	kaubandus	Andrei Smirnov 100%	Tartumaa	602
109.	Emersons OÜ	1 472 574	6,69	239 878	2,93	ehitus	Reio Treial 100%	Raplamaa	604
110.	VTA Tehnika AS	7 143 567	2,98	302 469	6,17	kaubandus	Heigo Bauer 10%, VTA Tehnika Oy 90%	Harjumaa	608
111.	Solpine OÜ	4 719 918	2,55	509 286	10,88	ehitus	Jelena Ostrioglo 100%	Harjumaa	613
112.	Almar Puit OÜ	2 212 169	2,42	530 974	24,39	puidutööstus	Margus Alver 100%	Põlvamaa	615
113.	Bahr Pump OÜ	5 152 590	2,49	498 683	6,72	kaubandus	Svenska Handelsbanken AB 100%	Harjumaa	619
114.	Meeskonna- treeningud OÜ	645 582	2,67	415 780	2,96	meelelahutus	KTI Investeeringud OÜ 100%	Viljandimaa	621
114.	Nister OÜ	1 419 415	5,44	231 820	3,18	ehitus	Revo Laaniste 100%	Harjumaa	621
116.	BDO Estonia Payroll & Accounting OÜ	1 489 184	4,01	188 351	21,68	konsultatsioonid	BDO Eesti AS 100%	Harjumaa	624
117.	Cerbos OÜ	4 594 996	2,43	483 076	38,39	kaubandus	Margus Kukk 100%	Viljandimaa	626
118.	Benders Baltic Nord OÜ	6 311 905	2,35	974 225	2,98	kaubandus	Kindlus Konsult OÜ 49%, Benders Förvaltnings AB 51%	Pärnumaa	627
119.	Structo Group OÜ	8 249 490	2,36	659 502	6,29	puidutööstus	Pals Invest OÜ 51%, Tiia Raudsep 22%, Igor Klassen 27%	Harjumaa	632
119.	Sial Metall OÜ	1 981 736	4,87	158 952	45,39	ehitus	Aleksei Larjuškin 50%, Igor Šerman 50%	Harjumaa	632
121.	Pähkla Vähi- Ja Kalakasvatus OÜ	981 603	2,64	358 726	8,89	ehitus	Taneli Leivat 66,92%, Gaido Kelder 16,54%, Toivo Leivat 16,54%	Saaremaa	637
121.	Tuusik OÜ	874 411	3,21	156 807	4,23	meelelahutus	Kärt Lelle 50%, Liisi Holter-Tiik 25%, Queens Gambit OÜ 25%	Pärnumaa	637
123.	Jet Express OÜ	6 456 193	2,36	626 070	6,43	logistika	Merimetsa Ratsakeskus OÜ 90,02%	Harjumaa	639

Paavo Nõgene

Mattias Persson, PhD

Mihkel Nestor

Peeter Koppel

Investorkruiis 2024

Inspireeriv majanduskonverents
merel

5.–7.
märtsil

Rootsi kruiisil

Vaata lähemalt tallink.ee/investor

Kohtume konverentsil!

koht	nimi	müügitulu 2022 eurodes	kasv vs. 2020	ärikasum 2022 eurodes	kasv vs. 2020	tegevusala	põhiomanikud	asukoht	punkte
124.	Repston OÜ	4 724 457	2,32	263 463	1,76	ehitus	Erkki Luuk 20%, Edwin Jakobson 80%	Harjumaa	641
124.	Favel Ehitus OÜ	2 693 473	3,47	203 221	18,6	ehitus	Raigo Paimre 100%	Lääne-Virumaa	641
126.	NJ Production OÜ	3 603 283	2,32	689 140	18,75	teenus	Noora Johanna Olsson 50%, Jonas Peter Olsson 50%	Harjumaa	643
127.	Lepikus OÜ	1 160 960	2,55	526 353	4,15	põllumajandus	Hilve Külaots 100%	Lääne-Virumaa	644
128.	GT Corporation SE	3 288 751	3,19	276 146	4,74	ehitus	Victor Burovenko 100%	Harjumaa	645
129.	Mest OÜ	1 401 915	7,14	208 781	3,37	toitlustus	Tiina Sokolova 50%, Edith Mikhelson 50%	Harjumaa	647
130.	IMT Consulting OÜ	648 194	2,53	551 743	2,77	konsultatsioonid	Indrek Raig 100%	Harjumaa	650
131.	Energiapuit OÜ	2 228 163	2,63	377 013	7,09	puidutööstus	Tartu Tehnika AS 100%	Tartumaa	651
132.	Assiku Puit OÜ	1 761 698	2,55	371 778	8,09	puidutööstus	Jargo Jürgens 33,25%, Nason Davis Eesti OÜ 66,75%	Tartumaa	653
132.	MR Multi OÜ	2 191 685	3,5	200 364	25,99	ehitus	Viola Grupp OÜ 100%	Harjumaa	653
134.	Andrese Soolaladu OÜ	7 387 074	2,25	1 226 776	4,21	kaubandus	Andrei Kirejenkov 35%, Andrese Grupi AS 18%, A. I. Glass AS 47%	Harjumaa	658
135.	Gold Solution OÜ	1 976 264	3,7	205 915	26,98	logistika	Jelena Jakimcuk 51,02%, Ilja Jakimcuku 48,98%	Harjumaa	669
135.	Woodyscovery OÜ	7 129 368	3,73	153 626	48,31	kaubandus	Datatec International OÜ 100%	Harjumaa	669
137.	Rulonas OÜ	8 457 137	2,55	367 574	8,22	kaubandus	Rulonas UAB 100%	Harjumaa	672
138.	Nordelect OÜ	1 456 115	2,88	283 112	10,99	ehitus	Kalev Puusepp 100%	Harjumaa	677
139.	Safe Trans OÜ	1 531 449	2,74	331 153	36,55	logistika	Jevgeni Boriskov 50%, Sergei Boriskov 50%	Harjumaa	681
140.	Cuce-Camp OÜ	1 887 395	2,39	409 681	18,25	toitlustus	Anti Laksper 49,50%, Jüri Laksper 50,50%	Harjumaa	683
140.	Eesti Koolitus- ja Konverentsikeskus OÜ	1 319 360	3,27	208 178	3,5	teenus	Ragne Talv 100%	Harjumaa	683
142.	Evocon OÜ	2 365 337	2,28	979 594	2,76	info ja side	Martin Grünberg 25%, Ahto Krõlov 30%, Aigar Koov 30%	Tartumaa	684
142.	Nordol OÜ	2 371 864	2,31	852 476	3,28	tootmine	Artjoms Denisovs 100%	Valgamaa	684
144.	Bata Servis OÜ	1 152 301	2,73	288 407	9,33	jäätmekäitlus	Aleksei Bogdanov 100%	Ida-Virumaa	687
145.	Teskatel OÜ	1 362 481	2,57	304 819	23,3	kaubandus	Ahto Orle 100%	Viljandimaa	688
146.	Msonic Baltic OÜ	1 123 337	3,09	217 449	19,46	kaubandus	Mikko Eero Henrik Palomäki 100%	Harjumaa	691
147.	OK Ehitusteenus OÜ	2 810 739	3,19	288 135	3,1	ehitus	Osvald Kelder 100%	Harjumaa	694
147.	Jumec International OÜ	1 116 571	3,22	200 511	7,11	ehitus	Kari Heikki Juvonen 100%	Harjumaa	694
149.	Revenant Elektritööd OÜ	1 408 335	3,74	163 792	84,73	ehitus	Lauri Vallaste 100%	Harjumaa	695
150.	Balti Laomeister OÜ	2 120 813	2,36	458 646	10,03	kaubandus	Silver Alamaa 100%	Harjumaa	698
151.	AP Kinnistud OÜ	4 209 431	2,2	903 214	5,79	metsandus	Arvi Pettai 100%	Jõgevamaa	710
151.	Megaron Kinnisvara OÜ	1 266 648	2,29	852 783	1,6	kinnisvara	Mare Mark 13%, Aivo Mark 56,25%	Harjumaa	710
151.	Rainferr OÜ	4 060 382	2,97	254 385	6,03	maubandus	Aivar Illak 50%, Nikolai Mandrõko 50%	Harjumaa	710
154.	NIK Ehitus OÜ	667 098	3,22	194 694	18,2	ehitus	Nikolai Tihhonov 100%	Harjumaa	711
155.	A.G.M. Kaubandus OÜ	1 383 712	2,56	290 053	36,57	toitlustus	Silver Särev 100%	Viljandimaa	712
156.	Abuss OÜ	757 604	2,87	296 241	3,57	logistika	Martin Roots 100%	Tartumaa	723
157.	Eltarc Group OÜ	951 660	3,89	180 397	12,29	kaubandus	Vadim Abel 100%	Harjumaa	725
158.	Hundioru OÜ	643 419	3,41	325 307	5,76	põllumajandus	Andres Keär 50%, Siiri Keär 50%	Lääne-Virumaa	727
159.	Hortego OÜ	1 869 016	2,53	475 544	6,24	toitlustus	Ego Riener 100%	Harjumaa	730
160.	MRPEasy OÜ	3 621 682	2,27	1 203 438	1,65	info ja side	Konstantin Klugman 41,39%, Aleksandr Klugman 41,39%	Harjumaa	735
161.	MT Marketing OÜ	440 092	3,06	192 938	58,7	kaubandus	Karl Mäe 37,52%, Ranno Tasane 37,52%, Robin Raid 24,96%	Pärnumaa	736

Helsingi Messikeskus

Programm veeburar-detsember 2024

Küllaga häid põhjuseid Soome sõiduks!

Helsingis on Soome suurim messide ja kongresside toimumiskoht, mis on tuntud oma professionaalsete ürituste ja teeninduse rahvusvahelise taseme poolest. Helsingi on meeldivalt lähedal ja messikeskus külastajale kergesti leitav. Tere tulemast!

2.-4.2	MP 24 Motomess – Põhjamaade suurim
8.-9.2	Labquality Days 2024 – laborimeditsiin ja tehnoloogia
9.-18.2	Vene 24 Båt – Paadimess: veesõidukid, kalandus, harrastused
13.-15.3	Gastro Helsinki – Soome suurim toidlustuse ja toidumess
13.-14.3	PacTec Helsinki – pakkeseadmed, vahendid, materjalid
13.-14.3	FoodTec – toidutööstuse tehnoloogia
13.-14.3	PlastExpo Nordic – plastitööstuse seadmed ja vahendid
13.-14.3	Sign, Print & Promotion – reklaamitööstus
21.-24.3	Kevadmessid 2024 – kevadaed, eluase & remont, sisusta, oma suvila
21.-24.3	Kohalik ja mahe – toidumess lõpptarbijatele
22.-24.3	Golf 2024
29.-31.3	American Car Show 2024
10.-11.4	ChemBio Finland – keemia ja biotehnoloogia mess
10.-11.4	Pulp & Beyond 2024 – tselluloosi, paberi, kartongi tootjad ja allhankijad
10.-11.4	Helsinki Chemicals Forum 2024
10.-11.4	Kongressimess Meetings & Events 2024
19.-21.4	Lastemess 2024
19.-21.4	Ruoka 2024 – toidumess lõpptarbijatele
20.-21.4	Lemmikloomasõber 2024
25.-26.4	Apteeker 2024
22.-23.5	Radical Health Festival Helsinki 2024

11.-15.9	Habitare 2024 – mööbel, sisekujundus, disain
25.-26.9	Nordic Business Forum 2024
2.-3.10	Hea iga ja Füsioteraapia & taastusravi 2024 – eakate heaoluteenused, sotsiaal- ja tervishoiutöötajatele ning tavatarbijatele
2.-3.10	Meditsiiniõdede päevad 2024
8.-10.10	FinnBuild 2024 – Soome suurim ehituse ja -tehnikamess
17.-19.10	MaatalousKonemessut 2024 – põllumajandusmasinate mess – põllu- ja metsamajanduse suurim mess siseruumis
24.-27.10	Helsingi raamatumess 2024
24.-27.10	Vein & toit
26.-27.10	Free From 2024 – eritoidu mess: vegan, taimetoit, gluteenivaba jm
29.-30.10	Cyber Security Nordic
7.-9.11	Hambaarstide päevad 2024
13.-15.11	Operatsioonipäevad 2024
15.-16.11	Farmaatsiapäevad 2024
13.-15.11	Loomaarstide päevad 2024
26.11	Ateria 2024 / Eine 2024 – avaliku sektori toidlustus
26.-27.11	Studia 2024 – haridusmess edasiõppijatele
28.11	Investor 2024 – investeerimisala konverents ja mess
29.11.-1.12	I love me 2024 – ilu, tervise ja moemess
14.-15.12	Koerte mess 2024 – Soome Kennelliidu koerte näitus

Messukeskus Helsinki

Messuaukio 1, PL 21, FI-00521 Helsinki
Tel: +358 40 450 3250, info@messukeskus.com
www.messukeskus.com

Esindaja Eestis – Profexpo OÜ

info, kutsed, messikülastuspaketid
Tel 626 1347, info@profexpo.ee,
www.profexpo.ee/messukeskus

MESSUKESKUS
The real social media

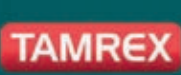
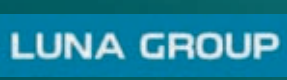
koht	nimi	müügitulu 2022 eurodes	kasv vs. 2020	ärikasum 2022 eurodes	kasv vs. 2020	tegevusala	põhiomanikud	asukoht	punkte
161.	Jetmar OÜ	2 455 439	3,12	213 756	8,07	ehitus	Janno Semenov 50%, Kady Kalvet 50%	Pärnumaa	736
163.	Proffiabi OÜ	2 126 493	10,8	103 595	14,46	ehitus	Andrei Jevass 100%	Harjumaa	742
164.	Evged Group OÜ	8 132 441	2,15	1 259 231	3,8	logistika	Konstantin Jegorov 100%	Harjumaa	745
164.	Jabel Foods OÜ	829 826	5,48	115 328	4118,8	kaubandus	Shamo Jamalov 100%	Harjumaa	745
166.	Avex Change OÜ	1 302 214	3,28	180 504	18,98	kaubandus	Vladimir Brus 50%, Andrei Kozljajev 50%	Harjumaa	746
167.	Selmet Invest OÜ	4 549 559	2,4	175 687	10,9	puidutööstus	Vello Lauri 49%, Indrek Lauri 51%	Tartumaa	748
168.	Asvent-Service OÜ	2 590 102	7,44	152 867	4,83	logistika	Julia Jazovitskaja 100%	Harjumaa	755
169.	Ekspert1 OÜ	1 357 093	3,08	656 376	5,25	ehitus	Martti Malmre 100%	Tartumaa	757
170.	Lepakäbi OÜ	1 138 510	2,51	290 563	2,45	metsandus	Ülo Sarapuu 50%, Liisa Reedi 16,67%, Tiina Reedi 16,67%, Teele Reedi 16,67%	Võrumaa	761
171.	Primus Eesti OÜ	8 037 406	2,53	263 116	22,37	tootmine	Primus AB 100%	Tartumaa	767
172.	Hea Koht OÜ	618 951	3,25	177 090	20,07	toitlustus	Yuriy Chernov 100%, Tetiana Dubinina 100%	Harjumaa	770
173.	Euro Taktik OÜ	1 658 807	2,52	305 766	6,34	logistika	Andrei Taktajev 100%	Ida-Virumaa	772
174.	MKJ Baltic OÜ	3 166 319	2,1	350 121	1,5	kaubandus	Jevgeni Judin 100%	Ida-Virumaa	774
174.	Belopt Logistics OÜ	1 387 659	9,24	115 570	1864	logistika	Vadim Truljov 50%, Igor Lupalenco 50%	Harjumaa	774
176.	Karupesa Hotell OÜ	608 116	2,79	222 351	2,9	majutus	Katrina Liiva 50%, Andrus Veerpalu 50%	Valgamaa	775
176.	Speedline Service OÜ	1 932 501	4,84	310 621	2,98	logistika	Pavel Popovitš 100%	Harjumaa	775
178.	Optiland Eesti OÜ	5 154 774	3,19	181 456	10,98	kaubandus	Jaan Põrk 46,52%, Optiline Grupp OÜ 53,48%	Harjumaa	776
179.	Domestack OÜ	928 016	2,74	333 571	2,73	info ja side	Kristo Kütt 33,33%, Robert Pärn 33,33%, Sergei Fatejev 33,33%	Harjumaa	777
180.	Selago Service OÜ	2 656 169	2,43	413 394	3,01	teenus	Jaanus Tamme 100%	Harjumaa	778
180.	Plus Catering OÜ	868 805	3,38	165 600	12,39	toitlustus	Heli Hansen 50%, Consei Invest OÜ 50%	Harjumaa	778
182.	Insignum OÜ	642 784	3,11	308 204	2,24	info ja side	Kirill Timofejev 100%	Harjumaa	781
183.	Metsahoiu OÜ	608 212	2,59	335 113	3,66	metsandus	Leino Meidla 100%	Jõgevamaa	783
184.	Katusemaailm OÜ	7 604 611	2,34	561 943	2,33	kaubandus	Kalev Niitlaan 50%, Janek Kolk 50%	Harjumaa	785
185.	Balmerk Distribution OÜ	1 562 223	2,1	1 246 714	7,34	kaubandus	Dunker Group OÜ 100%	Harjumaa	787
185.	Napflion OÜ	2 620 093	3,26	213 640	3,68	logistika	Kalev Tulits 100%	Harjumaa	787
185.	Swixx Biopharma OÜ	2 988 612	4,59	156 940	4,72	konsultatsioonid	Amicus AG 100%	Harjumaa	787
188.	Bariatric Services AS	3 036 223	2,16	1 082 353	2,32	tervishoid	Ilmar Kaur 100%	Harjumaa	788
188.	Avestark OÜ	4 394 657	2,18	513 544	8,04	masina- ja metallitööstus	Sven Kabun 24%, Toomas Putmaker 10,01%, Ivar Sergio 63,11%	Harjumaa	788
188.	Fehu Trade OÜ	660 484	2,64	246 894	16,01	logistika	Marina Pankratieva 100%, Andres Dymov 100%	Ida-Virumaa	788
191.	Selista Ehitus OÜ	7 940 754	2,6	484 088	1,58	ehitus	Indrek Klampe 100%	Võrumaa	789
192.	Hert-Transport AS	3 459 180	3,32	170 122	3,28	logistika	Tarmo Tšernjavski 100%	Tartumaa	791
193.	Tamme Hambaravi OÜ	1 092 617	2,33	428 835	4,29	tervishoid	Piret Tamm 100%	Lääne-Virumaa	793
194.	Saarevälja OÜ	1 947 619	2,41	422 055	8,27	põllumajandus	Rene Kaarepere 50%, Girt Kaarepere 50%	Jõgevamaa	794
195.	Kronopal OÜ	1 397 595	2,32	387 613	10,53	puidutööstus	Kaila Pärtelpoeg 100%	Jõgevamaa	795
196.	Puit ja Mets OÜ	1 395 030	2,53	291 118	9,13	metsandus	Raul Piirisild 100%	Põlvamaa	796
196.	Laudsepp OÜ	1 223 280	2,99	208 147	7,71	kaubandus	Tarvo ASur 100%	Põlvamaa	796
198.	Paleton OÜ	1 940 980	2,67	235 854	5,15	toitlustus	Ego Riener 100%	Harjumaa	797
198.	ST.PeReKe OÜ	454 399	3,25	235 123	2,94	tervishoid	Konstantin Stalinski 100%	Harjumaa	797
200.	Optimist Public OÜ	1 356 135	2,83	280 333	3,02	konsultatsioonid	Meediaportaal OÜ 50%, Mari-Liis Ahven 20%, Optimist Group OÜ 30%	Harjumaa	798

25
aastat koostööd

Sievi jalatsid – loodud põhjamaiste töötingimuste jaoks

MAGUS MEEPOTT TÜÜTU EURO- DIREKTIIV PÖÖRATI MILJONI- DIVIDENDIKS

Investoritele vajaliku LEI-koodi vahendamine on osutunud niivõrd õitsvaks äriks, et selle abil paisuvad mitme Eesti ettevõtja rahakotid justkui pärmi peal.

JANA SAARKOPPEL
jana.saarkoppel@aripaev.ee

Alates 2018. aastast jõustunud Euroopa Parlamendi direktiiv kohustab igaüht, kes investeerib oma ettevõtte alt, soetama mitmekümnest eurost sadadeni maksva LEI-koodi ja seda tuleb igal aastal ka uuendada. See tähendab miljonidividendi neile, kes tabasid õigel ajal hakata tegelema selle vahendamisega.

LEI Register OÜ asutajad Toomas Pavelson ja Timo Vikson tulid küllaltki juhuslikult mõttele hakata neid koode vahendama. “Kuidagi oli sel-

line periood, kus ei minul ega Timol ei olnud elus suurt midagi teha. Olime oma eelnevad ettevõtmised ära lõpetanud ja vaatasime, mis elu toob,” rääkis Pavelson.

Ligi kuue aastaga on LEI Register kasvanud Pavelsoni sõnul maailma suurimaks uute LEI-koodide väljastajaks.

Ka teise kohaliku LEI-koodide vahendusettevõtte asutajad tabasid ära uue nõudluse tekke seoses 2018. aastal kehtima hakanud Euroopa regulatsiooniga. “Nägime, et ei olnud ühtegi sel-

Nii Enefit Greeni IPO kui ka hiljutise LHV võlakirjade märkimise käigus suurenes Eesti turu LEI-koodide maht LEI Register OÜ tegevjuhi Toomas Pavelsoni (pildil keskel) sõnul ligi 4-5 korda. FOTO: LEI REGISTER OÜ

LEI-KOOD (LEGAL ENTITY IDENTIFIER)

20kohaline unikaalne juriidilise isiku tunnusnumber, mille alusel tuvatatakse väärtpapieritehinguid tegevaid ettevõtteid. 2018. aastal jõustunud Euroopa Liidu määruse kohaselt tuleb kõigil investeerimisteenuse osutajatel raporteerida teatud väärtpapieritega seoses kliendi korraldusel tehtud tehingutest, kasutades seejuures juriidilisest isikust klientide tuvastamisel LEI-koodi.

ALLIKAS: FINANTSINSPEKTSIOON

list lihtsat kohta, kust neid LEI-kode võiks saada Eesti firmadele mõistliku hinnaga ja eesti keeles,” ütles Baltic LEI ASi tegevjuht Hendrik Lepp.

Hetkel registreerib Baltic LEI iga kuu üle maailma 1500–2000 uut LEI-koodi. Eestis hindavad nad Lepa sõnul oma turuosaks ligi 20% ning ajalooliselt on see kõikunud vahemikus 10–35%.

Õigel ajal õiges kohas

Kui tavaliselt püstitatakse ettevõtetes eesmärged iga aastal 10–20% suuruse kasvu peale, siis need

kaks ettevõtet hüppavad korralike gasellidena iga mitu korda kõrgemale.

Mõlemad LEI-vahendajad on maandunud ka 2023. aasta Äripäeva Gasellide TOPis: LEI Register jagas 155.–156. kohta, Baltic LEI piirdus tagasihoidlikuma 522.–524. kohaga. “Nemad on olnud sihuksed julgemad ja agressiivsemad kohe alustamisest peale,” selgitas Lepp konkurendi LEI Register edu.

Nii tõi ta välja, et nemad olid oma toimetamistes konkurendist konservatiivsemad ega sisenedu uutesse riikidesse nõnda julgelt. Samuti hakkasid nad teenuse algul kolmekohalisi hindu pisut hiljem langetama.

Aeglasem start, kiirem spurt

LEI Register OÜ jäi algul stardiga konkurendist pisut maha ja hakkas teenust pakkuma alles 2018. aasta jaanuari lõpus.

Ettevõtte taga on kolm juhatuse liiget: Toomas Pavelson, Timo Vikson ja Kaarel Elissaar. Kui esimesed kaks omavad nii eraisikuna kui ka oma ettevõtete kaudu 45% ettevõttest, siis kolmanda asutaja osalus on 10%. Ülesanded on omavahel jaotatud nii, et ettevõtte juhtimisega tegeleb Pavelson ning Elissaar tegeleb IT-küsimustega, kuid strateegiliste otsuste juurde kaasatakse ka igapäevaselt mitteaktiivne osanik Vikson.

Pavelson oli Euroopa nõude kehtima hakkamise alguses LEI-koodi taotlemise ka ise paar korda läbi teinud. “See oli väga tüütu ja ebamugav protsess ja ma ei saanud aru, miks nii lihtne asi peab olema nii keeruline,” ütles Pavelson.

Tema sõnul ei olnud toona turul eriti selle tee-

LEI REGISTER OÜ

Asutatud 2018. aastal

Suuremad omanikud: Toomas Pavelson, Timo Vikson

Müügitulu: 2020. aastal 3,8 miljonit eurot, 2021. aastal 6,0 miljonit eurot, 2022. aastal 7,8 miljonit eurot

Ärikasum: 2020. aastal 360 000 eurot, 2021. aastal 950 000 eurot, 2022. aastal 1,64 miljonit eurot

nuse pakkuja. “Ei tundunud liiga keeruline asi, mida proovida, ja nüüd siamaani proovime,” lisas ta muiates. Pärast uimast starti on nad teinud muljetavaldava spurdi. Esimese tegevusaastaga kogunes müügitulu ligi 330 000 eurot ning ärikasumit veidi alla 40 000 euro.

Edasi kulges ettevõtte areng peaaegu nagu tublil *start-up*’il – praktiliselt hokikepina ülespoole. Viie aastaga kasvas ettevõtte müügitulu eelmise aasta lõpuks pea 7,8 miljoni euroni ning

See oli väga tüütu ja ebamugav protsess ja ma ei saanud aru, miks nii lihtne asi peab olema nii keeruline.

LEI Registeri üks omanikke Toomas Pavelson

FOTO: LIIS TREIMANN

BALTIC LEI AS

Asutatud 2018. aastal

Omanikud: Hendrik Lepp, Kristjan Petjärv

Müügitulu: 2020. aastal 2,4 miljonit eurot, 2021. aastal 4,3 miljonit eurot, 2022. aastal 4,8 miljonit eurot

Ärikasum: 2020. aastal 640 000 eurot, 2021. aastal 980 000 eurot, 2022. aastal 960 000 eurot

Baltic LEI ASi vedajad Hendrik Lepp ja Kristjan Petjärv on ettevõtte võrdsed osanikud.

FOTO: KRISTIAN KRUUSER

KOLM LÕVI OHUTUS
HEA TAVA JA STANDARDITEGA KOOSKÖLAS OHUTUSMÄRGISED

OHUTUSMÄRGISTUS TÖÖSTUSESSE JA AVALIKKU RUUMI

kasumit enne tulumaksu kogunes juba 1,58 miljonit eurot.

Kiiresti Indiasse

Kuigi majandustulemusi vaadates võib tunduda, et teekond on kulgenud ainult siledal asfaldil, siis Pavelsoni sõnul on ette tulnud ka tagasilööke. Nii on olnud isegi õhus ettevõtte sulgemise ähvardusi, kuna süsteemi loomisel ei olnud arvestatud sellise ärimudeliga, nagu praegu pakub LEI Register või Baltic LEI.

Pavelsoni sõnul on nad oma ärimudelit arendanud esimesest päevast alates juba kohe ka väljaspool Eestit. "Läksime kohe laia maailma. Me saime aru, et seda äri ei ole võimalik ainult siin teha," ütles ta.

Kuna LEI-koodide statistika on avalik, siis jäi ettevõtjatele silma, et LEI-koodi väljastatakse hulgaliselt Indias ning Pavelsoni sõnul tunduski enam kui loogiline minna sinna turule. Praeguseks on neil Indias kontor koos 25 töötajaga. Eelmisel aastal alustas tegevust ka tütar-ettevõtte Taanis.

Teekonna peale tagasi vaadates tunneb Pavelson uhkust, et olulised strateegilised otsused said tehtud õigesti. Ning et osanike vahel on väga hea dünaamika ning praegune tiim töötab hästi. Ettevõttes on 22 töötajat ning teatmik.ee andmetel on keskmine brutotasu ettevõttes üle 3300 euro. Äripäeva 2022. aasta kohta koostatud palgamaksjate TOPis oli ettevõtte 911.–914. kohal.

Konkurentsi jagub

Baltic LEI AS startis oma vahendusteenusega turule vahetult enne eurodirektiivi 2017. aasta oktoobris. Ettevõtet tüürib Hendrik Lepp ja teise asutajana on tema kõrval Kristjan Petjärv. Kummalegi kuulub ettevõtte 50%.

Tegevust alustati Eestis ning tasapisi hakati naaberriike Lätit-Leedut kaasama. Praegu toimetatakse juba 26 riigis, kus igal üksusel on eraldi bränd, veebileht ning tegevused on integreeritud kohalike äriregistritega.

Kui esimene aasta oli Baltic LEI hoovõtuaasta, kus müügitulu kogunes vaid ligi 350 000 euro jagu, siis edaspidi on ettevõtte tulemused roninud järjest kaugematesse kõrgustesse. 2022. aastal oli ettevõtte müügitulu juba 4,7 miljonit eurot. Sama trendi näitab ka ärikasum, mis on 2018. aastal saavutatud pea 27 000 eurost kasvanud eelmise aasta lõpuks ligi 0,95 miljoni euron. Selle aasta esimese kolme kvartaliga on Äripäeva Infopanga andmetel teenitud müügitulu pea 6 miljonit eurot.

Töötajaid oli ettevõttes eelmise aasta lõpus kuus. Viimase majandusaasta aruande järgi on ▶

OHUTUS
E! OLE
NALJAASI

24h on-line tellimused
KOHVER.COM

Tellimused ja päringud, info toodete kohta
ohutus@kolmlovi.ee, tel 658 0214
Suurvälja 5 / B10, Vaela, Kiili vald

Ringtee Äripark, Tallinna ringteel, Hansaplant ja IKEA kaupluste lähedal.

tööjõukulud kasvanud aastaga pea 60%. Käivet toob iga töötaja ettevõttele ligi 300 000 eurot kvartalis.

Miljonid dividendideks

Tugevad tulemused on andnud kummagi ettevõtte omanikele võimaluse maksta ka korralikult dividende. Nii ongi LEI Register igal aastal pea kõik oma kasumi ka dividendidena välja maksanud. Näiteks 2022. aasta eest läks väljamaksmisele ligi 1,37 miljonit eurot.

Dividendide võtmise ühe põhjusena tõi Pavelson välja tööga, et LEI-turg ei arene nii kiiresti ja tema sõnul ei ole tegemist kapitalimahuka äriga, kus oleks vaja äri arendamiseks suuri investeringuid teha. Väljavõetud dividendid on Pavelson suunanud aktsiaturgudele raha kasvatama. Kuigi nende äritegevus käib ka Indias, siis selle börsiga Pavelson ennast kurssi pole viinud ning tema toimetab rohkem Balti ja USA börsidel.

“Igaühel on mingi endale sobilik varaklass ja ma ei ole tundnud, et kinnisvara mulle sobiks, tundub liiga koormav,” selgitas Pavelson.

Ka Baltic LEI omanikud on dividendide maksamisega ennast mõnuga tunnustanud. Jaotama-

ta kasumit oli eelmise aasta lõpuks kogunenud üle 990 000 euro ning sellest jäi uut portsu lisaks ootama vaid 272 eurot. Ka eelmistel aastatel on makstud heldeid dividende: 2021. aasta eest 800 000 ja 2020. aasta eest 500 000 eurot.

Lepp on suunanud oma dividendid peaaesjalikult aktsiaturgudele. “Mina olen üldiselt aktsiate usku ning viimased 20 aastat olen ma sellega järjepidevalt tegeleenud.”

Aastaid tagasi alustades said Baltic LEI tegevjuhil esimesed tehingud tehtud Balti börsil, kuid nüüd on tema portfellis olevate aktsiate ring laienenud ka kaugeimatele turgudele.

Oma lemmikutena toob Lepp välja pikalt tulul olnud ettevõtete väärtusaktsiad. Lisaks on ta aastaid panustanud ka ühisrahastusse – Minto-
sesse, Omarahasse, näpuotsaga ka kinnisvaraturgudele.

Läksime kohe laia maailma. Me saime aru, et seda äri ei ole võimalik ainult siin teha.

Toomas Pavelson

KOGU ÄRIMUDEL EI OLE SIISKI ÜDINI ROOSILINE

LEI-koodi teenuse valimine on n-ö kaheastmeline – liitumine ja uuendamine. Viimase eest tuleb rohkem raha välja käia, kuid uutele taotlemistele makstakse mõni-kord pealegi.

“Kui alustasime 6 aastat tagasi tegevust, oli praktiliselt kõigil teenusepakujatel esmarestreerimise hind pisut kallim kui uuendamine,” ütles Lepp. Aastate möödudes on mitmed ettevõtted, sealhulgas ka Baltic LEI Lepa sõnul esmarestreerimise hinda konkurentsipüsimiseks järjest alandanud.

Lepp tõi välja, et varasematel aastatel on rohkem registreeritud uusi LEI-koodi kui uuendatud olemasolevaid. Sel aastal on läinud tema sõnul proportsioon rohkem uuendamise kasuks, kuna üle maailma väljastatakse järjest vähem uusi LEI-koodi ning kliendibaasi kasvades tõuseb teisalt uuendamise vajadus.

Ja tõesti, uuendamine ongi kallim kui esmatellimus. “Aus vastus on, et uue LEI-koodi ja uuendamise otsekulu on üsna sarnane,” selgitas Pavelson.

Kõige soodsam aastane LEI-koodi taotlemi-

ne ilma käibemaksuta maksab 49 eurot, uuendamise saab kõige odavamalt aastase maksena 59 euro eest. Mida pikem ajaperiood korraga valida, seda soodamaks hind aasta peale kujuneb.

Konkurents on viinud Pavelsoni sõnul olukorrani, kus LEI-koodi vahendajad võivad sageli suurte turunduskulude tõttu uue kliendi negatiivse marginaaliga ehk miinusega ning seetõttu on sunnitud pakkuma uuendust kallima hinnaga. Mõne turu puhul võib kliendi saamise kulu olla kuni 100 eurot, seega 50eurose toote müümine ei kata mitte kuidagi oma kulusid ära, lisas ta.

Pavelson avaldas ka, et LEI-koodi vahendamisel on üks kulu osa katuseorganisatsiooni Global Legal Entity Identifier Foundation (GLEIF) tasu, mida küsitakse vahendajalt 11 USD aasta kohta. Edasi lisanduvad sinna tema sõnul LEI väljastaja (Local Operating Unit) enda marginaal (tema tööjõukulu, arendus, turundus jms), seejärel lisanduvad andmete valideerimisega seotud otsekulud ning tagatipuks koodi vahendaja enda tööjõud, turundus ja kõik muu. **A**

KAMJO

the art of handmade

Nüüd on aeg uinuda.

Kamjo uue salongi avamise puhul
kõik voodid -30%

Veeda 1/3 enda elust luksuslikus magamiskliimas.

Pärnu mnt 139C/1, Tallinn

info@kamjo.eu

+372 566 44 123

kamjo.eu

*Soodustused ei kehti Golden People kontinentaalvoodile

KIIREIMAD KÄIBE KASVATAJAD TOP 100

Käibe kasv aastatel 2020–2022, kordades

koht ettevõtte	käibe kasv	tegevusala	asukoht	koht üldtabelis
1. Veracitas Law Office OÜ	15,72	konsultatsioonid	Harjumaa	267.
2. Tradio OÜ	14,56	veondus ja laondus	Harjumaa	574.
3. Alpiexpress OÜ	14,13	turism	Harjumaa	256.
4. Racer Worldwide OÜ	13,15	kaubandus	Harjumaa	22.
5. Hekler Industrial HR OÜ	12,53	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	21.
6. Smartup Grupp OÜ	11,88	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	42.
7. Compact Home OÜ	11,66	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	11.
8. Cambria OÜ	11,24	kaubandus	Harjumaa	897.
9. Proffiabi OÜ	10,8	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	163.
10. Eesti Metsnik OÜ	10,02	kinnisvara	Saaremaa	2.
11. Plausible Insights OÜ	9,77	info ja side	Tartumaa	15.
12. Vinni Biogaas OÜ	9,32	tööstus	Harjumaa	1.
13. Belopt Logistics OÜ	9,24	veondus ja laondus	Harjumaa	175.
15. Solid Ground OÜ	8,88	põllumajandus, metsamajandus	Harjumaa	963.
17. Dipperfox OÜ	8,29	masina- ja metallitööstus	Pärnumaa	89.
18. Raju Consulting OÜ	7,77	konsultatsioonid	Järvamaa	44.
19. OMT Varustus OÜ	7,74	kaubandus	Harjumaa	891.
20. Barolo Finants OÜ	7,61	konsultatsioonid	Harjumaa	26.
21. Asvent-Service OÜ	7,44	veondus ja laondus	Harjumaa	168.
22. Falconclaw OÜ	7,39	kaubandus	Harjumaa	210.
23. GEZ Invest OÜ	7,3	kinnisvara	Harjumaa	214.
24. Netcorp OÜ	7,22	info ja side	Harjumaa	6.
25. Rivalte Grupp OÜ	7,21	tööstus	Lääne-Virumaa	3.
26. Company in Estonia OÜ	7,17	konsultatsioonid	Harjumaa	78.
27. Mest OÜ	7,14	hotellid, restoranid, <i>catering</i>	Harjumaa	129.
28. Tensi-Reisid AS	7,03	turism	Tartumaa	29.
29. Emersons OÜ	6,69	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Raplamaa	109.
30. Lelab Solutions OÜ	6,63	haridus ja teadus	Harjumaa	88.
31. Hunt Tuning OÜ	6,49	teenus	Harjumaa	642.
32. Sunlight Energy OÜ	6,4	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Pärnumaa	319.
33. Aisance Logistic OÜ	6,25	veondus ja laondus	Harjumaa	43.
34. Finsteel OÜ	5,74	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Ida-Virumaa	560.
35. Kodu Kuubis OÜ	5,69	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Pärnumaa	36.
36. Penmaster OÜ	5,64	veondus ja laondus	Tartumaa	935.
37. Milonara OÜ	5,55	kaubandus	Harjumaa	600.
38. Värska Laht OÜ	5,51	tootmine	Võrumaa	13.
39. Celebrate OÜ	5,48	meelelahutus ja vabaaeg	Harjumaa	630.
40. Metetra OÜ	5,48	põllumajandus, metsamajandus	Raplamaa	5.
41. Jabel Foods OÜ	5,48	kaubandus	Harjumaa	165.
42. Nister OÜ	5,44	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	115.
43. Hansatruck OÜ	5,43	veondus ja laondus	Ida-Virumaa	90.
44. NKL Auto OÜ	5,41	veondus ja laondus	Harjumaa	807.
45. Navestel OÜ	5,37	masina- ja metallitööstus	Tartumaa	102.
46. Funrent Tartu OÜ	5,35	teenus	Tartumaa	40.
47. Ameron Ehitus OÜ	5,33	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Viljandimaa	261.
48. Acoolakids OÜ	5,31	kaubandus	Harjumaa	17.
49. Conx PM OÜ	5,31	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	224.
50. Majime Services OÜ	5,31	info ja side	Tartumaa	54.
51. Head Tööd OÜ	5,17	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Ida-Virumaa	913.

koht	ettevõte	käibe kasv	tegevusala	asukoht	koht üldtabelis
52.	Alar Mets OÜ	5,16	põllumajandus, metsamajandus	Tartumaa	801.
53.	PK Infra OÜ	5,08	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	284.
54.	OpenNode OÜ	5,02	info ja side	Pärnumaa	4.
55.	Raivo Tabri Arhitektuuribüroo OÜ	4,99	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	818.
56.	Waimaris OÜ	4,98	kaubandus	Harjumaa	358.
57.	Pelm Grupp OÜ	4,96	hotellid, restoranid, catering	Harjumaa	432.
58.	Stada Estonia OÜ	4,96	kaubandus	Harjumaa	550.
59.	TJU NT OÜ	4,93	veondus ja laondus	Harjumaa	217.
60.	Maardu Raudtee AS	4,9	veondus ja laondus	Harjumaa	67.
61.	Sial Metall OÜ	4,87	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	120.
62.	Cityehitus OÜ	4,87	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Läänemaa	476.
63.	Speedline Service OÜ	4,84	veondus ja laondus	Harjumaa	177.
64.	Keo Sang Estonia OÜ	4,81	kaubandus	Harjumaa	270.
65.	Porto Franco OÜ	4,73	kinnisvara	Harjumaa	1008.
66.	Finderly OÜ	4,72	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	521.
67.	Gertoks OÜ	4,72	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	757.
68.	Ralex OÜ	4,7	masina- ja metallitööstus	Raplamaa	273.
69.	Electrobaltic OÜ	4,7	kaubandus	Viljandimaa	780.
70.	Eslat AS	4,7	kaubandus	Harjumaa	16.
71.	Titanium OÜ	4,69	info ja side	Saaremaa	38.
72.	Agricom Tehnika OÜ	4,69	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Ida-Virumaa	8.
73.	Zehnder Baltics OÜ	4,64	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	475.
74.	Rismar OÜ	4,6	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Pärnumaa	59.
75.	MAS Grupp OÜ	4,59	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	474.
76.	Swixx Biopharma OÜ	4,59	konsultatsioonid	Harjumaa	187.
77.	KA OÜ	4,57	tootmine	Harjumaa	10.
78.	Marleen Lilled OÜ	4,52	kaubandus	Harjumaa	877.
79.	SD Baltic OÜ	4,47	kaubandus	Harjumaa	458.
80.	Dentalab OÜ	4,45	tootmine	Harjumaa	228.
81.	Eurobuild Group OÜ	4,41	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	236.
82.	Haap Consulting OÜ	4,37	konsultatsioonid	Harjumaa	93.
83.	Valmax Trans OÜ	4,36	kaubandus	Harjumaa	7.
84.	Latesto Trade OÜ	4,36	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	55.
85.	Inkwell Design OÜ	4,34	trükitööstus	Harjumaa	266.
86.	Baltic Consol Line OÜ	4,34	veondus ja laondus	Harjumaa	381.
87.	Finn-Rotor Estonia OÜ	4,33	masina- ja metallitööstus	Pärnumaa	9.
88.	ARC Repair OÜ	4,29	masina- ja metallitööstus	Harjumaa	28.
89.	Giga Investeeringud OÜ	4,29	kinnisvara	Harjumaa	33.
90.	DAV Welding OÜ	4,28	konsultatsioonid	Pärnumaa	251.
91.	HM Wise OÜ	4,28	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Viljandimaa	919.
92.	Teiwaz Ehitus Group OÜ	4,25	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Ida-Virumaa	898.
93.	Erismet OÜ	4,23	tootmine	Harjumaa	100.
94.	Muhu Vesi OÜ	4,21	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Saaremaa	745.
95.	U&P Trans OÜ	4,14	põllumajandus, metsamajandus	Tartumaa	74.
96.	Andruse Hulgikaubanduse OÜ	4,13	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Ida-Virumaa	30.
97.	Hüdrokop OÜ	4,12	veondus ja laondus	Harjumaa	466.
98.	E-Projekt Ehitus OÜ	4,11	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	544.
99.	Hekva OÜ	4,1	põllumajandus, metsamajandus	Saaremaa	599.
100.	CNC Profmetall OÜ	4,1	põllumajandus, metsamajandus	Ida-Virumaa	295.

KIIREIMAD KASUMI KASVATAJAD TOP 100

Kasumi kasv aastatel 2020–2022, eurodes

koht	ettevõte	kasumi kasv	tegevusala	asukoht	koht üldtabelis
1.	Haveli Invest OÜ	4 043 588	hotellid, restoranid, <i>catering</i>	Harjumaa	86.
2.	Kliiniliste Uuringute Keskus OÜ	2 729 377	tervishoid	Tartumaa	51.
3.	Vinni Biogaas OÜ	2 362 972	tööstus	Harjumaa	1.
4.	Norstat Eesti AS	2 280 452	konsultatsioonid	Harjumaa	107.
5.	Merit Tarkvara AS	2 128 392	info ja side	Tartumaa	491.
6.	Saimre Viljakasvatuse OÜ	2 117 149	põllumajandus, metsamajandus	Viljandimaa	301.
7.	CV Keskus OÜ	2 075 612	konsultatsioonid	Harjumaa	211.
8.	Rakennus Grupp OÜ	1 680 117	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	75.
9.	Eesti Metsnik OÜ	1 638 570	kinnisvara	Saaremaa	2.
10.	MKJ Baltic OÜ	1 614 281	kaubandus	Ida-Virumaa	174.
11.	Landeste AS	1 589 356	kinnisvara	Harjumaa	222.
12.	Torf AS	1 550 164	tootmine	Pärnumaa	418.
13.	Srini OÜ	1 545 703	info ja side	Harjumaa	68.
14.	Valmax Trans OÜ	1 530 197	kaubandus	Harjumaa	7.
16.	1OT OÜ	1 479 281	info ja side	Harjumaa	14.
17.	Peetri Põld ja Piim AS	1 341 494	põllumajandus, metsamajandus	Järvamaa	305.
18.	Huppa OÜ	1 338 265	tekstiilitööstus	Harjumaa	938.
19.	Finn-Rotor Estonia OÜ	1 309 973	masina- ja metallitööstus	Pärnumaa	9.
20.	Prategli Invest OÜ	1 274 927	kinnisvara	Harjumaa	622.
21.	OpenNode OÜ	1 237 877	info ja side	Pärnumaa	4.
22.	LEI Register OÜ	1 211 778	teenus	Harjumaa	212.
23.	Ahtol AS	1 210 973	tootmine	Harjumaa	353.
24.	Rivalte Grupp OÜ	1 208 628	tööstus	Lääne-Virumaa	3.
25.	Vertuna OÜ	1 197 628	info ja side	Harjumaa	35.
26.	Agricom Tehnika OÜ	1 187 950	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Ida-Virumaa	8.
27.	Kõljala Põllumajanduslik OÜ	1 179 067	põllumajandus, metsamajandus	Saaremaa	299.
28.	Rivest OÜ	1 175 253	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Pärnumaa	49.
30.	Kaiu LT OÜ	1 119 217	põllumajandus, metsamajandus	Raplamaa	467.
31.	Weiss OÜ	1 103 556	põllumajandus, metsamajandus	Pärnumaa	799.
32.	Balmerk Distribution OÜ	1 080 097	kaubandus	Harjumaa	185.
33.	Kõpu PM OÜ	1 076 592	põllumajandus, metsamajandus	Viljandimaa	750.
34.	Shroomwell OÜ	1 076 208	toiduainetööstus	Valgamaa	60.
35.	Nordstaff OÜ	1 039 741	konsultatsioonid	Harjumaa	34.
36.	Metetra OÜ	1 036 835	põllumajandus, metsamajandus	Raplamaa	5.
37.	Laheotsa OÜ	1 020 858	toiduainetööstus	Harjumaa	856.
38.	Förmann NT AS	1 010 281	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Võrumaa	685.
39.	Silvanus-Metsatööstus OÜ	1 005 173	põllumajandus, metsamajandus	Järvamaa	234.
40.	Stroman OÜ	983 272	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	953.
41.	Kehtna Mõisa OÜ	971 273	põllumajandus, metsamajandus	Raplamaa	800.
42.	ERA Valduse AS	966 952	tootmine	Raplamaa	204.
43.	Oerzen OÜ	962 929	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	348.
44.	Evged Group OÜ	959 600	veondus ja laondus	Harjumaa	164.
45.	Juurviljaait OÜ	955 010	toiduainetööstus	Tartumaa	37.
46.	Elva E.P.T. AS	954 831	tootmine	Tartumaa	104.
47.	Mäo Põllumajandusühistu TÜH	942 808	põllumajandus, metsamajandus	Järvamaa	310.
48.	Diner OÜ	941 233	põllumajandus, metsamajandus	Lääne-Virumaa	84.
49.	Andrese Soolaladu OÜ	937 678	kaubandus	Harjumaa	134.
50.	Celisar OÜ	932 651	veondus ja laondus	Harjumaa	19.
51.	Briketipoisid OÜ	924 411	tootmine	Harjumaa	356.

koht	ettevõte	kasumi kasv	tegevusala	asukoht	koht üldtabelis
52.	MDSC Systems OÜ	899 275	masina- ja metallitööstus	Harjumaa	50.
53.	AP Kinnistud OÜ	894 128	põllumajandus, metsamajandus	Jõgevamaa	151.
54.	Darf OÜ	867 688	kaubandus	Harjumaa	25.
55.	ReFocus Silmakeskus OÜ	862 389	tervishoid	Tartumaa	268.
56.	Hotell Stroomi AS	852 792	hotellid, restoranid, <i>catering</i>	Harjumaa	18.
57.	Varmata AS	848 095	tööstus	Tartumaa	77.
58.	Pähklimäe Talu OÜ	835 886	põllumajandus, metsamajandus	Raplamaa	20.
59.	Trigent Ehitustehnika OÜ	828 072	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	24.
60.	Amestop OÜ	814 637	kommunaalmajandus, jäätmekäitlus	Jõgevamaa	12.
61.	Kodukolle LT. OÜ	798 060	kaubandus	Lääne-Virumaa	63.
62.	Pomemet OÜ	795 592	masina- ja metallitööstus	Lääne-Virumaa	872.
63.	Teemu-E OÜ	794 087	kaubandus	Harjumaa	890.
64.	Sudex OÜ	790 445	kaubandus	Harjumaa	637.
65.	KA OÜ	789 850	tootmine	Harjumaa	10.
66.	Tankla Abi OÜ	779 536	kaubandus	Harjumaa	108.
67.	Debora Grupp AS	772 288	kaubandus	Harjumaa	696.
68.	Rozert OÜ	771 942	info ja side	Harjumaa	529.
69.	RGR Airon OÜ	752 808	masina- ja metallitööstus	Harjumaa	690.
70.	Ilmre OÜ	746 977	tootmine	Tartumaa	388.
71.	Table Tennis Products OÜ	744 391	kaubandus	Ida-Virumaa	899.
72.	Netcorp OÜ	743 241	info ja side	Harjumaa	6.
73.	Orgita Põld OÜ	735 500	põllumajandus, metsamajandus	Raplamaa	737.
74.	Jupiter Plus AS	729 662	veondus ja laondus	Pärnumaa	644.
75.	Tammistu Agro OÜ	726 744	põllumajandus, metsamajandus	Tartumaa	47.
76.	Kodality OÜ	714 568	info ja side	Harjumaa	23.
77.	Repston OÜ	709 236	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	124.
78.	Lapi MT AS	689 235	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Võrumaa	428.
79.	Stebby OÜ	684 306	info ja side	Tartumaa	41.
80.	Funrent OÜ	682 152	teenus	Harjumaa	31.
81.	Scandinavian OÜ	675 781	konsultatsioonid	Harjumaa	79.
82.	NJ Production OÜ	674 816	teenus	Harjumaa	126.
83.	Muuga PM OÜ	674 667	põllumajandus, metsamajandus	Lääne-Virumaa	731.
84.	Inten OÜ	674 541	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	393.
85.	Amisco AS	674 420	veondus ja laondus	Harjumaa	448.
86.	PJM OÜ	674 193	kinnisvara	Harjumaa	320.
87.	Raikküla Farmer OÜ	671 292	põllumajandus, metsamajandus	Raplamaa	407.
88.	Aqva Hotels OÜ	666 436	hotellid, restoranid, <i>catering</i>	Lääne-Virumaa	1018.
89.	Arutech Parimad Aknad OÜ	662 704	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	997.
90.	AIT-Nord OÜ	661 615	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	65.
91.	Toru-Jüri OÜ	650 523	kaubandus	Viljandimaa	882.
92.	Benders Baltic Nord OÜ	646 674	kaubandus	Pärnumaa	118.
93.	Lydia Hotell OÜ	646 492	hotellid, restoranid, <i>catering</i>	Tartumaa	303.
94.	Kavial OÜ	643 372	kaubandus	Harjumaa	601.
95.	Mürin OÜ	641 801	veondus ja laondus	Ida-Virumaa	61.
96.	Bariatric Services AS	622 144	tervishoid	Harjumaa	188.
97.	Evocon OÜ	621 733	info ja side	Tartumaa	142.
98.	Proforce Industry OÜ	621 114	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	654.
99.	Eurofasteners OÜ	614 880	kaubandus	Harjumaa	892.
100.	Nuia PMT AS	614 293	tootmine	Viljandimaa	532.

AutoPaymentsi
juhid ja omanikud
on vennad Kaur
Mets (vasakul) ja
Mihkel Mets.

FOTOD: ANDRAS
KRALLA

KÕRGE EURIBOR TÕUKAS KOLME- KORDSE GASELLI KASVU

Auto ostmist rahastav
gassellettevõtte AutoPayments
lõikas kasu euribori tõusust,
kuid näeb edu tulemas ka
euribori languse korral.

AUTOPAYMENTS OÜ

Gasell TOPis 223. kohal (2023. aastal 97. kohal, 2019. aastal 910. kohal)

Müügitulu: 2022. aastal 680 191 eurot, 2020. aastal 278 812 eurot.

Kasum: 2022. aastal 399 775 eurot, 2020. aastal 163 802 eurot.

Juhatus: Mihkel Mets, Kaur Mets

Omanikud: Mihkel Mets (50%), Kaur Mets (50%)

ALYONA STADNIK
kaasautor

AutoPaymentsi omanikud Mihkel ja Kaur Mets on vennad, kes panid äriale aluse 2011. aastal sooviga muuta auto ostmise mugavamaks. Küsides Mihkel Metsalt, kas üldine hinna ja euribori tõus on neile toonud kliente juurde, tunnistas ettevõtja, et 2023. aasta viimased kuud olid ülimalt edukad.

Mihkel Mets selgitas, et nende pakutavad autolaenud on enamasti ilma euriborita ja sõltumatust euriborist reklaamivad nad ka avalikkusele. Tema sõnul on AutoPay toode otsene konkurent pankade autolaenudele soodsa intressi tõttu. "Tihtipeale on kuumaksed pankadest väiksemad," märkis Mets.

Kui aga euribor peaks langema, siis ei näe Mets oma ärile riski. Tema sõnul on oli neil tugev turupositsioon juba negatiivse euribori ajal ja mahule on hea lisa andnud just euribori tõus, kuna liisingu asemel on rohkem valitud autolaenu. Mihkel Metsa sõnul ei eeldata turul euribori olulist langust pikaks ajaks, viidates euribori viimase aja langusele, mida saab mõõta protsendipunktides pärast komakohta. Samuti märkis ta, et kuigi raha hind 2023. aastal tõusis, siis 2024. aastal ei ole ettevõtte intressi tõstnud.

Mihkel Metsa hinnangul tuleb inimese elu hoida üldiselt võimalikult lihtsana. Ta võtab lihtsuse põhimõtet kui missiooni, millest tuleb ka kinni hoida. Samuti kiitis ta Eesti e-riiki ja transpordiameti e-teenindust, kus saab mõne klõpsuga muuvalt auto omanikku vahetada.

Tüütu paberimajandus käivitas äriidee

Äri alguse kohta meenutas Mihkel Mets, et vajadus teenuse loomiseks tekkis valukohast ühiskonnas, kus paberimajandus oli tüütu. Algne plaan oli saada inimene korraks ettevõtte veebilehele andmeid sisestama, mille järel saaks väljas-

Kaur Mets ja Mihkel Mets on ülesanded ettevõtte niimoodi ära jaganud, et suusad risti ei läheks.

tada auto müügi- ja krediidilepingu. Eelised konkurentide ees on kiirus ja mugavus. Põhimõtteliselt peab see olema sama lihtne kui pangaülekan- de tegemine, ilmestas ettevõtja.

Mets selgitas, et AutoPay teenust osutab ettevõtte koostöös pankadega. Toote finantseerimistingimused on samasugused suurte pankade omadega, kuid Metsa sõnul on tema ettevõtte teenus soodsam ja kõrgtehnoloogilisem. Ta näeb, et pangad on osa asju võtnud AutoPaylt ka üle, näiteks ei kohusta Metsa ettevõtte sõlmima kasko-kindlustust. "Meie olime esimesed, kes seda reklaamisid, hiljem hakkasid kõik pangad enda autolaenuudele juurde lisama," nentis ta.

Kümme aastat on hakanud vilja kanda

Mihkel Metsa sõnul ei ole neil olnud omaette eesmärki saada kolmekordseks gaselliks, kuid ettevõtte hakkas kohe algusest peale kasvama kiiresti. "Pooleteise aastaga läks juba päris hästi, kus hakkasime mõtlema, mis saab edasi ja kuidas teha asja veel paremaks," rääkis Mets. Tema sõnul on ta vennaga olnud kõik kümme aastat kogu aeg asja juures ja näinud teekonnal klientide probleeme.

Kuidas aga õnnestub Mihkel Metsal vennaga samal ajal koos teha äri ja hoida peresuhet? Selleks on mehed jaganud omavahel ära vastutus- alad: Mihkel hoolitseb äriprotsesside eest ehk tegeleb IT poolega, Kauri ülesanne on tuua klientid veebilehele.

Kuna Mihkel Mets osales gasellettevõtetele pühendatud Äripäeva raadiosaates "Kiired ja vihased", siis tunnistas ta, et saate nimes nähtav kirjeldus kohandub ka temale. Mihkel Metsa sõnul jäävad paljud valdkonnad tihtipeale stagnatsiooni ega huvitu toimivate asjade muutmisest, kuid oma vennaga on ta ettevõtte tegevusplaani kirjutanud sisse innovatiivsuse.

"Ma olen tänulik selle eest, et ma olen selline

SUURIM ÕPPETUND: ÄRA VIRISE

AutoPaymentsi koos venna Kauriga vedav Mihkel Mets on äri ajades õppinud mitte virisema. "Sõltumata sellest, mis juhtub," ütles ta.

Mihkel Mets tunnistas, et ühel hetkel avastas ta, et võib omaette viriseda või kiruda, aga sellest ei ole kasu. "Tuleb ära lahendada, probleemiga tegeleda," tõdes ta. Mingi hetk sa avastad, et võib omaette midagi viriseda või kiruda, aga kasu sellest midagi ei ole, tuleb lihtsalt ära lahendada ja tegeleda probleemiga," tõdes ta.

ärimees, et kui miski tundub võimalik, siis olen nõus enda aega panustama," rääkis Mets saates. Ta ajab äri enda sõnul õhinapõhiselt ja see on tal- le tõestanud, et niimoodi saab kasvada gaselliks. Ta tunnistas, et õppis psühholoogiat ilma erilise põhjusega, aga arvas, et see oli huvitav. Kui lõpuks tekkis mõte, et peaks hakkama pakkuma auto finantseerimist, võttis ta selle ette. Protsesside pa- remaks juhtimiseks läks Tallinna Tehnikaülikooli õppima äriinfotehnoloogiat.

Vaidlusi tuleb ka ette

Kui Mihkel Mets tegeleb peamiselt äriprotsessi- dega, siis vend Kaur hoiab end turunduse poolel. "Üldiselt me üksteisele ei esita väga palju küsi- musi, miks mingi asi mingit moodi on või ei ole," rääkis Mihkel, kuidas on aastate jooksul säilita- nud vennaga head suhted. Mihkel Metsa sõnul tuleb ka vennaga vaidlusi ette, kuid siis tuleb vaid- lused lihtsalt ära vaielda ja edasiseks unustada.

Mihkel tõi saates välja veel seda, et nad mõle- mad on õhinapõhise suhtumisega. "Istume kon- toris ja räägime juttu ning tuleb mõte teha mingit asja üht- või teist moodi. Räägime läbi ja tihtipea- le viime neid asju ellu," tõdes ta ja lisas, et pikka plaani neil ei ole ning nad on paindlikud. Mihk- li sõnul on õhinapõhine elamine tema jaoks tões- tanud, et see toimib.

Mõlemad vennad suhtuvad töö tegemisse suu- re kirega, äri paneb nende silmad särama, ütles Mihkel Mets. "Ka vabal ajal räägime väga hea meelega ärist," märkis ta.

Läbipõlemise ennetamise kohta küsides vas- tas Mihkel, et läbipõlemine tekibki eelkõige siis, kui "pressitakse ennast läbi, sest on justkui vaja teha". Tema sõnul tuleb olla vahepeal ka piisavalt laisk – siis võib tulla hoopis muu lahendus, mis te- kitab võimaluse jätta halb töö tegemata, mis mui- du oleks ette võetud. **A**

KUULA

Äripäeva raadio

"Vennad kas- vatavad võimsalt äri. "Eduni viivad õige suhtumine ja kirg""

aripaev.ee/raadio

**Jah! Meie anname
Ärilaenu.**

Pole vahet, kas oled
suur- või väikeettevõtja.
Rahastame Sinu ettevõtte
plaanid kiirelt ja mugavalt.

 1203 hypoteeklaen.ee

Finantsteenust ettevõtetele pakub Hypoteeklaen AS. Enne teenuse
kasutamist tutvu tingimustega ja konsulteeeri asjatundjaga
hypoteeklaen.ee.

SUURIM VALIK KONTORITOOLE EESTIS*

**BÜROO
MAAILM**

**Üle 100
erineva
mudeli**

**Tule ja proovi erinevaid
ergonoomilisi toole kohapeal!
Parima valiku leiame meie
Tallinna ja Tartu kauplustes.**

BÜROOMAILMA KAUPLUSED

TALLINN:
Peterburi tee 92e
tel. 600 5133
E-R 8.30 - 18.00
L 10.00 - 16.00

TALLINN:
Kadaka tee 56B
tel. 656 3690
E-R 8.30 - 18.00
L 10.00 - 16.00

TARTU:
Rebase 12A
tel. 734 3474
E-R 8.30 - 18.00
L 10.00 - 16.00

PÄRNU: **UUS!**
Pae 8
tel. 446 4406
E-R 8.30 - 18.00
L 10.00 - 15.00

NARVA:
Pushkini 22
tel. 359 2092
E-R 9.00 - 18.00

JÕHVI **UUS!**
Keskväljak 6
tel. 337 0297
E-R 9.00 - 18.00

VALGA:
Pärna puistestee 1
tel. 763 5473
E-R 8.30 - 17.30

**SUURKLIENDIDE
OSAKOND**
Peterburi tee 92E
tel. 600 5100
E-R 8.00 - 17.00

byroomaailm.ee

*Klientide tagasiside põhjal.

KIIREIMAD KASVAJAD MAAKONDADES TOP 10

Müügitulu ja maksueelne kasum 2022. aastal eurodes

koht	ettevõtte	tegevusala	müügitulu	kasum	koht üldtabelis
------	-----------	------------	-----------	-------	-----------------

HARJUMAA

1.	Vinni Biogaas OÜ	tööstus	4 490 849	1 116 697	1.
2.	Netcorp OÜ	info ja side	2 696 617	806 138	6.
3.	Valmax Trans OÜ	kaubandus	8 067 874	1 543 753	7.
4.	KA OÜ	tootmine	3 228 849	818 518	10.
5.	1OT OÜ	info ja side	3 471 550	1 022 974	14.
6.	Eslat AS	kaubandus	9 383 504	586 110	16.
7.	Acoolakids OÜ	kaubandus	1 935 240	475 530	17.
8.	Hotell Stroomi AS	hotellid, restoranid, catering	2 296 413	804 949	18.
9.	Celisar OÜ	veondus ja laondus	7 965 582	1 036 528	19.
10.	Hekler Industrial HR OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 435 772	400 969	21.

HIIUMAA

1.	Canter Invest OÜ	veondus ja laondus	2 188 171	119 295	451.
2.	Liisbet Tukat OÜ	tootmine	1 849 903	441 144	717.
3.	Männaka OÜ	põllumajandus, metsamajandus	915 150	-318 887	1560.

IDA-VIRUMAA

1.	Agricom Tehnika OÜ	tootmine	8 466 796	1 198 744	8.
2.	Andruse Hulgikaubanduse OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 659 441	420 452	30.
3.	NV Trade OÜ	kaubandus	4 982 352	631 371	39.
4.	Mürin OÜ	veondus ja laondus	1 545 014	762 896	61.
5.	Hansatruck OÜ	veondus ja laondus	1 648 714	304 904	90.
6.	Vulcanos Kiir OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 168 899	368 470	94.
7.	Treur Transport TÜH	veondus ja laondus	1 544 804	199 529	103.
8.	Bata Servis OÜ	kommunaalmajandus, jäätmekäitlus	1 152 301	288 407	144.
9.	Euro Taktik OÜ	veondus ja laondus	1 658 807	293 630	173.
10.	MKJ Baltic OÜ	kaubandus	3 166 319	343 128	174.

JÕGEVAMAA

1.	Amestop OÜ	kommunaalmajandus, jäätmekäitlus	4 229 216	909 087	12.
2.	AP Kinnistud OÜ	põllumajandus, metsamajandus	4 209 431	898 048	151.
3.	Metsahoiu OÜ	põllumajandus, metsamajandus	608 212	292 088	183.
4.	Saarevälja OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 947 619	229 788	194.
5.	Kronopal OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 397 595	371 883	195.
6.	Growland OÜ	põllumajandus, metsamajandus	795 192	37 901	314.
7.	Forestar OÜ	põllumajandus, metsamajandus	895 913	81 177	352.
8.	Sorex Invest OÜ	põllumajandus, metsamajandus	878 024	326 408	510.
9.	Woodfuel OÜ	põllumajandus, metsamajandus	2 700 075	327 828	580.
10.	Temeter OÜ	põllumajandus, metsamajandus	878 079	192 340	604.

JÄRVAMAA

1.	Raju Consulting OÜ	konsultatsioonid	929 307	300 804	44.
2.	Bulteno OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	518 520	404 424	106.
3.	Silvanus-Metsatööstus OÜ	põllumajandus, metsamajandus	2 971 002	1 596 142	234.
4.	Peetri Põld ja Piim AS	põllumajandus, metsamajandus	6 928 574	1 077 971	305.
5.	Mäo Põllumajandusühistu TÜH	põllumajandus, metsamajandus	4 292 294	447 158	310.
6.	Levrent OÜ	konsultatsioonid	506 179	121 094	403.
7.	Investor OÜ	tootmine	3 284 329	206 735	412.
8.	Hunting Grupp OÜ	veondus ja laondus	1 449 837	120 349	433.
9.	Veskimäe AS	põllumajandus, metsamajandus	1 631 558	258 234	443.
10.	Square Saunahaus OÜ	kaubandus	1 727 327	154 002	526.

koht	ettevõte	tegevusala	müügitulu	kasum	koht üldtabelis
LÄÄNEMAA					
1.	Navix OÜ	tootmine	4 854 307	343 860	419.
2.	EU Transport Group OÜ	veondus ja laondus	454 275	57 516	471.
3.	Cityehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 156 205	50 081	476.
4.	SA-Works OÜ	kommunaalmajandus, jäätmekäitlus	618 949	94 265	672.
5.	Westbalt Invest OÜ	põllumajandus, metsamajandus	454 782	71 400	854.
6.	Swedest Motel Group AS	turism	1 394 092	85 435	896.
7.	Linnamäe Lihatööstus AS	toiduainetööstus	9 240 243	387 518	1098.
8.	Tradex AS	elektroonika	4 413 272	296 731	1149.
9.	A.Ratas Ehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	644 469	26 221	1212.
10.	Ysse OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	574 088	17 482	1237.
LÄÄNE-VIRUMAA					
1.	Rivalte Grupp OÜ	tööstus	1 923 717	1 063 463	3.
2.	Kodukolle LT. OÜ	kaubandus	5 013 633	929 665	63.
3.	Prosmile OÜ	tervishoid	771 103	249 768	76.
4.	Diner OÜ	põllumajandus, metsamajandus	2 554 199	1 064 267	84.
5.	Favel Ehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	2 693 473	203 221	125.
6.	Lepikus OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 160 960	418 716	127.
7.	Hundioru OÜ	põllumajandus, metsamajandus	643 419	154 339	158.
8.	Tamme Hambaravi OÜ	tervishoid	1 092 617	426 240	193.
9.	EK Wood OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 582 099	162 614	207.
10.	LV Mehhatroonika OÜ	masina- ja metallitööstus	631 868	118 270	259.
PÖLVAMAA					
1.	Almar Puit OÜ	tootmine	2 212 169	530 715	112.
2.	Puit Ja Mets OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 395 030	227 899	196.
3.	Laudsepp OÜ	kaubandus	1 223 280	202 057	197.
4.	Ecosauna Project OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	6 606 104	214 805	289.
5.	Paloma Papp AS	tootmine	1 894 327	311 745	387.
6.	Taivo T Trans OÜ	veondus ja laondus	488 628	98 493	397.
7.	Tani Mets OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 459 564	349 465	545.
8.	AT & MK OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 068 444	-11 103	551.
9.	Ekso Farm OÜ	põllumajandus, metsamajandus	2 610 945	381 677	567.
10.	Kanniku OÜ	põllumajandus, metsamajandus	4 371 355	516 591	598.
PÄRNUMAA					
1.	OpenNode OÜ	info ja side	1 932 357	1 312 902	4.
2.	Finn-Rotor Estonia OÜ	masina- ja metallitööstus	9 123 174	1 351 421	9.
3.	Kodu Kuubis OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 313 545	349 468	36.
4.	Rivest OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	7 119 747	1 244 882	49.
5.	Rismar OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 032 215	276 089	59.
6.	Reldor OÜ	kinnisvara	2 194 699	639 529	62.
7.	Torutehnik OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 473 831	307 527	73.
8.	Dipperfox OÜ	masina- ja metallitööstus	2 361 818	243 650	89.
9.	Vita-Ehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 113 432	303 708	98.
10.	Krihan Viimistlus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 305 650	301 368	99.
RAPLAMAA					
1.	Metetra OÜ	põllumajandus, metsamajandus	9 037 879	1 565 210	5.
2.	Pähklimäe Talu OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 813 056	950 863	20.
3.	Ramingu OÜ	põllumajandus, metsamajandus	531 927	175 392	101.
4.	Emersons OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 472 574	239 878	109.
5.	ERA Valduse AS	tootmine	6 125 750	1 263 814	204.
6.	Orku Ehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	2 130 470	210 801	225.
7.	Ralex OÜ	masina- ja metallitööstus	518 865	103 589	273.
8.	Elamuspank OÜ	meelelahutus ja vabaaeg	854 053	68 925	277.
9.	Katusetööd OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	6 299 066	591 623	394.
10.	Raikküla Farmer OÜ	põllumajandus, metsamajandus	6 492 337	513 122	407.

koht	ettevõte	tegevusala	müügitulu	kasum	koht üldtabelis
------	----------	------------	-----------	-------	-----------------

SAAREMAA

1.	Eesti Metsnik OÜ	kinnisvara	1 729 797	1 076 891	2.
2.	Titanium OÜ	info ja side	666 016	441 001	38.
3.	Johan GTJ AS	hotellid, restoranid, catering	2 823 201	684 637	66.
4.	Pähkla Vähi- ja Kalakasvatus OÜ	põllumajandus, metsamajandus	981 603	333 945	121.
5.	S.E.G.U. OÜ	põllumajandus, metsamajandus	2 038 592	444 938	247.
6.	Kõljala Põllumajanduslik OÜ	põllumajandus, metsamajandus	5 483 157	585 705	299.
7.	Kaabeltau OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 887 693	451 844	341.
8.	Rauni Põllumajanduse OÜ	põllumajandus, metsamajandus	2 251 577	245 859	369.
9.	Verostiil OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	505 117	75 838	487.
10.	Owest Ehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 313 043	167 446	530.

TARTUMAA

1.	Compact Home OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	3 952 591	566 125	11.
2.	Plausible Insights OÜ	info ja side	1 059 188	457 851	15.
3.	Tensi-Reisid AS	turism	3 157 381	304 426	29.
4.	Juurviljaait OÜ	toiduainetööstus	6 350 085	946 110	37.
5.	Funrent Tartu OÜ	teenus	1 002 683	328 953	40.
6.	Stebby OÜ	info ja side	2 683 756	508 879	41.
7.	Tammistu Agro OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 275 266	542 407	47.
8.	Kliiniliste Uuringute Keskus OÜ	haridus ja teadus	5 937 999	3 329 787	51.
9.	Sarles OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	7 281 120	686 161	52.
10.	Majime Services OÜ	info ja side	955 830	382 248	54.

VALGAMAA

1.	Sami Tootmine AS	masina- ja metallitööstus	7 194 230	616 812	45.
2.	Shroomwell OÜ	toiduainetööstus	3 252 952	1 127 340	60.
3.	Nordol OÜ	keemiatööstuse	2 371 864	799 976	143.
4.	Karupesa Hotell OÜ	hotellid, restoranid, catering	608 116	217 936	176.
5.	Sapronen OÜ	tootmine	2 378 140	744 880	241.
6.	Rilvest OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 924 614	210 861	304.
7.	PA Merle Kallas OÜ	tervishoid	607 107	116 356	615.
8.	Lauer OÜ	põllumajandus, metsamajandus	2 925 488	91 556	643.
9.	Gersamia OÜ	kaubandus	1 026 077	37 461	752.
10.	Tiidumäe MRK OÜ	põllumajandus, metsamajandus	637 420	50 116	923.

VILJANDIMAA

1.	Metest Steel OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	6 504 209	516 690	46.
2.	Granimar OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	3 553 128	409 062	48.
3.	AB Rent OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 500 398	310 885	81.
4.	Meeskonnatreeningud OÜ	turism	645 582	374 230	114.
5.	Cerbos OÜ	kaubandus	4 594 996	468 760	117.
6.	Teskatel OÜ	kaubandus	1 362 481	302 084	145.
7.	A.G.M. Kaubandus OÜ	hotellid, restoranid, catering	1 383 712	274 270	155.
8.	Auto 100 Rent OÜ	kaubandus	3 632 754	146 925	244.
9.	Ameron Ehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	2 625 584	71 677	261.
10.	Saimre Viljakasvatuse OÜ	põllumajandus, metsamajandus	5 268 417	863 172	301.

VÖRUMAA

1.	Värska Laht OÜ	tootmine	4 294 257	467 643	13.
2.	Lepakäbi OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 138 510	201 230	170.
3.	Selista Ehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	7 940 754	457 258	191.
4.	MPPuit OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 222 618	333 244	265.
5.	Lintexon OÜ	masina- ja metallitööstus	1 072 932	224 949	292.
6.	Aivar & Merike OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	4 302 624	589 228	414.
7.	Lapi MT AS	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	6 256 406	693 415	428.
8.	Elektriasi OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	499 790	113 821	464.
9.	Messum Grupp OÜ	põllumajandus, metsamajandus	1 194 819	100 713	507.
10.	Ökokütus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	1 207 178	82 219	508.

Ekspert: Eesti vajab tunnustatud raamatupidajate avalikku registrit ja EMTA ametnike litsentsimist

Lätis jõustusid “Raamatupidamise seaduse muudatused”, mis näevad ette raamatupidajate litsentseerimise välisteenuste osutamiseks. Läti riigi tuluteenistus (LRT) väljastab litsentsi välisteenuste raamatupidajale, pikendab selle kehtivust (ümberregistreerimine), peatab, tühistab ja kontrollib vabakutseliste raamatupidajate tegevust. Vabakutselise raamatupidaja tegevusluba väljastatakse viieks aastaks, teemat selgitab Albiorix OÜ prokurist Aleksandra Hlebnikova-Klink.

Välisraamatupidamisteenuse raamatupidaja on Läti seadusandluse kohaselt isik, kes ettevõttega sõlmitud kirjaliku kokkuleppe (v.a tööleping) alusel kohustub osutama kliendile raamatupidamisteenust. Vastavalt sellele peab tema kvalifikatsioon vastama vähemalt nõutava tasemega kutsequalifikatsioonile, mida kinnitab vastav diplom või haridustunnistus raamatupidamise, majanduse, juhtimise või rahanduse valdkonnas.

Raamatupidajad, kes on saanud riiklikul tasemel välismaale raamatupidamisteenuse osutamise loa, kantakse nt Lätis litsentseeritud raamatupidajate registrisse, mis on avalikult kättesaadav Läti riigi tuluteenistuse veebilehel. Samasuguse tunnustatud raamatupidajate registri loomist kaalub Läti eeskujul ka Eesti Raamatupidajate Kogu, et see peagi riigikogule esitada. Eestis ei ole seni veel kehtestatud kohustust, mille kohaselt peavad kõik raamatupidamisteenust osutavad füüsilised või juriidilised isikud omama vastavat tegevusluba.

Seadusemuudatused näevad ette, et naaberriigi tuluteenistus peab pidama avalikku vabakutseliste raamatupidajate registrit, mis annab teenuse saajatele võimaluse kontrollida vastava isi-

Albiorix OÜ prokurist Aleksandra Hlebnikova-Klink.

ku õigust osutada klientidele raamatupidamisteenust. Raamatupidajad (juriidilised ja füüsilised isikud), kes on saanud raamatupidamisteenuse osutamise loa, kantakse klientidele teenuseid osutavate litsentseeritud raamatupidajate registrisse, mis on avalikult kättesaadav Läti riigi tuluteenistuse veebilehel. Samasuguse tunnustatud raamatupidajate registri loomist kaalub Läti eeskujul ka Eesti Raamatupidajate Kogu, et see riigikogule esitada.

Eestis ei ole veel kehtestatud kohustust, mille kohaselt peavad kõik raamatupidamisteenust osutavad füüsilised või juriidilised isikud omama vastavat tegevusluba. Eesti Raamatupidajate Ko-

gu (ERK) algatas 2020. aastal raamatupidamisteenuste toimkonna eestvedamisel raamatupidamisteenuste tunnustamise. “ERK Tunnustatud raamatupidamisteenuste” on sisuliselt kvaliteedimärk, mis rõhutab konkreetse raamatupidamisteenuse pakkuja professionaalsust ja usaldusväärsust.

Raamatupidamise kutsestandardid ja tasemed on Eestis olemas, aga üldpilt poolik

Muu hulgas korraldab Eesti Raamatupidajate Kogu kaks korda aastas raamatupidajate kutseeksameid. Tööandja kindlustunde suurendamiseks ja ühtsete hindamisreeglite kehtestamiseks

Õige ja mõistlik oleks sarnaselt Lätiga arvestada ka Eestis kohustusega, mille kohaselt peavad kõik raamatupidamisteenust osutavad füüsilised või juriidilised isikud omama vastavat tegevusluba.

on loodud raamatupidamise kutsestandardid, mille alusel saab oma kvalifikatsioonitaset tõestada. Igale endast lugupidavale raamatupidajale on oluline, et teda peetakse professionaalsiks mitte ainult haridusasutuse diplomi ja muljetavaldava elulookirjelduse, vaid ka kutsetunnistuse põhjal. Raamatupidamise kutsevaldkonnas on hetkel kolm kehtivat kutsestandardit: Raamatupidaja, tase 5; Vanemraamatupidaja, tase 6; Juhtivraamatupidaja, tase 7.

Raamatupidajatele omandatud kvalifikatsioon või ettevõttele sertifitseerimise tulemusel antud kvaliteedimärk on kindlasti professionaalne lähenemine ja määrab nii eraisikute kui ka juriidiliste isikute pädevuse, kuna nende juures võib turvaliselt spetsialistidena kvaliteetseid raamatupidamisteenuseid osutada. Tunnustamine toimub vastavalt "Raamatupidamisettevõtte tunnustamise korrale", mille kinnitas ERK nõukoda. Tunnustuse saamiseks peab raamatupidamisettevõtte vastama "Nõuded ERK Tunnustatud raamatupidamisettevõttele" dokumendis esitatud hindamiskriteeriumitele.

Vastavust nõuetele kontrollib sõltumatult sertifitseeritud (CIA) või atesteeritud (CGAP) siseaudiitor, kelle valib tunnustust taotlev raamatupidamisettevõtte Eesti Siseaudiitorite Ühingu liikmete hulgast omal äranägemisel ja tasudes nõuetele vastavuse kinnituse eest vastavalt siseaudiitoriga sõlmitud kokkuleppele.

Nõuded, mida siseaudiitor on kontrollinud, hõlmavad näiteks järgmist: ettevõttele on olemas riskianalüüs ja situatsiooniplaan talitluspidevuse tagamiseks; kehtivat tase 6 kutsetunnistust või vandeaudiitori kutset omavate töötajate (või juhatuse liikmete) arv; ettevõtte järgib isikuandmete kaitse seaduses ja ELi isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud andmekaitsereegleid; ettevõtte järgib rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadu-

sega kehtestatud reegleid; ettevõtte rakendab raamatupidamisteenuse osutamisel kvaliteedi tagamiseks piisavaid meetmeid jne.

Tänaseks on Eesti Raamatupidamise Kogu tunnustuse saanud vaid 19 raamatupidamisettevõtet. Nimekirja leiab ERKogu kodulehelt www.erk.ee/tunnustamine/tunnustatud-ev

Osahing Albiorix on selles nimekirjas esimene ettevõtte, mis on saanud majandus- ja raamatupidamisvaldkonna juhtivate ekspertide tunnustuse ning saanud esinumbri 001. Lisaks tasub tähele panna, et ettevõtte saadab oma töötajaid regulaarselt ka täiendkoolitustele ja eksamitele kutsestandardi saamiseks: Raamatupidaja tase 5; Vanemraamatupidaja tase 6.

Õige ja mõistlik oleks sarnaselt Lätiga arvestada ka Eestis kohustusega, mille kohaselt peavad kõik raamatupidamisteenust osutavad füüsilised või juriidilised isikud omama vastavat tegevusluba. Samas väärib märkimist, et muret tekitab ka selliste kohustusete puudumine riigiasutustes, näiteks maksu- ja tolliamet, sest selle ameti tegevusala on ju eraisikute ja juriidiliste isikute maksustamine ning kontroll, kas maksud on õigesti tasutud. Sellest tulenevalt peavad maksu- ja tolliameti riigiametnikud, keda esindavad maksuaudiitorid, kes teostavad füüsiliste ja juriidiliste isikute kontrolli, arusaadavatel põhjustel olema kohustatud lisaks finants- ja raamatupidamisalastele teadmistele ja kogemustele omama ka asjakohast teadmiste taset, mis vastaks kõrgematele kutsestandarditele. Näiteks tavalisel riigiametnikul, keda esindab maksuhaldur, peavad olema 5. taseme raamatupidaja standarditele vastavad teadmised ning maksuaudiitori osakonna juhataja peab oma teadmisi kinnitama 6. taseme vanemraamatupidaja kutsestandardiga.

Seega peaks tunnustatud raamatupidamisteenust osutavatel füüsilistel või juriidilistel isikutel olema nõuete kohane litsents, mis peaks kehtima proportsionaalselt ka maksuaudiitorite suhtes, kes teostavad eraisikute ja juriidiliste isikute kontrolli. Vastasel juhul võib ebaõiglaseks lugeda asjaolu, mille puhul tunnustuseta maksuhaldur viib läbi tunnustatud isikute kontrolli ja teeb sellest järeldused ja maksuotsused, mida selles kontekstis saab käsitleda läbinud kontrolli isikute õiguste rikkumisena, kes on tõestanud oma teadmisi ja saanud vastava kutsestandardi taseme. Praktikast tu-

leb aga ette teisigi raskusi, mille puhul riik annab eraisikuid ja juriidilisi isikuid kontrollivatele maksu- ja tolliameti litsentsi mitte omavatele maksu- ja tolliametite auditiitoridele nii-öelda süütuse ja puutumatus eelise.

Kodanike jaoks demokraatlikus riigis peavad meist igaühe õigused ja kohustused olema jaotatud nii, et esiteks õigus ise ei mõjuta ega riku. Eraisikud ja juriidilised isikud, kes on oma oskusi ja teadmisi vastavate sertifikaatidega kinnitanud, on oma ala kõrgelt kvalifitseeritud spetsialistid, mis tähendab, et nende poolt teatud tegevustele antud hinnangut tuleks arvesse võtta ja sellega tuleb ka arvestada. Samas tuleks vastava tunnustuse pälvinud ettevõtteid käsitleda kui eksperte.

Eksperdina soovitan tungivalt ettevõttele, kes ei ole raamatupidamisbürood, kuid kus siiski töötavad raamatupidajad, korraldada neile 5. ja 6. taseme kutsestandardite saamise koolitust.

Õige ja mõistlik oleks sarnaselt Lätiga arvestada ka Eestis kohustusega, mille kohaselt peavad kõik raamatupidamisteenust osutavad füüsilised või juriidilised isikud omama vastavat tegevusluba.

Tingimustes, kus kutse staatuse omandamine pole veel kohustuslik, on tunnustust saada palju lihtsam kui tingimustes, kus õppimiseks ja eksamite sooritamiseks on aeg piiratud. Soovin kõikidele ettevõtetele, kelle eesmärgiks on mitte ainult enda tegevuse arendamine, vaid ka töötajate arendamine ja nende kutse kvalifikatsiooni omandamine, lähiajal edukalt omandada vastav raamatupidajate kvalifikatsioon ehk kvaliteedimärk.

Albiorixi teenustega saab tutvuda kodulehel www.albiorix.eu

Isekalluri asutasid kungised koolivennad Erik Mesikäpp ja Silvar Vähk algul hobi korras, hiljem kasvas äri suuremaks. FOTO: ISEKALLUR

ENDINE GASELL:

MILJONI TEENIMISEKS PANE EESMÄRGILE MÕNED NULLID JUURDE

Kui keegi unistab miljoni euro teenimisest, siis tasub eesmärgile lisada veel mõned nullid, et miljon tuleks kiiremini, leiab kolmel aastal gaselli tiitli teeninud kallurfirma Isekallur üks omanikest Erik Mesikäpp.

ALYONA STADNIK
kaasautor

Isekallurit vedav Erik Mesikäpp julgustab küll unistajaid püüdlema näiliselt ebarealistlike eesmärkide poole, kuid tunnistab, et soovitu saamiseks tuleb näha ka palju vaeva. "Ainult usust ei piisa, tööd tuleb ka teha," ütles ta.

Mesikäpp tunnistab, et kui ettevõtte pälvis gaselli tiitli esimest korda 2020. aastal, siis prooviti igal järgneval aastal teha varasemast parem tulemus, et jõuda taas sarnase tunnustuseni ehk kiire kasvuga ettevõtte märgiseni. Isekallur jõudis gaselli staatusesse 2020., 2021. ja 2023. aastal, aga tänavu enam mitte. Isekallurist ei saa gaselli ka 2025. aastal, sest selleks vajalikud tingimused jäävad täitmata: ettevõtte müük ei edenenud vahepeal piisavalt hoogsalt ning 2023. aastal tuli leppida isegi väiksema müügituluga kui 2022. aastal. 2024. aastaks seab Isekalluri juhtkond eesmärgiks stabiilsuse ja efektiivsuse.

Otsib kasvu USAst

Eesti esimene ja suurim täitematerjalide e-pood Isekallur.ee alustas aastal 2015 ühe veoautoga. Praeguseks on neid üle 25. Lisaks on ettevõtte loomas platvormi Ayren. See hakkab pakkuma teenuseid, mis panustavad Industry 4.0 digipöördesse ehitussektoris. Sama teenusega plaanib Isekallur minna USA turule.

"Oleme vastavalt olukorrale kiired ja vihased. Kui oled ettevõtja, siis pead hästi palju muutuma ja olema vastavalt olukorrale müügimees, finantsjuht, raamatupidaja ja tegema ka turundust. Ettevõtlus tundub lilleline, aga sa pead olema päris hea paljudes asjades korraga, et see ka hästi välja tuleks," võttis Mesikäpp oma tegevuse kokku.

23aastaselt ettevõtjaks hakanud Erik Mesikäpp on ülikoolis õppinud rahvusvahelisi suhted ja sisejulgeolekut. Enda sõnul on ta pidanud elus tegema väga palju eneseanalüüsi ja õppinud eesmärkide püstitamist. Eesmärgid on aidanud tal jõuda tegevuste lõpetamiseni, näiteks lõpetas ta kooli õigel ajal. Ettevõtluses on ta edu saavutamiseks seadnud pigem oportunistlikud eesmärgid.

Toome esile mullu augustis tehtud intervjuu Erik Mesikäpaga saatest "Kiired ja vihased".

Kuidas saadakse gaselli ning mis on kolmekordse gaselli edu taga?

Sellele küsimusele on keeruline vastata, sest kui me selle ettevõttega alustasime, siis ei olnud eraldi eesmärk saada seda tiitlit. Tiitel on tulnud aja ja tööga. Eduka ettevõtte saamiseks peab sul olemas olema edukas idee ja hea meeskond, kes seda ellu viib.

Mida olete teinud selleks, et tiitlit säilitada?

Mäletan, et kui esimest korda saime gasel-

ISEKALLUR OÜ

Gaselli TOPis 2023. aastal 565. kohal, 2021. aastal 1156. kohal, 2020. aastal 607. kohal

Müügitulu 2022. aastal 2,35 miljonit eurot, 2020. aastal 1,21 miljonit eurot

Juhatus: Erik Mesikäpp, Silvar Vähk

Suuremad omanikud: Erik Mesikäpp (42,2%), Silvar Vähk (42,2%)

Isekalluri juhid on võtnud eesmärgiks, et nende autod oleksid korralikud ja juhid viisakad.

FOTO: ISEKALLUR

liks, siis olime väga õnnelikud. Igal aastal proovisime teha parema tulemuse, et saada tiitlit ka järgmisel aastal.

Kas gaselli tiitel on aidanud saada koostööpartnereid? Kas olete saanud seda kasutada ära turunduses?

Ma arvan küll, see on mingis mõttes kvaliteedimärk. Iga ettevõtte seda tiitlit endale ei saa. See tekitab mingisuguse usalduse.

Ettevõtte on asutatud 2015. aastal ning selle aja jooksul olete juba palju saavutanud. Milline oli ettevõtte algus?

Ettevõtte algas pigem hobist. Koolipoisina tekkis vajadus kooli kõrvalt teenida lisaraha. Töime ühe väikse veoauto, et saaksime klientidele pakuda karjäärist koorma äratoomist. Mõte oli selles, et klient ei peaks ise järelkäruga karjääri minema ja meie saame väiksema autoga selle ära tuua. Sellel ajal puudus selline teenus ning klientide jaoks oli ebamugav tellida suurt autot, sest suuremad autod ei tahtnud väiksemaid koormasid tuua ning tihtipeale need ei mahtunud ka vära-

KUULA

Äripäeva
raadio

"Mitmekordne gasell kallutab ennast ehitusärist ITSse"

aripaev.ee/raadio

ISEKALLUR KUTSUB INVESTORID APPI

Isekallur avab peagi uue investeerimisringi täiendava kapitali kaasamiseks, et suurendada turuosa, tunnistas ettevõtte eestvedaja Erik Mesikäpp.

Mesikäpp rääkis nüüd alanud aasta alguses, et kuigi 2023. aasta käive jäi aasta varasemast väiksemaks, suutis ettevõtte kasumit siiski kasvatada. Eelmise aasta numbrid on veel auditeerimata, kuid indikatiivsed andmed näitavad, et Isekallur lõpetas 2023. aasta 2,2 miljoni eurose müügitulu ja ligikaudu 60 000 eurose kasumiga.

2024. aastal tahab ettevõtte jääda Eestis turuliidriks ja väljuda kriisist tugevamana. Lauale seatud plaanid näevad ette, et tuleb tõhustada seniseid tööprotsesse, tõmmata kokku kulused ning "keskenduda uute turgude ja skaleeritavamate teenuste avamisele ilma kapitalimahukate rasketehnika investeeringuteta".

"Lihtsas keeles investeerime tarkvarasse ja inimestesse, mitte masinatesse, seda Isekalluriga Eestis ja Ayreniga USAs," täpsustas Mesikäpp. Mesikäpp tunnistas, et kuigi tunneb majanduskeskkonna ebastabiilsuse hõngu nii Eestis kui ka USAs, siis suuremast majanduskriisist ja inflatsioonist on USA suutnud kõrvale põigata.

Eesti keskkonna kohta märkis Isekalluri eestvedaja, et näeb praegu geopoliitiliste ja julgeolekuteemade tõttu raha rohkem liikumas julgeolekusse, mistõttu teised sektorid kannatavad.

JLG - KORVTÖSTUKITE TIPPTASE

OMME - TÖÖKINDLAD JÄRELVEETAVAD KORVTÖSTUKID

SOCAGE - AUTO-KORVTÖSTUKID IGAKS VAJADUSEKS

PARIMA KVALITEEDIGA TÖSTETEHNIKA

Suur valik tõstetehnikat – müük, hooldus

LIFTTEST
Müük / Hooldus

Maleva 2g, Tallinn, Harjumaa
info@lifttest.ee

+372 5303 5389
www.lifttest.ee

vast sisse. Meie võtsime kliendi ebamugavuse ja tegime asja mugavaks – pakkusime koormaid väiksema autoga.

Alguses naerdi karjäärides meid välja – kes ikka tahab nii väikse autoga koormaid. Reaalsuses tuli välja, et inimestel ikka jääb kuskil killustiku puudu ning ei ole vaja tellida 10–15 tonni, vaid pigem pool tonni. Samamoodi ka mullaga, liivaga liivakasti jaoks ja graniitkillustikuga haljastuse jaoks. Seal hakkas meie teenuse lend pihta.

Teine asi oli see, et sellel ajal olid kõik teenused digitaliseerimata. Meie jaoks tundus naljakas, et internetist saab osta kõiki asju, aga ei saa osta liiva, mulda või killustiku. Tegime esimese e-poe, sealt tuli teine turunišš, mille ära lahendasime. Niimoodi läks see iga aastaga järjest kiiremini järjest suuremaks ja järjest rohkem hakkasid kliendid meid usaldama.

Üks asi veel, mida tegime teistmoodi. Kui tavaliselt toodi materjali, siis pigem oli tegemist vana ja lagunenu autoga, mille roolis oli suitsetav juht, kes veel näo täis sõimas. Meie kontrollisime, et meie sõidukid oleksid nii-öelda ilusad ja korralikud ning et mehed oleksid korralikult riietatud ja näeksid head välja. Lisaks pidi meeste jutt olema korralik, mitte nagu maalt või metsast tulnutel. Kliendid olid nõus maksma parema teenuse eest, me ei tulnud turule madalate hindadega.

Alustasite ühe väikse autoga. Kui palju on praegu autosid?

Meil oli vahepeal isegi peaaegu 30, aga nüüd on natukene vähem, kuskil 25 ringis. Ukraina sõda lõi ehitussektorit ikka päris kõvasti ning efektiivsuse mõttes müüsimise sõidukeid maha.

Kes on praegu teie klient?

Meil on nii erakliendid kui ka äriklendid. Kõik Eesti kõige suuremad ehitusettevõtted on meie partnerid. Oleme teinud palju tööd linnavalitsustele. Näiteks oleme vedanud liiva Tallinnas Stroomi randa ja Pikakari randa.

Mida räägivad praegu lapsepõlvessõbrad, kes ütlesid, et ei tasu tegeleda sellise ettevõtlusega?

Nemad on minust umbes 10–20 aastat vanemad. Nad ütlesid seda pigem sellepärast, et nendel olid veoautoettevõtted ning nad nägid, kui raske ja keeruline see äri on. Muidugi on raske ja keeruline, kindlasti on sektoreid, kus saab kasumit teenida kiiremini ja suuremalt.

Aga eks nad on ikkagi uhkusega vaadanud, õlale patsutanud ja öelnud, et teeme tublit tööd.

Ettevõttes on teil äripartneriks Silver Vähk. Kes ta teile on?

Silveriga käisime koos esimesest klassist peale Gustav Adolphi Gümnaasiumis. Mingi aeg läksid meie teed lahku: mina tegin endale bakalau-reuse ja magistrikraadi ning Silver õppis Taanis ja Pariisis äridust. Kui ta tuli tagasi Eestisse, siis me istusime maha ja arutasime, et tahaks midagi teha hobi korras. Sellest kasvas välja Isekallur. Isekallurist on saanud minu elu osa.

Kuidas olete töö jaotanud? Millised on teie kohustused ja millised on Silveri omad?

Viimasel ajal olen mina rohkem keskendunud Ayrenile. See on logistiline tarkvara, millega plaanime minna USA turule. Praegu seisab minek pa-berimajanduse taga. Võtab aega.

Räägime sellest platvormist täpsemalt. Miks just USA turule? Miks on suund võetud nii kaugemale?

Aus vastus on see, et Eestis on liiga palju konkurente. Eestis võib ka seda toodet teha ning see toimiks, aga lihtsalt vaev ja aeg ei too rahalises mõttes tagasi. Sellise tarkvara puhul on vaja skaleeritavust miljoni inimesega, kes te-
gutsevad transpordiehitus-
sektoris. See ei ole aplikat-
sioon, mis on igatühe jaoks,
nagu näiteks Facebook või
Instagram.

USA on ka Euroopast palju rohkem ajas maha jäänud, USAs toimub kõik siia-
maani täiesti telefonikõne-
de ja paberite peal. Neil on
isegi vanad raadiosaatjad ja
tšekimajandus. Nad on as-
tumas esimesi samme digitaliseerimise suunas
ning praegu on hea hetk jalg ukse vahele saada.

Ayreni platvormi loomiseks olete kaasanud raha ja olete saanud üle 90 investori. Kas kõik investorid on eestlased?

Jah, tegelikult on investoreid üle 200. Kõik ei ole eestlased, vaid ka Eestis baseeruvad välismaa-lased, kes kasutavad meie teenust ja usuvad sel-lesse. Meil on ka üks ingelinvestor, kes on meie teenust kasutanud ja rahule jäänud.

Kas Isekallur ei ole enam ehitusettevõtte, vaid pigem juba IT-ettevõtte?

Jah, oleme vaikselt võtnud selle sihi sinnapoo-le, et liikuda transpordi- ja ehitussektorist edasi infotehnoloogiasse. Aga see ei tähenda se-da, et me transpordi- või ehitussektoriga kuidagi seotud ei oleks või ei jääks.

Oleme vaikselt võtnud selle sihi sinnapoo-le, et liikuda transpordi- ja ehitussektorist edasi infotehnoloogiasse.

Erik Mesikäpp

KOGEMUS LOEB

OOTAME TARTU EHITUSTRUSTI KOLLEKTIIVIGA LIITUMA EELARVESTAJAT

Lisainfo kandideerimise kohta leiad kodulehelt www.ehitustrust.ee

EHITUSTRUST

- Ehituse peatöövõtt ja projektijuhtimine
- Projekteerimis- ja ehitustöövõtt
- Hoonete ehitus
- Kinnisvaraarendus

Ehitustrust on asjatundlik partner ja toetab Teid ehitusettevõtmistes.

ehitustrust.ee

JÄRJEPIDEVALT KIIRESTI KASVAJAD

2024. a ettevõtte tegevusala asukoht 2023. a 2022. a 2021. a 2020. a 2019. a

6 AASTAT JÄRJEST

906.	Linnakodu OÜ	kinnisvara	Harjumaa	670.	534.	631.	1959.	409.
------	--------------	------------	----------	------	------	------	-------	------

4 AASTAT JÄRJEST

8.	Agricom Tehnika OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Ida-Virumaa	298.	856.	985.		
142.	Evocon OÜ	info ja side	Tartumaa	749.	549.	773.		
160.	MRPeasy OÜ	info ja side	Harjumaa	283.	135.	271.		
274.	Macrosoft OÜ	elektroonika	Harjumaa	458.	594.	1740.		
285.	Estforward OÜ	veondus ja laondus	Ida-Virumaa	977.	230.	113.		
453.	Pyrolla OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	616.	529.	776.		
506.	BBQ Entertainment OÜ	kaubandus	Harjumaa	113.	651.	1280.		
1514.	Corm OÜ	kaubandus	Harjumaa	1042.	364.	398.		

3 AASTAT JÄRJEST

81.	AB Rent OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Viljandimaa	670.	415.			
89.	Dipperfox OÜ	masina- ja metallitööstus	Pärnumaa	18.	38.			
102.	Navestel OÜ	masina- ja metallitööstus	Tartumaa	83.	143.			
156.	ABuss OÜ	veondus ja laondus	Tartumaa	197.	304.			
203.	Impactic OÜ	info ja side	Tartumaa	174.	128.			
250.	Dinoplan OÜ	veondus ja laondus	Ida-Virumaa	956.	470.			
252.	Baltic HC Solutions OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	237.	670.			
266.	Inkwell Design OÜ	trükitööstus	Harjumaa	41.	327.			
275.	Mountbirch OÜ	info ja side	Harjumaa	514.	37.			
333.	Instwork OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	1016.	612.			
346.	Progmatic OÜ	info ja side	Harjumaa	589.	326.			
374.	Country OÜ	masina- ja metallitööstus	Lääne-Virumaa	20.	29.			
491.	Merit Tarkvara AS	info ja side	Tartumaa	752.	747.			
594.	Staria One OÜ	konsultatsioonid	Soome	595.	301.			
661.	Vitateka OÜ	kaubandus	Harjumaa	110.	81.			
687.	Extendlaw OÜ	info ja side	Harjumaa	777.	110.			
755.	Väike-Maarja Auto OÜ	veondus ja laondus	Lääne-Virumaa	570.	791.			
765.	Cocreators OÜ	info ja side	Harjumaa	843.	661.			
836.	Suur Vanker OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	516.	109.			
950.	E.G.U. Erapraksis OÜ	tervishoid	Tartumaa	907.	203.			
993.	Complex Consult OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	264.	711.			
1033.	Alnat OÜ	veondus ja laondus	Ida-Virumaa	779.	198.			
1052.	BT Ehitus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	370.	584.			
1146.	Magictans OÜ	veondus ja laondus	Ida-Virumaa	727.	602.			
1189.	Fortis Ager OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Võrumaa	474.	278.			
1244.	Perearst Marika Teder OÜ	tervishoid	Viljandimaa	244.	381.			
1501.	MB Star OÜ	teenus	Harjumaa	1031.	141.			
1522.	Peningi Masinaühistu TÜH	põllumajandus, metsamajandus	Harjumaa	371.	502.			
1585.	Kopli Pagarid OÜ	hotellid, restoranid, catering	Harjumaa	237.	453.			
1875.	Bengo Grupp OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	975.	749.			

2 AASTAT JÄRJEST

4.	OpenNode OÜ	info ja side	Pärnumaa	1052.				
16.	Eslat AS	kaubandus	Harjumaa	38.				
27.	Kotka Erahaigla AS	tervishoid	Harjumaa	21.				
41.	Stebby OÜ	info ja side	Tartumaa	847.				
46.	Metest Steel OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Viljandimaa	540.				
68.	Srini OÜ	info ja side	Harjumaa	251.				

2024. a	ettevõte	tegevusala	asukoht	2023. a	2022. a	2021. a	2020. a	2019. a
76.	Prosmile OÜ	tervishoid	Lääne-Virumaa	6.				
78.	Company in Estonia OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	295.				
85.	Cloudevops OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	139.				
97.	Pro Air OÜ	kaubandus	Harjumaa	7.				
100.	Erismet OÜ	tootmine	Harjumaa	25.				
115.	Nister OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	116.				
129.	Mest OÜ	hotellid, restoranid, catering	Harjumaa	34.				
144.	Bata Servis OÜ	kommunaalmajandus, jäätmekäitlus	Ida-Virumaa	492.				
151.	AP Kinnistud OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Jõgevamaa	735.				
152.	Megaron Kinnisvara OÜ	kinnisvara	Harjumaa	223.				
157.	Eltarc Group OÜ	kaubandus	Harjumaa	857.				
177.	Speedline Service OÜ	veondus ja laondus	Harjumaa	54.				
182.	Insignum OÜ	info ja side	Harjumaa	713.				
190.	Fehu Trade OÜ	veondus ja laondus	Ida-Virumaa	1048.				
201.	Vermeer Baltic OÜ	kaubandus	Harjumaa	122.				
207.	EK Wood OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Lääne-Virumaa	379.				
212.	LEI Register OÜ	teenus	Harjumaa	155.				
249.	Dr Tiia Tamme Kirurgia OÜ	tervishoid	Pärnumaa	486.				
281.	Tanter Consulting OÜ	kaubandus	Harjumaa	133.				
286.	Estinwood OÜ	kaubandus	Harjumaa	689.				
288.	Ferresto Laser OÜ	masina- ja metallitööstus	Harjumaa	366.				
298.	Jeteron OÜ	veondus ja laondus	Pärnumaa	171.				
307.	SKW Eesti OÜ	masina- ja metallitööstus	Lääne-Virumaa	304.				
312.	HD Kristiine Kliinik OÜ	tervishoid	Harjumaa	468.				
316.	BBT OÜ	kaubandus	Harjumaa	436.				
328.	Reflekt Group OÜ	reklaamindus	Harjumaa	906.				
336.	Proisolatsioon OÜ	kaubandus	Harjumaa	1254.				
379.	Shu Mööbel OÜ	tootmine	Tartumaa	645.				
392.	Baltic LEI AS	finants	Harjumaa	522.				
398.	Vikatimees OÜ	teenus	Tartumaa	203.				
401.	Seik OÜ	kirjastamine	Harjumaa	9.				
411.	Lars Laj Eesti OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	169.				
427.	Design Pack OÜ	reklaamindus	Harjumaa	34.				
430.	Donleon OÜ	kaubandus	Tartumaa	255.				
442.	L Tehnoölevaatus OÜ	teenus	Harjumaa	481.				
447.	Mutimetroot OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	594.				
454.	E-Residency Hub OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	655.				
457.	Predictive OÜ	info ja side	Harjumaa	893.				
460.	Boostbox OÜ	kaubandus	Harjumaa	135.				
473.	Kasela Talu OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Ida-Virumaa	844.				
477.	Fienta Ticketing OÜ	turism	Harjumaa	635.				
479.	Fermid OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	33.				
489.	Toruproff OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Pärnumaa	436.				
505.	Agri Partner OÜ	kaubandus	Tartumaa	734.				
514.	Klaar.me Services OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	193.				
529.	Rozert OÜ	info ja side	Harjumaa	45.				
533.	Tesler Grupp OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Lääne-Virumaa	140.				
537.	Pipe-S OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	1076.				
543.	Mäe Teravili OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Harjumaa	310.				
546.	Katarina Transport OÜ	veondus ja laondus	Ida-Virumaa	880.				
565.	Claso OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	290.				
581.	Tajuruum OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	392.				

2024. a	ettevõtte	tegevusala	asukoht	2023. a	2022. a	2021. a	2020. a	2019. a
615.	PA Merle Kallas OÜ	tervishoid	Valgamaa	824.				
627.	Veltron International OÜ	kaubandus	Harjumaa	225.				
629.	Joolog OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Harjumaa	976.				
631.	Aksel VA OÜ	tootmine	Lääne-Virumaa	210.				
640.	Hanse OÜ	kaubandus	Harjumaa	797.				
651.	Advokaadibüroo Glimstedt Estonia OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	764.				
653.	Võrgutehnikud OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Jõgevamaa	157.				
655.	Speq Agri OÜ	veondus ja laondus	Järvamaa	245.				
657.	Dillare Timber OÜ	kaubandus	Harjumaa	167.				
669.	Techcom OÜ	masina- ja metallitöööstus	Harjumaa	154.				
682.	Võru Disainmööbel OÜ	tootmine	Võrumaa	701.				
699.	Põlluvili SK OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Viljandimaa	696.				
706.	Välisõigusabi Advokaadibüroo OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	632.				
714.	Flameko Forwarding OÜ	veondus ja laondus	Harjumaa	60.				
721.	Privak OÜ	kaubandus	Harjumaa	240.				
729.	Maxi Puit OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Pärnumaa	1076.				
735.	ABM Kinnistud OÜ	kinnisvara	Tartumaa	199.				
744.	Põhjala Teetalu OÜ	toiduainetöööstus	Põlvamaa	989.				
751.	AM Furnituur Eesti OÜ	kaubandus	Harjumaa	605.				
767.	Intra Research OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	820.				
774.	Korrashoiupartner OÜ	kinnisvara	Harjumaa	122.				
787.	SMG OÜ	masina- ja metallitöööstus	Tartumaa	791.				
794.	Capra OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Võrumaa	14.				
833.	Oskuskoolitus OÜ	haridus ja teadus	Tartumaa	556.				
835.	Gethis OÜ	kaubandus	Viljandimaa	125.				
840.	Kadrioru Autokool OÜ	haridus ja teadus	Harjumaa	111.				
867.	Med Grupe OÜ	kaubandus	Harjumaa	1014.				
878.	VLT OÜ	kaubandus	Harjumaa	175.				
881.	Inromed OÜ	eriarstiabi osutamine	Tartumaa	307.				
887.	Magistri Invest OÜ	tootmine	Tartumaa	92.				
925.	Arel Plus OÜ	tootmine	Valgamaa	58.				
926.	Cilia OÜ	tervishoid	Raplamaa	728.				
927.	Aru Tehnika OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Tartumaa	707.				
931.	Deos Viimistlus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	496.				
954.	Lümfiteraapia ja Taastusravi Kliinik OÜ	kaubandus	Harjumaa	68.				
964.	Pedersen & Partners OÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	189.				
967.	Reval STC OÜ	reklaamindus	Harjumaa	318.				
977.	BMG Power Systems OÜ	masina- ja metallitöööstus	Harjumaa	624.				
982.	Riera OÜ	sotsiaalhoolekanne	Harjumaa	317.				
1007.	Altpere Puit OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Järvamaa	808.				
1019.	Genorama OÜ	haridus ja teadus	Tartumaa	348.				
1020.	Demontering OÜ	kaubandus	Harjumaa	308.				
1026.	Ehomer OÜ	kaubandus	Harjumaa	258.				
1030.	J&G Trading OÜ	kaubandus	Harjumaa	1033.				
1041.	Polimaris OÜ	kaubandus	Harjumaa	134.				
1065.	Antamo OÜ	veondus ja laondus	Harjumaa	144.				
1085.	Veera OÜ	info ja side	Tartumaa	151.				
1090.	Gruuvi Group OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	164.				
1093.	Pret-la-projekt OÜ	masina- ja metallitöööstus	Harjumaa	270.				
1128.	Solita OÜ	info ja side	Harjumaa	283.				
1129.	Rahe Projekt OÜ	masina- ja metallitöööstus	Harjumaa	15.				
1134.	Reko Investo OÜ	veondus ja laondus	Harjumaa	510.				
1135.	Mybuy OÜ	kaubandus	Harjumaa	709.				
1180.	ASL Perearst OÜ	tervishoid	Ida-Virumaa	950.				
1195.	Raudna MF OÜ	hotellid, restoranid, catering	Viljandimaa	341.				
1202.	Tervemaja OÜ	kaubandus	Tartumaa	810.				
1208.	Vemo-PK OÜ	masina- ja metallitöööstus	Tartumaa	747.				
1224.	Espovella OÜ	kaubandus	Harjumaa	148.				
1230.	Seiro Elekter OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	636.				

2024. a	ettevõtte	tegevusala	asukoht	2023. a	2022. a	2021. a	2020. a	2019. a
1257.	3DKoda OÜ	tootmine	Harjumaa	386.				
1259.	Wolf Truck OÜ	veondus ja laondus	Tartumaa	263.				
1271.	V&O Outsourcing & Consulting TÜ	konsultatsioonid	Harjumaa	375.				
1276.	Liistprofiil OÜ	masina- ja metallitööstus	Jõgevamaa	191.				
1277.	Erma Talu OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Harjumaa	793.				
1278.	Keila Haldus OÜ	kinnisvara	Harjumaa	919.				
1280.	Caesarhansa AS	kaubandus	Tartumaa	579.				
1300.	J.R. Veeteenus OÜ	teenus	Raplamaa	345.				
1309.	Imastu Hooldekodu OÜ	sotsiaalhoolekanne	Lääne-Virumaa	333.				
1315.	Spordiarstid OÜ	tervishoid	Harjumaa	801.				
1320.	Stragendo OÜ	kaubandus	Harjumaa	241.				
1331.	Majand OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	733.				
1342.	S.O. Delivery OÜ	veondus ja laondus	Harjumaa	561.				
1351.	Latipac OÜ	kinnisvara	Harjumaa	865.				
1356.	Tartu Kinnisvarahalduse OÜ	kinnisvara	Tartumaa	700.				
1358.	Steelfer OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	720.				
1376.	Medicina OÜ	tervishoid	Tartumaa	119.				
1408.	Perfect Cosmetics OÜ	keemiatööstus	Läänemaa	418.				
1432.	Proside OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	100.				
1447.	LT Trading OÜ	kinnisvara	Harjumaa	855.				
1481.	Force Holding OÜ	kaubandus	Harjumaa	704.				
1484.	Rimark OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	261.				
1485.	Calidum OÜ	kaubandus	Lääne-Virumaa	545.				
1486.	Starco Baltic OÜ	kaubandus	Harjumaa	224.				
1491.	3 Lift OÜ	tootmine	Harjumaa	823.				
1500.	Ehitusseire OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Tartumaa	608.				
1545.	Ortodontiaakliinik OÜ	tervishoid	Viljandimaa	564.				
1546.	Oja OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Jõgevamaa	655.				
1551.	Stalker Autokool OÜ	haridus ja teadus	Harjumaa	293.				
1554.	Empatrax OÜ	kaubandus	Harjumaa	962.				
1573.	Moonavor Sisustus OÜ	kaubandus	Harjumaa	249.				
1579.	JKMM Grupp OÜ	veondus ja laondus	Harjumaa	1018.				
1595.	Swiss Nahrin Estonia OÜ	kaubandus	Harjumaa	827.				
1598.	Nori Teenindus OÜ	kaubandus	Harjumaa	215.				
1607.	Kajaja Acoustics OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	631.				
1611.	Hauapiirded OÜ	tootmine	Harjumaa	529.				
1639.	Eliis Tarkvara OÜ	info ja side	Harjumaa	953.				
1645.	PVK Group OÜ	kaubandus	Tartumaa	405.				
1661.	Avanditeenus OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Valgamaa	795.				
1673.	Laeva Põld OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Tartumaa	595.				
1684.	Tomax OÜ	kaubandus	Harjumaa	330.				
1685.	Stomms OÜ	tervishoid	Harjumaa	881.				
1690.	Metalliekspord OÜ	kommunaalmajandus, jäätmekäitlus	Harjumaa	99.				
1721.	K&K Mets OÜ	põllumajandus, metsamajandus	Harjumaa	752.				
1746.	Estolift TB OÜ	masina- ja metallitööstus	Harjumaa	611.				
1747.	Albi CTF OÜ	konsultatsioonid	Tartumaa	1027.				
1767.	Junuplast OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	419.				
1773.	Varpo Grupp OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Harjumaa	457.				
1774.	K&N OÜ	kaubandus	Harjumaa	1035.				
1785.	Pet Retail OÜ	teenus	Harjumaa	1076.				
1817.	A4 Haldus OÜ	kinnisvara	Harjumaa	919.				
1818.	Tubsol OÜ	masina- ja metallitööstus	Harjumaa	768.				
1829.	Brandnewday OÜ	teenus	Harjumaa	904.				
1844.	Vervo Eesti OÜ	veondus ja laondus	Harjumaa	639.				
1852.	Ocean Fleet Management OÜ	veondus ja laondus	Harjumaa	357.				
1868.	AK Teenused OÜ	kinnisvara	Lääne-Virumaa	758.				
1873.	Ramia OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Viljandimaa	589.				
1874.	Fixbox OÜ	kaubandus	Harjumaa	273.				
1895.	Ecopood OÜ	ehitus, ehitusmaterjalide tootmine	Ida-Virumaa	462.				
1898.	Medeq OÜ	kaubandus	Harjumaa	646.				

“Tšikid kõnnivad ringi, tunked seljas, AirPodsid kõrvas!” Kuidas sattus ämmaemand Aune automaalri alale?

Aunel on lapsest peale olnud silme ees selge kujutluspilt – tema unistuste mees on siniste traksipükste ja punaseruudulise särgiga korralik töömees. “Paar aastat tagasi sai fotokaameraga pilti tehtud: seisan garaaži ees, sinised töötunked seljas. Vaatasin seda ja mõtlesin, et issand, ma olengi vist iseenda unistuste mees,” naerab 25aastane Aune, kes hüppas ämmaemanda töö kõrvalt mugavustsoonist kohe väga kaugemale välja ning läks õppima Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli automaalri alale.

Aune on lõpetanud Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli ja töötab Ida-Tallinna keskhaiglas täiskohaga ämmaemandana. Väike huvi masinate vastu on tal olnud lapsest saati, aga kindlasti pole ta üks sellistest tüdrukutest, kes oleks põnnist peale isa kõrvalt autosid putitanud. Kaugel sellest – garaaži sattus ta esimest korda alles paar aastat tagasi.

“See on suuresti mu elukaaslase süü,” naerab Aune, kui küsida, kust sünnib ämmaemandal mõte minna õppima automaalriks. “Mul on lapsest saati olnud väike huvi ja tahtmine piiluda, mille kallal isa garaažis nokitseb. Kui ostime elukaaslasega matkabussi ja rentisime garaaži, avanes mulle maailm, mida olen alati tahtnud avastada, aga pole olnud vahendeid ega võimalust,” räägib Aune. Ega enne ei teagi, kas üks või teine asi huvi pakub, kui pole oma kätega järele proovinud. “Õppides kasvab huvi,” ütleb Aune.

Kool on nagu väike puhkus

Mõtte automaalriks õppima minna pani Aunele pähe elukaaslane. Kuna haiglas käib töö graafiku järgi ja Aunele sobivad 24tunnised vahetused, jääb töö kõrvalt piisavalt vaba aega, et koolis käia. Eestis saab automaalriks õppida kaheksas koolis, aga liisk langes Vana-Vigala kasuks.

“Kuna ülikooliajal jäi ühikaelu proovimata, mõtlesin, et prooviks midagi ekstreemset, läheks kaugemale, mitte siiasamma Tallinna,” räägib ta. Nii käiski Aune Vana-Vigalas kohapeal ja kuna mulje jäi hea, otsustas ta mugavustsoonist välja astuda. “Millal veel selliseid hulle asju teha kui mitte praegu!” ütleb ta.

Aunel on meeles, kuidas ta kooli avatud uste päeval esimest korda töökotta sisse astus: “Vaatasin, kuidas seal kõnnivad tšikid ringi, tunked seljas, AirPodsid kõrvas, lihvivad ja toimetavad. Sain kohe aru, et see on täpselt selline koht, kuhu võiksin kuuluda!”

Aune õpib sessioonõppes, nii et elab iga kuu nädal aega Vana-Vigalas ühi-

kas. “Oleme kursakatega oma boksis, see on nagu väike puhkus. Käin nädal aega ära ja kui Tallinna tagasi tulen, on mul jälle uus hingamine,” kirjeldab ta koolielu. Õpe kestab kokku poolteist aastat.

Tüdrukud on selle ala peal püsivamad

Koolile jagub Aunel vaid kiidusõnu. Õpe on praktiline, töökoda kaasaegne. “Esimesel tunnil tõi õpetaja hästi ilusa poritiiva, võttis haamri, lõi sinna mõlgid sisse ja ütles, et tehke korda. Õpime tasapisi mõlkide väljavõtmist, pahteldamist, lihvimist – igasugu tehnikaid. Kui see töö on tehtud, saad minna kruntimiskambrisse. Siis tuleb see asi värvimiseks ette valmistada, uuesti ära lihvida, vajadusel parandusi teha ja uuesti kruntida, kui midagi on paigast ära. Siis värvime ja lakime ja siis võtad jälle uue projekti, poritiiva, kapoti, stange vms,” kirjeldab Aune, kuidas töökojas amet selgeks saadakse.

Seepärast on automaalril vaja püsivust ja kannatlikkust. “See kõik võtab meeletult aega! Peab olema tahet no kitseda,” hoiatab Aune.

Kuigi võiks arvata, et autod on rohkem meeste teema, õpib automaalriks üha rohkem naisi. “Poisid kukuvad tihtipeale välja, tüdrukud on selle ala peal püsivamad,” räägib Aune, kelle kursusel on mehi ja naisi umbes pooleks. Tööturul on pilt aga täiesti teine, automaalrite seas on mehi üle 90%.

Kemikaalide sees töötamine hakkab pikapeale tervisele

Mida Aune ise pärast kooli lõpetamist teha mõtleb? Automaalri haridus ei tähenda, et pead tingimata hakkama autosid värvima. “Automaaler saab teha ettevalmistustöid, alates autode pesemisest ja puhastamisest kuni kruntimistöödeni,” toob Aune näite. “Kuna ma armastan oma põhitööd, siis ma ei usu, et lähen kuhugi töökotta täiskohaga automaalriks. Pigem tahaksin oma kohta,” räägib ta ühest mõttest – aga midagi pole veel kivisse raiutud.

Arvestada tuleb ka seda, et automaalri töö hakkab pikapeale tervisele. “Isegi kui väga tahaks, ei jaksaks pahtlitolmu, värvide ja lahustite sees 20–30 aastat töötada – tervis ei pea vastu,” avab Aune ameti pahupoolt. Loomulikult hoitakse tööohutuse tingimustel rangelt silma peal ning ilma turvarüstuse ja maskita töökotta ei pääse, aga lõpuni välja tervist kaitsta ei saa.

Automaalri teenistus sõltub paljuski sellest, kui hea ise oled ja endale nime teed. “Automaailmas tuntakse ja usal-

„Esimesel tunnil tõi õpetaja hästi ilusa poritiiva, võttis haamri, lõi sinna mõlgid sisse ja ütles, et tehke korda. Õpime tasapisi mõlkide väljavõtmist, pahteldamist, lihvimist – igasugu tehnikaid. Kui see töö on tehtud, saad minna kruntimiskambrisse. Siis tuleb see asi värvimiseks ette valmistada, uuesti ära lihvida, vajadusel parandusi teha ja uuesti kruntida, kui midagi on paigast ära. Siis värvime ja lakime ja siis võtad jälle uue projekti, poritiiva, kapoti, stange vms.“

datakse häid tegijaid. Mul on paralleel ämmaemandusest – inimene usaldab ennast ja oma lapse ämmaemandat hoolde. Mõne inimese jaoks on auto kui tema beebi – ta tuleb ja usaldab selle sinu hoolde, et sa teed ta korda ja hoiad teda,” räägib Aune.

Õpi ametit, mida tööturg vajab

Ajad, mil inimene tegi ühes kohas ühte ja sama tööd, on ammu möödas. Just erinevad oskused tagavad selle, et töö on huvitav ja seda on ka keerulisematel aegadel. Paljudel Eesti inimestel

puudub plaan B. Töötukassa uuringus osalenuist vastas küsimusele “kui kaotaksite oma praegusel erialal töö, on teil olemas teine eriala, millel töötada?” jaatavalt 37%.

Kindlasti tuleks aga kaaluda, mis on see eriala, mida tasub õppida. Enne uue eriala valimist tasuks kindlasti nõu pidada töötukassa karjäärinõustajatega, et saada teada, millised erialad tulevikus töötajaid vajavad. Uuri ka töötukassa tööjõuvajaduse baromeetrit ja saa teada, millistel ametitel on töötajaid puudu ja millistel üle.

**AUTOVARGUS JA
KOHTUPROTSESS:**

VEONDUS- FIRMA GASELLITEE ALGAS KONARLIKULT

Kaugvedudega tegelev Lõvi Veod sattus algusajal nii suurtesse raskustesse, et asutaja Martin Narusk pidi jätkamiseks paluma perelt lisaraha. Abi õigustas end, sest ettevõtte kasvas edasi jõudsalt, kerkides kahel korral ka Gaselli TOPi.

GREGOR ALAKÜLA
ELLEN JÕGI
aripaev@aripaev.ee

Lõvi Vedude juht ja omanik Martin Narusk tänavu keerulise olukorra tõttu kasvu ei plaani, häda korral on valmis ka ühe auto maha müüma.

FOTOD: LIIS TREIMANN

Lõvi Veod jõudis Äripäeva Gaselli TOPi nii 2019. kui ka 2022. aastal. Firma tegevjuht Martin Narusk tõdes, et on ettevõtlustee-konnal kaotanud väga palju sinisilmsust ja heausklikkust. “Mitte et oleks väga palju pahasid inimesi, aga ikkagi oled erinevate asjadega vastu näppe saanud ja võib-olla oodanud, et niimoodi ei tehta.”

Esimese löögi sai Lõvi Veod oma teisel tegutsemisaastal, kui varastati ühes koormaga üks firma autodest. Röövlite kätte langes teine veoauto, mille Narusk firmale soetas. “Suure hurraa-ga alustasin. Esimese aasta lõpus juba vaatasin, et läheb hästi, ostan teise,” meenutas Narusk. “Aga läks nii.”

Naruski sõnul varastas sõiduki üks Leedu grupeeriing ning tagantjärele oli näha veoautot Ikla piiripunkti ületamas. Politsei sai hiljem Leedu kriminaalid kätte, kuid ei suutnud tõendada nende seotust Lõvi Vedude autoga.

Naruski jaoks aga järgnes vargusele uus episood: aastatepikkune kohtuasi kindlustusfirma vastu. Naruski sõnul tekkis erimeelsus kindlustusega hüvitise suuruse üle. “Kuna auto oli väga uus, siis hüvitis ei katnud isegi jääkväärtust,” rääkis ta.

Narusk nentis, et kui saaks otsustada uuesti, siis jätaaks kohtusse minemata. “Üks asi on raha, teine asi on stress,” tõdes Narusk. “Võib-olla oleks olnud lihtsam edasi minna, olgugi et tundus ebaõiglane. Selle asemel et advokaadile maksta, hakata raha kõrvale panema,” tunnistas ta.

Vargusele järgnenud aastad olid Naruski sõnul Lõvi Vedudele rasked ja firma jäi püsima ainult tänu Naruski vanemate toetusele. Mitu aastat jätkas Lõvi Veod tööd ühe autoga, kuni lõpuks jõudsid kohtus kompromissini. “Kohe, kui need kompromissirahad saabusid, jalutasin veoautosalongi ja ostsin endale uued autod,” rääkis Narusk.

Ajutisest tööotsast kasvas oma ettevõtte

Narusk sattus veondusmaailma oma kaheküm-

KUULA

Äripäeva
raadio

“Kahekordne veondus-gasell: polnud minu moodi, kui kuu lõpus oli firma arvel raha”

aripaev.ee/raadio

LÕVI VEOD OÜ

Gasell aastatel 2019, 2022

Asutatud 2011. aastal

Osutab transporditeenust nii siseriiklikult kui ka välismaal.

Müügitulu: 2022. aastal 1,23 miljonit eurot, 2021. aastal 1,08 miljonit eurot, 2020. aastal 877 000 eurot

Juhatus: Martin Narusk

Omanik: Martin Narusk

nendates ja enda sõnul täiesti juhuslikult. CE-kategooria juhiload sai ta kaitsevääst ning hiljem ülikooli ajal hakkas lisaraha teenimiseks kaugveondusega tegelema. Kuid ülikooli jättis Narusk pooleli ning ajutine töö sai püsivaks, meenutas nüüdne ettevõtja asjade kulgu.

Pärast kahte aastat veoauto roolis tekkis Naruskil mõte soetada oma sõiduk ja alustada enda äri. "Ilmselt mingi okas oli hinges, et sellest, mida ma teen, jääb väheks," meenutas Narusk. Ta tõdes, et pikalt ta ei mõelnudki, lihtsalt võttis asja kätte ja hakkas raha koguma. Naruski sõnul kulus tal ettevõtte alustamiseks umbes 15 000 eurot – et osta auto, tasuda liising ning täita paak kütusega. Ettevõtte sai nime Lõvi Veod Naruski kodupaiga, Pärnumaal asuva Lõvi küla järgi.

Tänavu täitub Lõvi Vedudel 13 aastat tegutsemist ning firma koosseisu kuulub 12 juhti, üheksa autot ja üks raamatupidaja. Kuna töötajate vahetused roteeruvad, on firmas juhte rohkem kui autosid. Narusk leiab tegevjuhi kohustuste kõrvalt ka aega, et ise autorooli istuda. "Mingil põhjusel on see kuidagi ikkagi veres. Minu jaoks on see rohkem puhkus kui töö," rääkis ta. Narusk tõdes, et on alati olnud suur autode fänn, mistõttu on ostnud endale ka uued ja mõnevõrra kallimad veokid. "Mulle endale meeldib ja loodan, et juhtidele meeldib ka," sõnas ta.

Peaasjalikult tegeleb Lõvi Veod rahvusvaheliste vedudega Lääne-Euroopas ja Skandinaavias. Kui varem keskendus Lõvi Veod pea täielikult välisriikidevahelistele vedudele, siis nüüd tulevad ligi pooled veod Eestist. Üks põhjus on Naruski sõnul see, et autojuhid eelistavad Eestis töötamist. "Ma püüan sellest lähtuda, et kui ma soovin neid juhte ka tulevikus hoida, siis ma pean leidma neile töö, mis on Eestis. Või vähemalt rohkem Eestis." Narusk tõdes, et veonduse valdkonnas on kasumisse jõuda keeruline, sest surve on kulude poolel suur. Veoautode hinnad on viimastel aastatel veelgi enam tõusnud, töötajad soovivad aina kõrgemat palka ja ka kütuse hind on taas tõusutrendis, rääkis Narusk.

EESTI KAHANEV EKSPORT PITSITAB VEONDUST

Lõvi Vedude juhi Martin Naruski sõnul terendab kaubamahu vähenemise tõttu veofirmal ees raske aasta. Ennem on tarvis mõni veoautodest maha müüa kui uus soetada.

Naruski sõnul on väljavaated negatiivsed. "Tööd on vähem ja selle tasu on ka kehvem, sest vedajaid on palju ja kõik tahavad saada koormaid," ütles ta. Narusk tõdes, et juba möödunud aastal oli tunda, et Eestist tulevate vedude maht on kahanenud tuntavalt.

Naruski hinnangul on vähenev maht peegeldus Eesti ärimaastikul toimuvast. Paljud ettevõtted tõmbavad koomale ja sageli on need firmad, kes toodavad suure mahuga kaupa, mi-

Martin Narusk on soetanud moodsad autod ja loodab, et need ka juhtidele meeldivad.

GAASIVEOK VÄHENDAB JALAJÄLGE

Kaugveonduses keskkonnasõbralikkuse poole pürgimine on paras väljakutse, ent enim potentsiaali paistab gaasiveokites, nendib Lõvi Vedude asutaja ja juht Martin Narusk.

Naruski hinnangul on diislikütusele võrdset alternatiivi leida keeruline, sest võrreldes tavalise sõiduautoga on energiakulu väga suur. Näiteks elektri-autode puhul pole Naruski hinnangul praegu piisavalt taristut, et nii suuri akusid laadida. "Võib-olla ühel päeval tõesti see elekter jõuab ka veoautodele, aga sinnani läheb üsna kaua aega," sõnas Narusk.

See-eest on üks Lõvi Vedude veokitest gaasiauto. Olgugi et gaasiveok oli kallim, on Naruski sõnul sellel mitu eelist. Hooti on gaasi hind madalam kui diisli puhul ning mõnes riigis on gaasiautoga sõites ka vabastus teemaksust. Lisaks kulub Naruski sõnul gaasi umbes 5 protsenti vähem kui diisli. "Veoautomaailmas on 5 protsenti mäed," ütles ta. Narusk tõdes, et gaasiauto kitsaskoht on see, et veokit on vaja väga sageli tankida: kui tavapärane diiselmootoriga veoauto sõidab ühe paagitäiega 3000 kilomeetrit, siis gaasiauto peab vastu kuni 600 kilomeetrit. Samas Eesti kontekstis ei ole see liiga suur takistus, leidis ta. Naruski hinnangul on kahetsusväärne see, et Eestis ei saa gaasiautod eraldi toetusraha: "Seal annaks palju suurema keskkonnasäästu kui see pisike ne elektriauto toetus."

Peamine on Naruski hinnangul siiski osta kõige uuemad veokimudelid, mis vastavad kehtivatele nõuetele ja on ka ökonoomsemad. "Kui sa suudad lihtsalt kütuse kulu pealt kokku hoida, siis see ka säästab keskkonda ja hoiab raha kokku," sõnas ta. **A**

da on vaja vedada veoautodega, rääkis ta. Naruski sõnul on koormate hulk vähenenud palju näiteks puidusektoris.

Narusk tõdes, et 2024. aastal Lõvi Vedod kasvada ei plaani. Ta tunnistas, et vahepeal oli tal mõte oma autoparki soetada üks uus sõiduk, kuid plaan jäi pausile. "Ma olen enda jaoks teinud prognoosi, et kui läheb suhteliselt halvasti, et siis saaks hakkama," sõnas ta. Narusk tõdes, et halvimal juhul on ta valmis ühe oma autodest ka müüma. Töötajaid Narusk koondada ei plaani. Narusk rääkis, et veonduses on pea alati olnud krooniline puudus töötajatest, kuid praeguse kriisi taustal on paljud juhid oma töökoha kaotanud ja asu-

nud otsima uut. Narusk on sel aastal saanud kõnesid autojuhtidelt, kes pakuvad end tema firmasse tööle. "Minu jaoks enneolematu on see, et inimesed helistavad ja otsivad ise tööd. Ma ei ole ise kusagil kuulutanud," rääkis Narusk. "Sellest ma näen, et olukord on hull."

Samas Narusk leiab, et Lõvi Vedude jaoks ei ole olukord katastroofiline: kuna ettevõtte tegutseb eri suundadel ja tegeleb valdavalt välisriikidevaheliste vedudega, on Naruski sõnul riskid hajutatud. Samuti tunneb ta, et kuna eelneval paaril aastal on Lõvi Vedudel läinud hästi, siis on piisavalt vana rasva, mille najal sõita edasi.

Uuesalu arendusprojekt Rae vallas

20 aasta eest oli tänane Uuesalu inimtühi, moodsa elukeskkonna lõi sinna ettevõtte IBE Estonia

Kinnisvaraarendaja IBE Estonia OÜ tähistas 2023. aastal oma kahekümnendat sünnipäeva. Edukaid projekte on olnud mitmeid, aga enim on IBE ettevõtluslugu tuntud 2006. aastal alanud Uuesalu arendusprojektiga Rae vallas. Ligi 20 aastat tagasi oli tänane Uuesalu küla peaaegu inimtühi koht keset metsi Tallinnast lõunas Viljandi ja Tartu maantee vahele jääval alal, meenutas IBE Estonia OÜ jurist Rene Kullör.

Kullöri sõnul koostas IBE ligi 80 hektari suurusel alal tervikliku elukeskkonna kujundamiseks detailplaneeringu, mis nägi ette ligi 160 rida- ja paarismaja rajamise, aga ka puhkealad ning äri- ja sotsiaahooneid. Arendusprojekti esimeses etapis valmis 41 paarismaja ja kolm ridaelamut. Majade valmimine sattus täpselt sellesse aega, kui algas ülemaailmne majanduskriis. See tähendas, et valmis ehitatud majadele ostjate leidmine võttis aega mitu aastat.

Raskustele vaatamata hakkasid esimesed uued elanikud siiski Uuesallu kolima ning välja kujunes märkimis-

väärselt aktiivne kogukond, kelle initsiatiivil sai Uuesalu 2013. aastal ametlikult küla staatuse ning 2023. aastal tähistati avaliku peoga küla kümndat aastapäeva. Aegamisi küla kasvas, siia jõudis ka teisi arendajaid ja koostati uusi detailplaneeringuid ning tänaseks elab külas ametlikult juba üle tuhande inimese.

„IBE-le tähendas eelmine majanduskriis mitut keerulist aastat, kuid 2012. aastal jätkasime arendustegevusega ning sealte edasi oleme rahulikumas, aga kindlas tempos liikunud selles suunas, et Uuesalu ette nähtud kujul lõpuni

valmis ehitada. Tänapäevase seisuga on ehitamisel kaks paarismaja ja üks ridaelamu, mis valmivad 2024. aasta keskel,“ kommenteeris Kullör.

Uued arendusprojektid ja innovatsioon

Väljaspool Uuesalu küla on järgmiste arendustena töösse minemas eramud Kiili vallas Vaela külas ning ka Viimsi vallas asuvale Uuetoa arendusprojektile punkti panemine ärimajaga Jänese teel.

„Kuigi meie põhifookus ei ole aastate jooksul muutunud ning selleks on endiselt peamiselt paaris- ja ridaelamute ehitus Tallinna lähivaldades, siis üritame ka meie ajaga kaasas käia ning pakuda lahendusi, mis on klientidele järjest olulisemaks muutunud. Näiteks on 2024. aastal valmivatel paarismajadel on lisaks maaküttele katusel ka päikesepaneelid ning jahutus, mis viimastel aastatel üha sagedamini esinevate suviste kuumalainete ajal leevendavat jahedust pakub,“ tõi IBE Estonia esindaja välja.

TASUB TEADA!

Pagasis ka pikaajaline rahvusvaheline kompetents

IBE Estonia OÜ on 1961. aastal Soomes asutatud EKE ettevõtete grupi Eestis asuv tütarettevõte. Tänapäevaks on EKE laienenud mitmetesse riikidesse ning lisaks kinnisvaraarendusele on tegev veel mitmes valdkonnas, millest üks põnevamaid on näiteks intelligentsete rongijuhtimisüsteemide arendus.

IBE Estonia esimesed arendusprojektid Eestis olid Tallinna külje all Rae vallas Peetris rida- ja paarismajade ehitamine ning Harjumaal Patikal koostöös Soome Maja Ehitaja OÜga eramute ja hoonestamata elamukinnistute arendamine. Viimisi vallas rajas IBE taristu Uue-toa elamuarendusprojektile, kus paarismajakinnistud müüdi hoonestamata kujul ning ehitati neli kaheksa korteriga ridaelamut, millest viimane valmis 2020. aasta alguses.

IBE Estonias puudub traditsiooniline ülalt alla juhtimine

Üks IBE omanäolisuse osa on Kullõri sõnul väike ja kokkuhoidev kollektiiv, milles ühe erandiga ei ole tegutsemisaastate jooksul keegi vahetunud. Samas tähendab vaid neljaliikmeline tiim ka seda, et ametinimetus võibki tihti olla üksnes ametinimetus ning mitte kirjeldada kokkuvõtvalt töö kogu sisu. Igal töötajal on teada oma tegevusvaldkonnad ning samas saab igaüks tuua lauale oma parimad teadmised ja kogemused ka uute ettevõtmiste osas. Igaühel on lai otsustusvabadus ja võimalus oma tööd ise korraldada.

„Omapäraseks teeb meie ettevõtte ka see, et meil puudub traditsiooniline ülalt alla juhtimisstruktuur. Suuremad otsused saame teha ühiselt ning teiste veenmine käib argumenteerides, mitte tugevama õigusega. Kõik see ja hea töökeskkond ning põhimõte, et oluline ei ole ettenähtud töötunde täis tiksuda, vaid et kõik vajalik saaks tehtud, on taganud selle, et kõik töötajad on jätkuvalt hästi motiveeritud,“ tundis Kullõr heameelt.

Käi rahaga ümber vastutustundlikult, aga ära sae senti

Kahetikümne tegevusaasta jooksul on olnud nii tõuse kui ka mõõnu. Kinnisvaraarendus ongi oma olemuselt pika viinaga ettevõtmise. 2008. aasta lõpus alanud majanduskriis andis olulisi õppetunde. Pikaajalise ja jätkusuutliku ettevõtte aluseks on muu hulgas nii valmisolek võtta ettevõtte mõõdukaid ris-

ke kui ka oskus tunnetada oma võimeid piire. Samuti on selleks vajalik paindlikkus ja oskus turuolukorrale reageerida – languse ajal ehitusmahtu vähendada, tõusu ajal aga kasvatada. Käive ja kasum ei pea liikuma iga aastaga ainult ülespoole ning turumuutusi arvestades polegi see võimalik.

Viimaste aastate märksõnadeks on kahtlemata olnud ebakindlus ja enustamatus. 2019. aasta lõpus alanud koroonapandeemia, sellele järgnenud energiakriis, Venemaa sõda Ukraina vastu, inflatsioon ja intressimäärade tõus ning jätkuv külmunud olek uusarenduste turul on kõik kinnisvaraturgu ja turuosaliste otsuseid oluliselt mõjutanud, aga mitte alati ennustatud suunas. Vahepeal tunduski, et tavaloojika ja talupojamõistuse põhjal tehtud prognoosid ei ole täitunud.

„Pikaajaliselt tegutseva ettevõttega teame ka seda, et Exceli tabel on üksnes osa võrrandist. Eraettevõttes tuleb rahaga käia ümber vastutustundlikult, kuid seda põhimõtet ei tohi samastada sendi saagimisega,“ ütles Kullõr.

Pikas plaanis on tema sõnul kasulik mitte jahtida madalaimat võimaliku ehitushinda, vaid investeerida esialgu natuke rohkem ning mitte teha järeleandmisi ehituskvaliteedis ja seeläbi vältida hilisemaid vaidlusi ja probleeme, mille lahendamine võib lõpuks hoopis kallimaks minna kui esialgne sääst. Samuti on investeringud taristusse, sh sotsiaalsesse taristusse, just see, mis piirkonna väärtust tõstab ja seeläbi investeeritud raha tagasi toob.

IBE Estonia toetab aktiivset eluviisi

IBE jaoks on arendusprojektide puhul oluline tervikliku elukeskkonna loomine. Uuesalus on lisaks majadele ja taristule aidatud valmis ehitada võrkpall- ja korvpalliväljak ning mänguväljakud, samuti on küla keskele loodud puhkeala, kuhu rajati ka järv koos rannaribaga, millest on saanud populaarne ujumiskoht mitte ainult suvel, vaid ka talisuplejatele.

„Küla läbiva Põdra tee äärde ehitasime ärihoone, kus lisaks IBE kontorile tegutseb mitu ettevõtet, sh ilusalong, lastehoid ja sushikohvik. Samuti oleme panustanud sotsiaalsesse taristusse, ehitades valmis lasteaia ning andsime hiljuti Rae vallale üle kinnistud uue ja suurema lasteaia ehitamiseks,“ kommenteeris Kullõr.

Lisaks on IBE Estonia aktiivsete eluviiside toetaja. „Sel võistlushooajal toetame teist aastat järjest talendikat *freestyle*-suusatajat ja uuesalukat Stefan Soro-

kinit. Samuti oleme Uuesallu koostöös BMX Tallinn MTÜga rajamas uut BMX-krossisõidu rada, mis treeningutevälisel ajal hakkab olema avalikult kasutatav,“ märkis Kullõr.

Hoiame oma partnereid

„Väikese ettevõttega teame, et tähtis on omada pikaajalisi ja stabiilseid suhteid kindlate koostööpartneritega. Seetõttu oleme andnud endast parima, et keskenduda kestvate ja usalduslike suhete loomisele, kus teineteist üritatakse vastastikkult ka raskematel aegadel toetada. Kui partnerid teineteist tunnevad, siis sujub koostöö paremini ning osapooltele sobivad kokkulepped on kiiremad sündima,“ ütles Kullõr.

IBE Estonia OÜ tänab kõiki oma koostööpartnereid: Timbeco Ehitus OÜ on nii Uuesalus kui ka Viimsis juba aastast 2014 ehitanud IBE-le puitelemenditest maju. Tartal Grupp OÜ tegutseb Uuesalus ehitajana alates 2015. aastast.

Eesti suurimate ja tuntumate kinnisvarabüroode hulka kuuluv Pindi Kinnisvara on edukalt aidanud IBE-l maju ka kortereid müüa aastast 2005.

Arendusprojektidele taristu rajamisel on IBE Estonial tugev ja pikaajaline koostöö aastast 2012 Kopasellid OÜ ja Torusellid OÜga, kes on osalenud taristu rajamisel meie arendustes nii Uuesalus, Vaelas kui ka Viimsis.

Majade arhitektuursed lahendused on välja töötanud tunnustatud arhitektuuribürood MiHO ja b210.

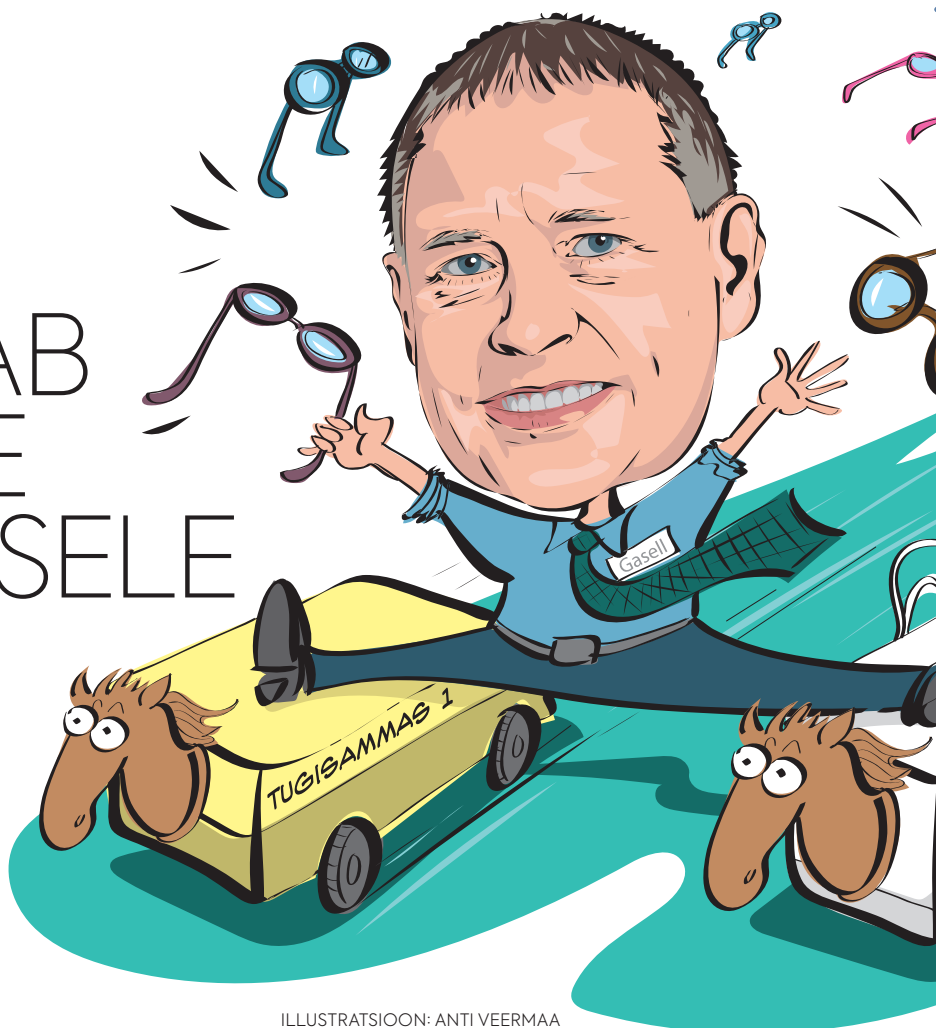
Omanikujärelevalvet IBE Estonia ehitusobjektidel teevad juba pikki aastaid Rakonse OÜst Ants Raud ning Ehitusnorm OÜst Jaan-Eerik Puurand.

Kinnisvaratehinguid aitab ette valmistada Notaribüroo Kimmel, Roots, Veskimäe. Lisaks tänab IBE Estonia sujuva koostöö eest ka Rae, Viimsi ja Kii-li valda.

EDUKAS GASELL PANUSTAB MITMELE TUGEVUSELE

Gaselletevõtte võib olla edukas, kui panustab enda ühele ja kindlale tugevusele. Aga veel parem on, kui tugevusi on mitu.

PAIT TEESALU
viiekordse gasellettevõtte
ReFocus Silmakeskus üks omanikest

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

ReFocus Silmakeskuse arengus on olnud kaks enam-vähem võrdset tugisamast. Ühel poolt riigihangete lepingud raviteenuste osutamiseks ja teisalt valikulise kirurgia tegevused, mis ei peagi tuginema solidaarsuskassale. Eri aegadel on kas üks või teine olnud meie tegevuses domineeriv. Kujundlikult öeldes on meile tulnud kasuks oskus ja võime ratsutada kahel hobusel – kui pikal teel üks kipub väsima, siis istud teise selga ümber ja jätkad teekonda. Ümberistumine võib pisut aega ja hoogu maha võtta, aga siis saad jälle kiiremini edasi.

Tervisekassa valikupartnerite valik toimub riigihankena ja lepingumahu ehk ravijuhtude arv sinu tegevuskohas on teatud määral poliitiline otsus. Hankel edukas olemine annab küll meelerahu ja tagab enam-vähem stabiilse töö ja käibe 3–5 aastaks, aga suurte investeeringute tegemine on ikkagi üksjagu riskantne, sest kunagi ei või olla kindel, kuidas läheb järgmisel hanel.

Meditatsioonid maksavad kümneid ja sadu tuhandeid eurosid ning kukkumine võib

olla valus, eriti kui on kaasatud laenuhaha. See on paratamatu, et teatud riske tulebki julgeda võtta, aga riskide realiseerudes peavad tehtavad tegevused olema ette valmis mõeldud. Ja hoolimata sellest, kas konkreetsel hanel saavutasid soovitud eesmärgi või mitte, tuleb juba hakata mõtlema järgmisele eesmärgile: kas suurendada kliinikute hulka või arendada hoopis uusi tegevusi. Pead olema nagu sportlane, kes mõtleb juba võistluse lõppes, kuidas olla võimalikult edukas järgmisel korral.

Kui riigihangetega seotud tegevus võib käia ka lainetena ja pakkuda rahulikumaid aegu, siis valikuline, elukvaliteedi parandamisele suunatud silma optikat korrigeeriv silmakirurgia nõuab pidevat panustamist ja arenemist, nii inimeste kui ka tehnoloogia poolelt.

Prillidest vabastavaid protseduure on erinevaid ja arusaamad, et üle 45aastastele laserooperatsioonide ei tehta või et plussprillide korrigeerida ei saa, ei vasta tegelikkusele. Tavainimesel on detailidest aru saada keeruline, eriti kui iga kliinik räägib, et tema tehnoloogia on parim. Kõlavate nimedega protseduurid ajavad inimesi

**REFOCUS
SILMAKESKUS**

Gaselli TOPis aastatel 2017–2018, 2021–2022, 2024. Teeb silma optikat korrigeerivaid operatsioone Tallinnas ja Tartus.

Omanikud (läbi ettevõtete): Paik Teesalu (75%), Tiia Teesalu (25%)

segadusse ja need, kes ei vaevu detailidesse süvenema, lähedavadi sinna, kus karjutakse kõvemini, mis siis, et kasutatav tehnoloogia ja meetodid ei ole tingimata just kõige kaasaegsemad ja talle parimad. Kahtlemata tuleb teha selgitustööd, aga oluline on mitte kaotada fookust – tuleb teha oma asja ja keskenduda selle võimalikult hästi tegemisele.

Oleme tegevuse algusest peale püüdnud valida meie arvates sellel hetkel maailmas olemasolevatest seadmetest ja tehnoloogiast parima, mis enamasti kahjuks on olnud ka kõige kulukam valik.

Aga teadmine, et teed patsiendile hetke parima tehnoloogiaga parimat, lisab motivatsiooni ka tegijale. See on teada-tuntud tõsiasi, et parim reklaamimees on rahulolev klient. Meditsiinis on samamoodi. Võib kuluda aega, enne kui tekib kriitiline hulk rahulolevaid patsiente, aga teatud ajaga läheb lumepall veerema ja siis pole suurim probleem turunduse tõhustamine, vaid see, kuidas tulla toime patsientide kasvava hulgaga.

Gaselliks saada on suhteliselt lihtne, eriti väiksema käibe juures. Gaselliks jääda on palju keerulisem. Kui teiste tegevusalade juures võib hoo aeglustumise põhjus olla turu väiksus või nõudluse muutus, siis meditsiinis on praegu suurim takistus erialaspetsiifilisi oskusi ja teadmisi omavate inimeste puudus.

Panustamine inimeste arengusse, seda nii üksikisiku kui ka meeskonna tasemel, ja panustamine tehnoloogiasse on kõige kindlam tee kasvu jätkumiseks. **A**

VÄIKE ETTEVÕTE ON SUUREST OLULISEMGI

MEELIS MANDEL
Äripäeva peatoimetaja

Tänavu järjekordselt ilmuv edukaid Eesti väikeettevõtteid reastav Gaselli TOP kummutab nii mõnegi väärarusaama.

Esmalt see, et Eesti majandus on väliskapitali kontrolli all. Ehkki avalikuse ees esinevad arvamusiidriteks kujunenud rahvusvaheliste suurfirmade Eesti esinduste ja käibelt suurimate (või ka kasumilt, st pangad!) juhid, tuleb gasellide puhul otsida välisomanike tikutulega.

Gasellide hulka kuuluvad sajad ettevõtted, kellest laiem avalikkus ei tea midagi, kes ei käi presidendiga välisreisidel ega ministri juures kohvil, kuid kes sellegipoolest annavad tööd tuhandetele inimestele ja maksavad makse kokku miljoneid eurosid.

Seega võib väita, et Eesti majanduse alustala, väikeettevõtlus, püsib kohalike äriimeeste ettevõtlikkusel.

Teiseks selgub, et edukaks tegutsemiseks ei pea sugugi asuma Tallinnas. Esiots edukamatest gasellidest asub mujal ja ka rahvaarvuga võrreldes pole edukate väikeettevõtte arv Tallinnas sugugi kõige suurem.

Ja miks peakski – kui nii keskmisest jõukamad pealinlased kui ka turistid trügivad üha enam suurlinnast välja tarbima, kui transpordikulud pole Eesti väiksust arvestades tapvad ka ääremaal tegutsejale, kui väljaspool metropoli on tootmine nii madalamate rendihindade kui ka palgakulude tõttu odavam. On ka probleeme, nagu näiteks kommunikatsioon ja kvalifitseeritud tööjõu nappus, kuid nagu näha, pole need alati määravad.

Ja lõpuks on värskes Gaselli TOPis pea 2000 ettevõtet, nii palju polegi neid seal olnud. Need on ettevõtted, kes on suutnud kolme aasta jooksul kasvatada käivet ja kasumit vähemalt poole võrra. Müts maha teie ees! **A**

Esiots edukamatest gasellidest asub mujal ja ka rahvaarvuga võrreldes pole edukate väikeettevõtte arv Tallinnas sugugi kõige suurem.

GASELL VEAB EESTI RASKEST AJAST VÄLJA

CÄTY ÖUNLOO

Finora Panga operatsioonide juht ja filiaaljuhi asetäitja

Käes on rasked ajad – sellest veavad Eesti välja nimelt meie väikeettevõtted, kelle eesotsas on gasellid.

Väikeettevõtted annavad tööd enamikule Eesti inimestest ja maksavad lõviosa tööjõumaksudest. Väikeettevõtete juhtidest sõltub, kuidas eestlastel läheb majanduslikult tegelikult.

Milline peaks gasell olema ja kuidas käituma praegu, et võita ise ja vedada kogu Eesti võidule?

Ettevõtja peab hoidma oma inimesi – ja nende seas esimesena iseenast. Läbi põlenud gasell homme enam ei jookse. Seega iga gasell peaks praegu püüdma ennekõike püsima jääda.

Gasellitevõtte on see, kes kasvab kiirelt – aga seda kolme aasta arvestuses. Looduses on gasellid ju kuulsad selle poolest, et võivad joosta isegi 100 kilomeetrit tunnis – aga nimelt kiirete sprintidena. Seega tark gasell võib ka kaks aastat teadlikult oodata ja vormi ajastada, et teha siis võtmehetkel võidusprint.

Eesti vajab gaselle kõige enam just keerulistel aegadel nagu praegu. Eesti vajab gaselle, kes end hoiavad ja kestavad. Kui vaja, esmalt veidi kauem vaatavad, analüüsivad, planeerivad. Ja siis sööstavad – sest teisiti gasell ju ei saa. **A**

”

Läbi põlenud gasell homme enam ei jookse. Seega iga gasell peaks praegu püüdma enneaegselt jääda.

”

Eesti vajab gaselli, kes ei kaasa investori raha selleks, et suurendada ettevõtte väärtust ja hiljem koondada töötajaid.

VAJAME GASELLI, KELLEST SAAB ÜKSSARVIK

JURI DUSHKO

GBC Team Europe'i tegevjuht

Eesti vajab gaselli, kes näeb juba loomise hetkel, kuidas temast saaks üksisarvik, ja kes mõtleb vastava skaalaga ette palju samme.

Eesti vajab gaselli, kellest saab järgmine üksisarvik. Gaselli, kes ei kaasa investori raha selleks, et suurendada ettevõtte väärtust ja hiljem koondada töötajaid, vaid loob toodet ja näeb vaeva, et oma toote või teenusega õnnestuda.

Gasellid peaksid tulema erinevatest sektoritest, kes aitavad kaasa majanduskasvule, innovatsioonile ja jätkusuutlikule arengule nii (info)tehnoloogias, keskkonnasäästlikes lahendustes, tööstuses ja tootmises kui teeninduses. Vajame gaselli, kes arendab uuenduslike lahendusi, omab potentsiaali rahvusvahelistel turgudel, loob Eesti inimestele töökohti ja arenemisvõimalusi, on suunatud keskkonnasäästlikkusele, püüdes vähendada ökoloogilist jalajälge ning rakendades nutikaid tehnoloogiasid ja digitaalseid lahendusi, mis aitavad kaasa Eesti digiarengule ja ühiskonna digitaliseerimisele. **A**

GASELL HÜPPAB TAKISTUSEST ÜLE

MADIS RÄTSEP

AJ Toodete juhatuse esimees

Eesti vajab pilku kauguses hoidvat gaselli, kes suudab hoogsalt ületada takistusi. Gaselli nimi juba ütleb iseenesest, et tegu on edasipüüdlava ettevõtmisega. Vaevast et meie majandus vajab seisvat või magavat gaselli.

Enim peaks pöörama tähelepanu sellele, et meil oleks rohkem neid gaselle, kes vaatamata turu rasketele tingimustele ei heitu ning ikka edasi ja edasi liiguksid.

Ühel koolitusel paluti lahti seletada ettevõtte juhi ametit, tol korral sai näiteks tuua auto juhtimise. Aga sama võrdlus kehtib ka gaselli kohta, kes jookseb vee- või toiduallika poole. Edu-

ka ettevõtte juht hoiab pilgu kauguses, mis aitab vältida võimalikke ohte. Jalge ees olevast takistusest – olgu see oks või kivi – saab hooga üle hüppata. Ning tuleb liikuda ikka valitud suunal. Kui kõrvalt tuleb mingi oht, saab sellest mööduda, tehes väikest “haaki”. Kui gaselli janu on suurem, siis liigub ta kiiremini. Aga üldsuund jääb samaks.

Eesti vajab rohkem just selliseid ettevõtmisi, kes ei kurdaks, ei loodaks riigi abile, vaid oleksid ise agarad ning hoiaksid meelekindlalt oma valitud kurssi. Alati võib teekonnal muidugi suunda muuta, aga tühipaljas ringituseldamine jätab ikkagi janusse ja nälga.

Loodan, et meil jätkub ettevõtlikke inimesi, kes oskavad hoida valitud suunda, mis viib ka meie majanduse tõusuteele. **A**

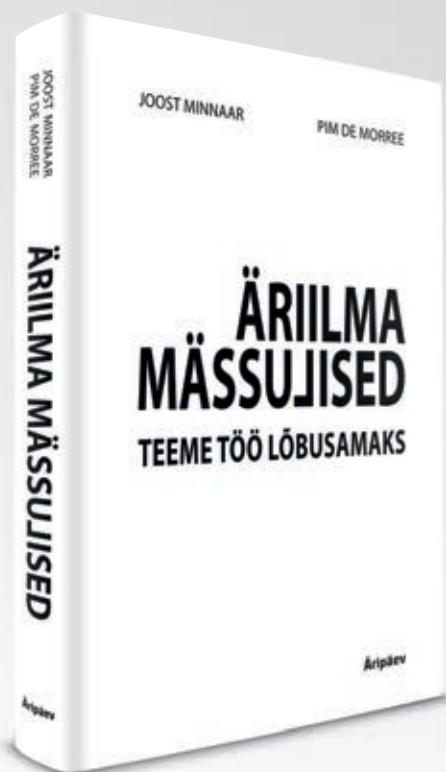
”

Eesti vajab rohkem just selliseid ettevõtmisi, kes ei kurdaks, ei loodaks riigi abile, vaid oleksid ise agarad ning hoiaksid meelekindlalt oma valitud kurssi.

“

See raamat ärgitab unistama ning uskuma, et radikaalsed muutused tööelus on mitte ainult vajalikud, vaid võimalikud ning seda igal pool.

Lisell Veskimeister, Omniva personalijuht
PARE südamega noor talent 2019

Äripäeva raamatuklubi

pood.aripeev.ee/raamatud

“

Kui tahad sissevaadet täieliku börsifanaatiku mõttemaailma, siis loe seda raamatut.

Ott Raidla, Nasdaq Tallinna börs

Raamatu kirjastamist toetas

Äripäeva raamatuklubi

pood.aripeev.ee/raamatud

Reet Purre naudib
talverõõme sama palju
kui puhkekeskusesse
jõudvad külastajad.

FOTOD: LIIS TREIMANN

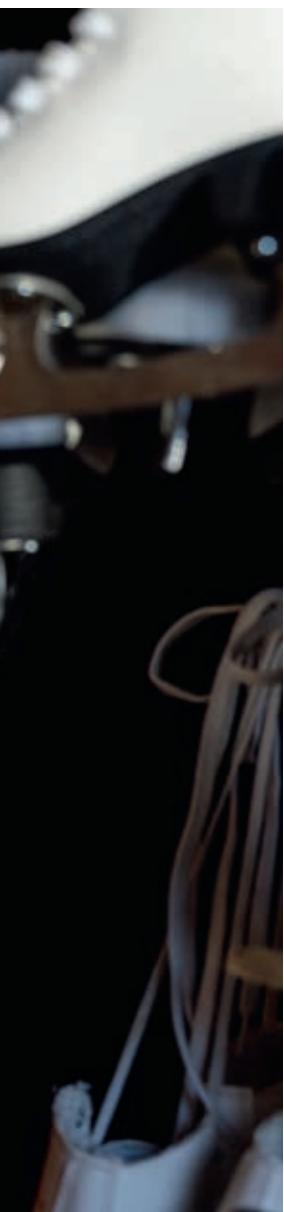
83AASTANE
GASELL
KIHUTAB TIPUS
EGA PLAANIGI
PEATUDA

Gaselli TOPis napsas majutusettevõtetest kõrgeima koha Nelijärve puhkekeskuse perenaine Reet Purre – 83aastane ettevõtja, kes võtab iga tööpäeva kui pidupäeva. Purre usub, et edu tabab tegijat siis, kui ta ei mõtle sellele iga päev, vaid ajab oma asja südame ja hingega. “Tööle tulemine ja töö tegemine peaks olema rõõm, mitte piin,” ütleb ta.

RIINA JUSSILA
riina.jussila@aripaev.ee

Rahvariides Reet võtab meid vastu lumises Nelijärve puhkekeskuses maja ees, küütleva lume ja päikese keskel. Ta sätib kohviku ukse kõrval asuva puu otsa istuma taaskasutuskeskusest ostetud mänguoravat, mis oma lustakuses külastajaid rõõmustama asub. “Ma ei saa aru, kuidas selliseid toreid asju ära viiakse. No te vaadake, kui armas!” seletab Reet orava saba sättides. “Taas-

kasutuspoodidest olen ostnud väga palju tore-
dat ning sellele siinsetes ruumides ja ka õues kasutust leidnud.”

Puhkas kuu aega jutti 37 aastat tagasi

Võiks ju oletada, et üle poolesaja aasta aktiivselt töötanud naine naudib nüüd tehtu vilju ning elab mugavat rantjee-elu, aga nii see ei ole. Pea iga päev on Reet Nelijärvel kohal ja toimetab. “Ma puhkasin viimati terve kuu jutti 1987. aastal, kui ma juhtisin veel Stroomi hotelli ja selle täitumus oli 118 protsenti. Hotellikoondise peadirektor

Ehkki Reedal endal lihtsalt jõude istumiseks aega napib, on tal oma lemmiktoad, milles aeg-ajalt käib ja kust järvele avanevat vaadet naudib. Pätsu villas just üks selline asubki.

FOTOD: LIIS TREIMANN

PRESIDENDID PÄTS JA RÜÜTEL ANDSID PANUSE

1938. aastal avas riigivanem Konstantin Päts Nelijärvel Turistide Kodu, mis kujunes Eesti haritlaste seas populaarseks puhkekohaks nii suvel kui ka talvel. 2003. aastal renoveeriti maja romantilises stiilis Pääsu Villaks. Pätsu panus piirkonna arendamisel jätkus kogu presidentuuri vältel. 1935. aastal algatasid Jäeneda Põllutöökooli poisid ülemaalsed põllutöökeskkoolide meistrivõistlused suusatamises. Samas koolis õppis hiljem ka 27. lennu vilistlane president Arnold Rüütel. Seega on kaks Eesti presidenti käinud mööda neid metsaradu, kus kulgeb nüüd ka 2004. aastal MTÜ Spordiklubi Presidendirada loodud matkarada.

Harri Veering kinkis mulle jõuludeks beeži Lada. See on mul nii jäävalt meeles,” räägib Reet.

Nüüdsele kohtumisele ajakirjanikuga vuras Reet kohale musta, ühe aasta vanuse Subaruga. Load on tal taskus olnud juba 55 aastat ning trahve on tal selle aja peale ette näidata vaid üks – 20 eurot valesti parkimise eest.

Reet Purre kodu asub puhkekeskuse läheduses. Ta ostis mõne aja eest vana maja, milles veetis enda lapsepõlvesuved, ning elab seal nüüd koos lapselaps Kennetiga, puhkekeskuse noorperemehega. Reet nimetab ennast tegelikult pealinnatüdrukaks, aga märgib, et veetis lapsena suved Aegviidus Nikerjärve ääres. “Nelijärvel käisime sõbrannadega ujumas ja vaatasime ilusaid tüdrukuid, kelle sarnasteks tahtsime ise 7–8aastastena sirguda,” meenutab ta. “Kui keegi oleks sel ajal öelnud, et kunagi, Reet, tuled sa siia tagasi ja paned rääma jäänud paiga uuesti püsti, poleks seda uskunud.”

Tänaused noored on tundlikumad

Reet on hotellinduses töötanud 40 aastat. Viimased 26 aastat on ta olnud Nelijärve puhkekeskuse omanik ja perenaine. “Nelijärve sai ostetud pärast Stroomi hotelli müüki. Tegutsen veel praegu sama nime all, ehkki Stroomil pole Nelijärvega enam mingit seost,” selgitab ta.

Reet on õppinud hoopis kokaks, tema esimehe praktika oli restoranis Gloria. Ta mäletab üht päeva, kui toodi haned, pead mässitud paberisse. “Kokk, vanem naine, ütles, et näe, nüüd võtad siit kinni ja lööd pea maha. Mul pisarad jooksid mööda põski, kuid asi tuli ära teha, sest töö nõudis.”

Tänaaste noorte suunas Reet ei hakka viska-

Tollessamas sinises saalis
võtab veebruarikuu lõpus
toimuva Presidendimatka ajal
riigipea aja maha ja rüütab
sõõmu sooja jooki.

KOLM PÄEVA JUTTI TUHAT KÜLALIST

**Nelijärve puhkekeskuse parimad hetked
on suurte gruppide saabumine ning koo-
litused ja seminarid.**

Rekordina püsib nädalalõpp, kui kolmel päeval tuli majutada ja kostitada tuhandet inimest. 400–800 inimest on pigem tavali- ne. Voodikohti on ühtekokku 300, kuid ase- meid saab juurde tekitada ning suvel sooja ilmaga võibki telkijatega koos külaliste arv küündida tuhandeni.

“Kennetist on mulle suur abi. Tema tegeleb müügi ja palju muuga,” ütleb Reet lapselap- se kiituseks. “Ehkki mulle ei meeldi laua ta- ga istuda ja tahan pigem toimetada ning su- helda, tuleb ka seda tööd teha.” Kõik toad ja ruumid on perenaine pannud paika enda käe ja nägemusega, sest tal on peas täpne visioon, milline miski koht peab olema.

ma suuri kriitikanooli. Ta ütleb vaid, et tundli- kumad on nad tõepoolest. Palgatöötajaid on tal 18, kuid sellele lisanduvad hooajaliselt abilised. “Varem oli noori tööle saada kergem ja nad tulid ise tööd küsima. Nüüd hakatakse esimese asjana rääkima palgast, kuid mina tahan hoopis teada, kes see noor on ja mida ta teha oskab. Kas ta teab ikka, kuidas kohvitass käib taldrikul ja kummal pool on lusikas? Kas talle on üldse tuttav nõu- de poleerimine?”

Reeda “parema käena” tegutseb keskuses 31aastane tütrepoeg Kennet Käpp, kuid tööd on teinud Reeda kaks last ja abiks olnud ka ühek- sa lapselast. “Nad on siin teinud neid asju, mida vaja, sest töö on nõudnud tegemist,” ütleb Reet. Intervjuu ajal vestlusega liitunud Kennet ütleb, et ehkki tema töö on müük ja turundus, on tel- malgi tulnud avariikorras kanalisatsioonitorusid parandada ning tube puhastada. “Väikese pois- na vanaema juures olles panin ma metsas ATV- sid põlema, nüüd tuleb kõik ulakused tagasi tee- nida,” naerab ta.

150 telerit ja kaks rekatäit mööblit

Nelijärvele saabudes päris trööstitu olukord Ree- ta ees ei oodanud. Paik ju toimis ja tegutses, kuid tööpõld oli lai. “Nullist me ei alustanud. Kohe oli selge, et esmatähtis on publi jätkamine. Ja tupp- a astudes peab inimesi vastu võtma soojus nii füü- silises kui ka kaudses mõttes. Seda hakkasime me looma,” ütleb perenaine.

DECOREST
D I S A I N

Dekoratiivsed liistud, seinapaneelid,
põrandaliistud ja laekarniisid
Belgia tootjalt Orac Decor.

ORAC[®]
D E C O R

Decorest Disain sisustussalong
Liivalaia 21, Tallinn

www.decorest.ee

VALPAINT[®]

*Efektvärvid,
dekoratiivvärvid
ja krahvid*

Decorest Disain salong
Liivalaia 21, Tallinn

Renaissance OÜ,
projektimüük, Ringtee 26, Tartu
www.valpaint.ee

Reet ja lapselaps Kennet annavad endast parima, et keskus tooks inimesi kohale nii suvel kui ka talvel. Küpsed teadmised ning erk noor meel loovad suurepärase kombinatsiooni.

Nelijärve toad on omanäolised, neis kõigis on selgelt tajutav heatujulise ja värve armastava Reeda käsi. Ruumides hõljuvad koos mitme ajastu märgid, mille jooksul on keskuses tegutsenud.

Ehitustööd on Reedale tuttavad ja ta teab täpselt, millises hoones millised remonttööd tehtud, mis tala eemaldatud ning kuhu ja milline lagi või põrand on paigutatud. “Olen tundnud poodi minnes suhtumist, et ah, mida see mammi nüüd ka ostab, aga see mammi on ostanud korraga 150 televiisorit ja mitu rekatäit mööblit,” naerab Reet.

Nelijärve maskott

Puhkama jäämisele ja tööle punkti panemisele Reet praegu ei mõtle. “Istun toas ja vaatan teledat või? Ma ei oska. Minu süda on siin. Ma olen nagu osa Nelijärvest, selle koha maskott. Nii mõnigi on tulnud ja kohvi ostma asudes tasahilju küsinud “kas vanaproua on ikka ...” ja siis olen ma tulnud nurga tagant ning vastanud “siin, siin!”” kihistab ta naerda.

Vastupidiselt rahunemisele ja aja maha võtmisele soetas asjalik naine paari aasta eest endale hoopis järjekordse maja, mis pakub küllastajatele lõõgastust. Nelijärve puhkekeskusest kivi-viske kaugusel asuv Uueveski, Reeda sõnul “väike tondiloss”, tema “maiuspala”. Praeguseks on maja korda tehtud ja peagi valmis ka võõrustama. “See oli kunagi ühe asutuse puhkemaja, mida

pakuti mulle juba aastaid tagasi. Ütlesin, et mine Kuu peale, mul pole seda vaja! Mul on minu Nelijärve ja seal juba rabelemist jagub. Aeg aga läks ja elu pani asjad paika – saatuse iroonia,” ütleb Reet.

Maffiamehed jäid tahtmisest ilma

Kui Eestis naissoost juht on juba tavapärane, siis suhtumist “mida see proua ka teab” on ta omal nahal siiski tundnud. “Naiseks olemise kõrval tunnen vahel oma vanusega seonduvat hoiakut. See aga muutub, kui hakatakse juttu ajama ja saadakse aru, et ma olen veel täitsa terav,” muigab ta. Ka olukord, kus 1990. aastatel nahkjakides siilisoengutega mehed pakkusid ettevõtetele oma “toekat õlga”, pole Reedale võõras. “Ma olin siis ju Stroomi hotelli omanik ja see kant oli teada-tuntud. Tööpõlde neil meestel seal jagus, kuid mitte minu juures. Tulid majja, võtsid joped ja mütsid maha, sest mina olin seal perenaine ning viisakus kõigepealt.”

Uurin Kennetilt, kas Reeda juures on midagi, millega vanaema toime ei tule. “Vanaema saab kõigea hakkama,” ütleb lapselaps. “Asi, mis minul endal ei õnnestu, on vanaema teist korda mehele panna. Aga mul on karmid kriteeriumid – see mees peab olema rikas ja helikopteriga. Kuna neid pole, siis pole ka meest,” kihistavad mõlemad naerda. Selle särtsaka ja tegusa daami elus on nali ja huumor igapäeva osa. **A**

Eluga tuleb alati edasi minna. Tagasi vaata ainult mõtisklusteks. Ka tehtud vigu tuleb ja saab parandada.

Reet Purre

BOIS

Pesukastiga voodi

OOT-OOT STUUDIO

Rävala 7, Tallinn

www.oot-oot.com

OpenNode'i asutaja
Andres Toomsalu
märkis, et neil läheb
jätkuvalt hästi.

FOTO: AGO TAMMIK

ANNIKA KALD
annika.kald@aripaev.ee

Täpsemalt arveldati tema juhitava ettevõttega eelnevatel aastatel ühe pikaajalise projekti tasu.

Seevastu mullune käive tuleb tema sõnul sarnane 2021. aasta müügiga, mil erakordseid tulusid polnud. Alanud aasta kohta märkis Toomsalu, et neil läheb jätkuvalt hästi, aga ka sel aastal jääb käibe kasv 2022. aastast tagasihoidlikumaks – vahemikku 10–20%.

Toomsalu lisas, et Venemaa kahe aasta eest alustatud sõda Ukrainas omas OpenNode'i ärile minimaalset mõju, kuna nende peamise sihtgrupi riigi- ja teadussektori eelarve- ja arendusplaanid pole vähenenud. Pigem vastupidi – surve digitaliseerimisele, automatiseerimisele ja arvutismahu suurendamisele on ajas kasvanud ning trend jätkub. OpenNode'i kliendiportfelli kuuluvad nii Eesti kui ka Euroopa ja Lähis-Ida avaliku sektori organisatsioonid.

2024. aasta kohta märkis Toomsalu, et kuigi ta pole majandusekspert, näeb ta, et ärikeskkond ei lähe paremaks. Tema hinnangul on inflatsioon väga kõrge ning energiahinnad jäävad suisa arusaamatuks. "Kuidas me küll oleme jõudnud energiasisendite hindadega sellisesse kohta?" ütles Toomsalu. "Samas arvan, et Eesti on liiga väike tuumajaama jaoks – nii ohtlikkuse kui ka töötajate leidmise mõttes."

Kõigepealt Omaani riigipilv ja siis Eesti oma

Riigipilve teenusekataloogis pakutakse mitut IT-infrastruktuuriga seotud teenust: virtuaalset serveriressurssi, rakendusplatvormi, turbeteenuseid jm. Riigipilv on mõeldud riigiasutustele osutatavate IT-taristuga seotud teenuste standardi-

OPENNODE OÜ

OpenNode on Eesti kapitalil põhinev IT-taristu teenuste ja lahenduste ettevõtte, mis keskendub riigi-, teadus- ja kommerts-pilveteenuste rajamisele koostöös pilveteenuste operaatoritega. Ettevõtte asutati 2011. aastal.

OpenNode'i peamised tegevusalad:

- IaaS/PaaS/SaaS-pilveteenuste orkestreerimisplatvormi Waldur arendus ja tugi;
- DevOps-teenused;
- E-riigi ja IT-infrastruktuuri alased konsultatsiooniteenused.

RIIGIPILVE PEAARHITEKT EHITAS PARIMA IT-GASELLI

Eesti riigipilve arhitekt ja IT-firmadest Gaselli TOPis parima koha saanud OpenNode'i asutaja Andres Toomsalu nimetas gaselliks saamisel kiire kasvu osalise põhjusena erakordset tulu laekumist.

Julgen väita, et konsortsiumi partnerite ridadest moodustatud ühine meeskond sai selle läbi üsnagi kustumatu *start-up*-kogemuse.

Andres Toomsalu riigipilve projektist

EESTI RIIGIPILVE ARHITEKT JA PILVE ENDA SÜND

Andres Toomsalu oli Eesti riigipilve arhitekt aastatel 2016–2022;

Andres Toomsalu koordineeris aastatel 2016–2022 riigipilve tehnilise planeerimise meeskonnana tööd – viidi ellu riigipilve esimesi arenguetappe;

Eesti riigipilv loodi 2016. aastal unikaalse PPP (*public private partnership*) ehk avaliku ja erasektori koostöö) projektina, kus vastava riigihanke tulemusena moodustus riigipilve konsortsium erasektori ettevõtetest ja riigipoolsest sihtasutusest. Riigi poolt koordineeris projekti Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus, erasektori poolt oli konsortsiumi juhtpartner Ericsson ning partnerid Cybernetica, Dell EMC, OpenNode ja Telia.

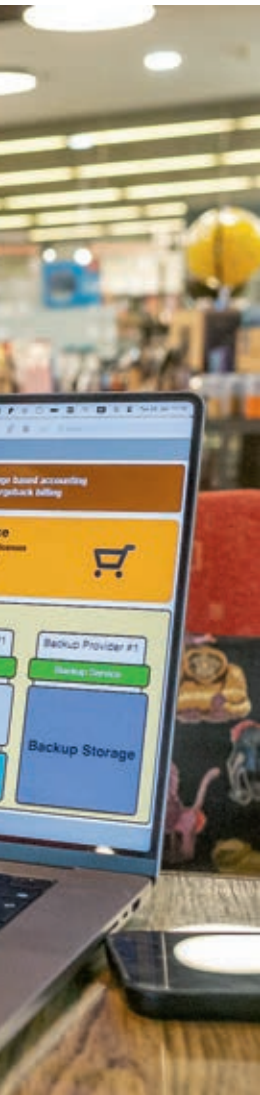
Alates 2022. aastast võttis riigipilve opereerimise üle siis värskest loodud Riigi IT Keskus ja riigipilv on praegu riigi IT-baastaristu konsolideerimisprotsessi vundamendiks.

seerimiseks, konsolideerimiseks ja automatiseerimiseks – see on oluline vundament avaliku sektori IT-lahenduste käitamiseks. Suur osa ministeeriumitest ja nende allasutustest on ühel või teisel viisil riigipilve kliendid ja sinna on majutatud ka tavakodanike jaoks olulisi teenuseid. Toomsalu sõnul ei saa ta riigipilvest täpsemalt rääkida, selleks tuleb pöörduda Riigi IT Keskuse poole.

Eesti riigipilve loomisega alustati 2016. aastal ja OpenNode'i pagasis oli selleks ajaks olemas Omaani riigipilve ülesehitamise kogemus. Toomsalu täpsustas, et Omaani riigipilv valmis koostöös Nortali Lähis-Ida osakonnaga ning sealt pärineb osaliselt ka Eesti riigipilve “nurgakivi”.

Ta lisas, et Eesti riigipilve projekt osutus vägagi väljakutserohkeks kõigi jaoks: “Julgen väita, et konsortsiumi partnerite ridadest moodustatud ühine meeskond sai selle läbi üsnagi kustumatu *start-up*-kogemuse”.

“Lähis-Ida ja eelkõige Omaan on varem meie jaoks olnud üks olulisemaid äripiirkondi väljaspool Euroopat, nimelt alustasime oma tegevust hoopiski sealt koos suurema partneri Nortaliiga,” kommenteeris Toomsalu. Ta lisas, et kuna Open-

**OpenNode'i asutaja Andres Toom-
salu saab uhkusega näidata, et suur
osa ministeeriumitest ja nende
allasutustest on ühel või teisel viisil
riigipilve kliendid. FOTO: AGO TAMMIK**

Node on muu maailma mõistes pigem mikroetevõtte, siis üsna tavaline on osalemine projektides koos endast märksa suuremate partneritega.

Toomsalu sõnul on neile aga viimastel aastatel olnud Lähis-Idas osutatud teenuste osakaal langustrendis ja enamik käibest Euroopa-sisene. Ta täpsustas, et Omaan oli Nortali turg ja riiklikus projektis oli vaja tugevamalt kaasata IT-taristu kompetentse. OpenNode tegutses Omaanis aastatel 2011–2016. “Mõne aasta elasin ma ka ise Omaanis,” märkis Toomsalu.

Küsimusele Omaani õppetundide kohta vastas Toomsalu, et ka äri tehes on ikkagi kõige olulisel kohal inimsuhted – eriti selles regioonis – ja kohalikud räägivad seal väga hästi inglise keelt. IT-äris araabia keele järele vajadust ei ole.

Omaanist tekkinud jätkuärde kohta märkis Toomsalu, et ka praegu ollakse veel seotud Omaani riigipilve projektiga. On olnud ka uusi juhtlõngu. Tema sõnul on praegu Lähis-Idas kõige kiiremini arenev turg Saudi Araabia, mis on ennast teadlikult püüdnud avada väljast tulevate kompetentsile. “Aga Saudi Araabia ei ole kerge turg asjade ära tegemiseks, vaatamata sellele, et tema ümber tiirlevad kõik suuremad IT-tegijad, näiteks sakslased,” täpsustas OpenNode'i asutaja.

IT-gaselli käibemootor oli ja on Waldur

Toomsalu ettevõtte suurim käibemootor on pilveteenuste platvorm Waldur. See võimaldab omavahel koostööd tegevatel avaliku sektori IT-taris-

OPENNODE'I NIMEKAIM PAKUB BITCOINIMAKSEID

**Kui guugeldada OpenNode'i, siis leiab
sellise nimega platvormi, mis vahendab
bitcoinimakseid. Tegemist on Eesti ette-
võtte nimekaimuga, kelle peakontor asub
hoopis Los Angeleses.**

Eesti firma asutaja Andres Toomsalu tunnistab, et on nimekaimust teadlik: aeg-ajalt tulevad tema postkasti teisele OpenNode'ile mõeldud kirjad, aga sellega on ka kokkupuude piirdunud. “OpenNode OÜ virtuaalvääringutega ei tegele, IT infrastruktuuri virtualiseerimisega aga küll,” ütles Toomsalu.

tuga seotud organisatsioonidel viia erinevad andmekeskuste pakutavad teenused konsolideeritud ja automatiseeritud viisil lõppkasutajateni.

Waldur on alates 2017. aastast riigipilves pakutavate teenuste orkestreerimis- ja iseteenindusplatvorm. See vabavaraline platvorm on kõigile tasuta kättesaadav – vaba ka arendajate jaoks. Toomsalu märkis, et lisaks tegeleb ettevõtte ka teiste IT-infrastruktuuri arendusprojektidega ning teeb koostööd teadusarvutuste konsortsiumitega, kes “samuti panustavad selle vabataarkvaralise platvormi arengusse”. 2022. aastal keskendus Toomsalu asutatud ettevõtte just Walduri tootearendusele.

Toomsalu lisas, et lisaks IT-Cloudi suunitlusega tootemadustele täiendati 2022. aastal oluliselt tarkvaraplatvormi võimekusi HPC (ehk *high performance computing*) vallas. Võimekusi kasvatati eriti suure jõudlusega suurandmete töötlemiseks teaduspilvedes, sest pakutakse suures osas teenuseid just teadusasutustele. Toomsalu täpsustas, et OpenNode'i tarkvaraplatvormi kasutavate pilveoperaatorite teaduskliendid tegelevad enamasti geneetika, füüsika, simulatsioonide ja viimasel ajal ka tehisaruga. Samuti alustati uuenenud kasutajakogemuse ehk UX-lahenduse väljatöötamisega iseteeninduskeskkonna tarbeks.

Toomsalu lisas oma töö iseloomu kohta, et nad koordineerivad ja võimendavad ka oma suuremate koostööpartnerite meeskondade tööd, sest üks OpenNode'i kompetentse on projektide tehnilise osa juhtimine.

“Aitame ka pilveteenuste operaatoritel disainida ja arendada IT-infrastruktuuri teenuseid, mida iseteeninduskeskkonna abil lõppkasutajateni viia,” ütles Toomsalu. Tema sõnul tekib suures plaanis enamik käivet pilveteenuste platvormi ja muude IT-infrastruktuuri arendus- ja konsultatsiooniteenustega seoses, osutatavad DevOps-teenused (tarkvaraarenduse kultuur, mille eesmärk on ühendada tarkvaraarendus ja tarkvaraoperatsioonid – toim) moodustavad oluliselt väiksema osa. **A**

TEHISARU ARENG HIRMUTAB

“Tehisaru ehk AI tundub üsna ohtlik, sest pikemas plaanis ei ole mitte kellelegi selge, kuidas AI kasutust kontrolli all hoida: millal ja mis reeglid tulevad,” tundis muret OpenNode'i asutaja Andres Toomsalu.

Ta lisas, et kiusatus tehisaru kasutada on väga suur. See võimaldab ka riikide omavahelises konkurentsis saavutada tehnoloogilist ülekaalu ja Toomsalu vaates on see eriti tundlik koht.

OpenNode'i eestvedaja annab aru, et tehisaru on varsti seotud kõigega: “Kui seda ei suudeta mõistlikult reguleerida, siis tekivad jõukeskused ning kahjuks või õnneks on Hiina kindlasti üks potentsiaalne keskus.” Toomsalu sõnul kasutab Hiina tehisaru juba praegu väga ohtlikult, pidades silmas ühiskondlikku kontrolli ja inimeste vabaduste piiramist, aga ka sõjatööstust. Ta lisas, et Hiina eeskujul on kindlasti juba ka Vladimir Putini juhitud Venemaa võtnud kasutusse tehisaru lahendusi inimeste kontrollimiseks.

OpenNode'i asutaja jaoks on tehisaru potentsiaal ehmata. “Kui seda mitte selgelt reguleerida, siis võib tehisaru muutuda vabadele ühiskondadele ohtlikuks,” märkis Toomsalu. Ta täpsustas, et õnneks ei ole Euroopas veel näha märke, et tehisaru lubatakse kasutada inimeste masinlikuks jälgimiseks.

Botaanikaaed – palmimaja

Ehitus5ECO: igale langusele järgneb tõus ja meie oleme selleks valmis

Ehitusettevõtte Ehitus5ECO OÜ on 15 tegevusaasta jooksul ehitanud ja rekonstrueerinud kümneid suuremaid ja väiksemaid hooneid, kuid kõige mastaapsemad on kindlasti käimasolevad Tallinna Linnateatri kvartali ja Eesti Rahvusraamatukogu hoone rekonstrueerimised. Juhatuse esimees Margo Padar nendib, et viimased aastad on olnud küll pingelised, kuid ettevõtte juhtkond vaatab positiivselt tulevikku.

„Viimased aastad on olnud tõepoolest ehitusturul nagu ka majanduses üldiselt pingelised, üllatusterohked, vajanud kohanemist ja ümberorienteerumist. Heameelt teeb, et oleme probleeme lahendanud rahulikult, eesmärgile pühendudes, koostöös tellijate ja koostööpartneritega. Oleme suutnud vältida rumalat rapsimist ja ennatlikke otsuseid,“ ütleb Padar. Ta lisab, et rõõmu valmistavad huvitavad projektid, meeskonna ühtsus, hea koostöö tellija, projekteerija ja ehitaja vahel, noorte inseneride pealekasv ning areng. Ja see, et kõik valmima pidanud objektid on valminud ja pooleliolevad valmimas.

TASUB TEADA!

Ehitus5ECO OÜ tuntumad objektid

- Põlva ja Rapla riigigümnaasiumide ehitus
 - Kärkla Põhikooli ehitus
 - FEB kesklae ehitus
 - Trimtexi Pärnu tehasehoone ehitus
 - Hotellide Kentmanni, Olümpia ja Centennial rekonstrueerimine
 - Mustamäe kiriku ehitus
 - Narva piiripunkt rekonstrueerimine
 - Noorsooteatri rekonstrueerimine
 - Hiiumaa Spordikeskuse ehitus
 - Spordiselts Kalev keskstaadioni rekonstrueerimine
 - Tallinna botaanikaia palmimaja ja kasvuhoone rekonstrueerimine
 - Tallinna Loomaia Pilvemetsa ehitamine
 - Ida-Tallinna Regionaalhaigla, Magdaleena tervisekeskuse ja Hiiumaa Haigla rekonstrueerimine
- Praegusel ajal käimas:**
- Tallinna Linnateatri kvartali rekonstrueerimine
 - Eesti Rahvusraamatukogu hoone rekonstrueerimine

Ehitus5ECO juhtkond usub, et igale langusele järgneb tõus, tuleb vaid koguda jõudu ja ideid ning hoida meeskonna vaimu ja vormi uueks tõusuks. „Väikeseid esimesi elavnemise märke eratellijate suunalt juba paistab. Meie kasutame seni meeskonna tugevdamiseks võimalusi, mida hetkel tööjõuturg pakub. Tunne rõõmu töös olevatest projektidest ning ehitame objektid valmis nii, et saaksime olla uhked. Hetkel on meil käsil kaks väga huvitavat, unikaalset ja ehitustehniliselt keerukat objekti: Tallinna Linnateatri kvartali ja Eesti Rahvusraamatukogu hoone rekonstrueerimised. Need objektid inspireerivad ja pakuvad ka meie kogenumatele inseneridele väljakutseid ja panevad heas mõttes proovile.”

Padari sõnul on Ehitus5ECO eesmärk olla koostööpartner, kelle juurde tullaakse alati tagasi järgmise ehitussooviga. „Meie põhimõte on lihtne: teeme asjad ära, peame kinni oma lubadustest ja töötame kliendi eesmärgi nimel. Ehituses ei saa unustada, kellele ehitatakse – olgu klient riik, kohalik omavalitsus, eraettevõtte või eraisik! Alati tuleb ennast mõttes sättida tellija kingadesse, sest siis ei saa fookus kaduda. Ametnike, arhitektide, projektierijate, alltöövõtjate, tarnijate, tootjate ning muude ehitusega seotud osapoolte soovide ja nõuetega tegeledes ei tohi kunagi unustada, et peami-

Kalevi staadion

ne on tellija eesmärgi täitmine,” selgitab ta. „Alati on eesmärgi saavutamiseks mitu teed. Meie eesmärk on valida optimaalseim tee nii, et tellija lõppeesmärgid oleks saavutatud, aga tagatud oleks ka projektierijate, alltöövõtjate ning tarnijate rahulolu.”

Liigne tagasihoidlikkus ettevõtluses vooruseks ei ole

Ehitus5ECO OÜ sai alguse 2009. aasta raske majanduskriisi ajal. „Ehitus- ja kinnisvaraturul olid keerulised ajad, paljud ettevõtted olid seotud suurte kohustustega ning kohanemine võttis aega. Olukord võimaldas aga palgata häid töötajaid ning olla madalatelt üldkuludelt alustades konkurentsivõimeline. Meil oli soov teha ehitusettevõtte, kus asju tehakse seni tegutsenud ettevõtetest paremini,” meenutab Padar. Ehk siis võib öelda, et ettevõtlik vaim tahtis valla pääseda ja vabandada tööandja kammitsatest ning selleks lihtsalt pidi midagi uut ette võtma. Käivitavaks jõuks saigi tulevaste osanike ühine arusaam, et aeg on küps rakendada kogemused ja õpitu uue ettevõtte hüvanguks ning alustada puhtalt lehelt.

Asutatud sai ettevõtte Ehitus5ECO, mis on 15 aasta jooksul kasvanud stabiilselt ja samm-sammult koos ehitusturuga. Kiirendiks oli riiklik CO₂ programm aastatel 2010–2012, siis toimus esimene hüppeline kasv. „Alates sellest kasv usaldus Ehitus5ECO vastu turul üldisemalt ning meie objektid läksid suuremaks ja keerukamaks. Meid märkasid ka eratellijad,” kõneleb Padar. „Oleme proovinud jälgida, et areng ja väljakutsed ei läheks korraga liiga suureks, vaid oleksid meeskonnale jõukohased. Kui aga samas on võimalik osaleda ägedas ja huvitavas projektis, siis haarames sellest ikka kinni ning viime asja ka kindlasti lõpuni. Liigne tagasihoidlikkus ettevõtluses vooruseks ei ole!”

Algusaastatel oli Ehitus5ECO klassi-

kalise ehitusettevõtte nägu: mõned insenerid, tublid ja oskajad töömehed ning palju tahet. Tänapäevaks on kasvatud peatöövõttevõtteks ning kindlana tuntakse end ka keerukamate objektide puhul nagu rekonstrueerimised, restaureerimised, insenertehniliselt väljakutsuvad objektid. Aga samal ajal on endiselt olemas ka enda kõrge kvaliteediga töömeeste brigaad.

„See võib kõlada klišeena, aga meile on toonud edu tugev ja kokkuhoidev meeskond. Asutajate ja juhtivate projektijuhtide seas on erineva kogemuse ja tugevustega ehitusinsenerid, mistõttu olemasolevate suutnud olla edukad ehitusturu erinevates segmentides. Peame oluliseks kaasavat juhtimist, see tähendab, et olulisemad otsused sünnivad projektimeeskondade ja juhatuse ühistel aruteludel,” ütleb Padar. Ta lisab, et meeskonna vaim ja vorm on hea ning selle säilimiseks tuleb pidevalt ja jätkuvalt tööd teha. Sest kui seljataga on tugev meeskond, aitab see vastu võtta ka keskmisest julgemaids otsuseid.

Ehitus5ECO töötab ligi 40 inseneri ja kümnekond tublit töömehed. Ettevõtte väärtustab inseneritööd ja -teadmisi ning leiab, et iga töötaja peab tundma oma väärtust. „Töötajad kannavad ju edasi meie ettevõtte põhimõtteid, et klient on kuningas ning erialane pädevus ja meeskonnatöö on kõige alus. Peame oluliseks ja soosime ka töövälisest tegevust, korraldades erinevaid vaba aja üritusi, suvepäevi, osaledes erinevatel spordiüritustel, sest terves kehas on terve vaim. Meie motivatsiooni hoiab meeskonnavaim, töötingimused, huvitavad projektid, pidev enesearendamine ning põhimõte, et austa ennast ja teisi.”

Ehitus5ECO tänab 15 põneva aasta eest kõiki tänaseid ja seniseid kolleege, tellijaid ning koostööpartnereid!

www.Ehitus5ECO.ee

30AASTASE ETTEVÕTTE OMANIK: NÜÜD TULEB VAHEAASTA

Üle veerand sajandi äris tegutsenud ettevõtjad suhtuvad kriisiaega suhteliselt rahulikult, sest nad teavad, et igale kriisile järgneb kunagi tõus. Nad on kriisiaegu oma naha ja karvadega kogenud korduvalt, neist õppinud ja need sujuvalt üle elanud.

VÄINU ROZENTAL
aripaev@aripaev.ee

Metsafirma ASi Valga Puu asutaja ja juhatuse esimees Andres Olesk sõnas, et mäletab hästi veel ka 2000. aastate lõpu majanduskriisi. FOTO: LIIS TREIMANN

Sisustuskaupade müügifirma ASi Evelekt asutaja ja juhatuse liige Jüri Zoova leiab, et varem või hiljem olukord majanduses muutub. “Vähemalt seni on olnud nii, et igale mõõnale järgneb tõus – kas suurem või väiksem ja kas lühemalt või pikemalt,” ütles Zoova. Eelnevatest kriisidest õpitu on aidanud üle elada iga järgneva. Zoova sõnul on peamine küsimus, kas ettevõtjal on piisavalt ressursi, et kehvem aeg üle elada. “Ja piisavalt närvi, et vastu pidada,” lisas ta.

Kriise aitavad kõige paremini maandada head kliendisuhetud ja hästi komplekteeritud meeskond, rõhutas kinnisvarahooduses terviklahenduste pakkuja ASi Puhastusimport asutaja ja tegevjuht Martin Lill. Ta lisas, et kui koos pusides õnnestub keerulisest olukorrast välja tulla, annab see uut energiat. Nagu spordis, kui napp võit annab uut motivatsiooni. Lill täiendas mõtet, et võib-olla ei tasuks kriisi suhtuda kui negatiivsesse nähtusse, vaid vaadata seda kui volatiilset ja muutusterohket perioodi.

Ekspordi asemel siseturg

Metsafirma ASi Valga Puu asutaja ja juhatuse esimehe Andres Oleski sõnul mäletab ta 2000. aastate lõpu majanduskriisi väga hästi. “Puidu hinnad kukkusid meeletult, näiteks paberipuu hind kukkus 1200 kroonilt 300 peale,” meenutas ta ja lisas, et viimase kolme kuu jooksul ei ole puidu hinnad oluliselt muutunud. Vastupidi, kuna puidu varumisel on kunstlikke piiranguid palju, on puitu turul vähe ja see on puidu hinda hoopis mõningal määral tõstnud.

OÜ VALGA PUU

Asutatud 27.10.1999.

Asutaja ja juhatuse esimees Andres Olesk. Metsa kasvatamine ja puidu varumine.

Omanikud: 66% OÜ Foreko (kuulub ASi Graa-nul Invest grupp), 34% OÜ Valga Puu Invest (põhiomanik Andres Olesk).

2022. aasta käive 72,8 miljonit eurot.

Samas tunnistas Olesk, et 2000. aastate lõpus liikus suurem osa ümarmaterjalist Eestist välja, aga praegu liigub välja ehk viiendik. Ülejäänud väärindatakse Eestis, sest kohapealne tööstus on päris kõvasti investeerinud tootmisse. “Aga mitte enam viimastel aastatel, sest puidutööstusel puudub kindlus tulevikule ees. Kui ebakindlus jätkub, kaob tööstuste vahel konkurents ja oleme samas kohas kus varem – veame sadamates palki välja,” märkis Olesk.

Samas turbafirma ASi ASB Greenworld Eesti tegevjuht ja juhatuse liige Jüri Tiidermann ning pliiakude ümbertöötlemisfirma ASi Ecometal asutaja ja juhatuse liige, omaaegne keskkonnaminister Tõnis Kaasik ütlesid kui ühest suust, et nemad ei ole majanduskriise kunagi tunnetanud. Tiidermann põhjendas seda üha suureneva turbavajadusega ja Kaasik ettevõtte stabiilse tootmismahuga.

Nõudlus kasvab

Tiidermanni andmeil kasvab aiandussektor maailmas aastas umbes 3–5 protsenti. Ta viitab prognoosile, mille kohaselt kasvab maailmas vajadus turba järele aastaks 2050 peaaegu kolm korda. Küll aga ei tähenda see kohe seda, et Eesti suurendaks tootmismahu kordades, selgitas Tiidermann.

“Tõenäoliselt sisenevad turule uued mängijad. Kas selleks osutub Venemaa, Valgevene või keegi kolmas, on praegu raske ennustada,” ütles turbafirma juht. Tema sõnul on ASB Greenworld Eesti teadlikult suunanud oma tähelepanu aiandussektorile, mis on otseselt seotud toidu tootmisega, mitte lillekasvatamisega.

AS ECOMETAL

Asutatud 10.11.99

Asutaja, omanik ja juhatuse liige Tõnis Kaasik. Pliiakude ümbertöötlemine.

2022. aasta käive 26 miljonit eurot.

Kaasiku sõnul on Ecometali tootmismahud olnud aastakümneid stabiilne. Tema ei näe pudelikaalu ja tootmisvõimsuse suurendamisse pole ka investeerinud. “Teeme rutiinset tööd. Meie tulu sõltub sellest, milline on plii hind maailmaturul olnud. Vaid korra, 2009. aastal, meie käive vähenes, sest plii hind kukkus aastaga 2900 dollarilt 900 dollarile,” täpsustas Kaasik. “Samas pole ettevõtte kogu oma tegutsemisaja jooksul kordagi jäänud kahjumisse.”

Veerandsada aastat tagasi Sillamäel asutatud Ecometali käive oli 2022. aastal 26 miljonit eurot ja eelmisel aastal umbes miljoni euro võrra suurem. Ecometali toormeturg on Balti riigid ja Skandinaavia.

Ecometali asutaja ja omanik Kaasik loobus tegevjuhi ametist 2018. aastal, ent jätkab juhatuse liikmena. Kaasik ei juhi ettevõtte tootmist ega inimesi igapäevaselt, aga ei ole samal ajal ka passiivne. “Ma ikkagi ühel päeval nädalas sõidan Ida-Virumaale, käin Sillamäe tehases ja Saka mõisas. See mõis on samuti üks minu firmadest,” lisas ta.

”Vaid korra, 2009. aastal, meie käive vähenes. Samas pole ettevõtte kogu oma tegutsemisaja jooksul kordagi jäänud kahjumisse.

Ecometali asutaja ja juhatuse liige, omaaegne keskkonnaminister Tõnis Kaasik

FOTO: RAUL MEE

KUULDEAPARAADID.EE

Sest iga sõna on oluline.

Pakume Teile tasuta konsultatsiooni, paigaldust, kuulmisuuringuid ning soovi korral ka **12 kuud järelmaksu 0% intressiga**. Esindame üht maailma suurimat kuuldeaparaatide brändi GN Resound Taanist.

Broneeri aeg personaalsele ja turvalisele nõustamisele!

Leidke endale lähim kuulmiskeskus ja broneerige aeg tasuta konsultatsioonile kodulehel **kuuldeaparaadid.ee** või lihtsalt helistage meile lühinumbril **17800**.

Selle reklaami ettenäitamisel iga uue kuuldeaparaadi ostjale **tasuta 2 aastane varu patareisid** (120 patareisid).

 17800

KIIRELT
vastuvõtule!

TASUTA
kuulmisuuring!

PARIMAD
aparaadid!

TALLINN Tulika 19 C, 2. korrus
Telefon: 53 011 529
Tallinn@kuuldeaparaadid.ee

TARTU Medita trepi kõrval
Teguri 37B, I korrus
Telefon: 5380 7287
Tartu@kuuldeaparaadid.ee

NARVA Keresse keskus
Keresse 3, 3. korrus, kab 311
Telefon: 53 011 529
Narva@kuuldeaparaadid.ee

PÄRNU Ülejõe Tervisekeskus
Jannseni 7a
Telefon: 53 011 529
Parnu@kuuldeaparaadid.ee

Lasnamäe Medicum, Punane 61,
kab 142, I korrus
Telefon: 5301 1529
Tallinn@kuuldeaparaadid.ee

RAKVERE
Tuleviku 1, kab 19
Telefon: 324 3253
Rakvere@kuuldeaparaadid.ee

VILJANDI Tervisekeskus, I korrus,
B korpus, sissepääs Turu tänavalt
Telefon: 433 3783
Viljandi@kuuldeaparaadid.ee

PAIDE AS Järvamaa Haigla
Tiigi 8, kab. 412
Telefon: 53 011 529
Paide@kuuldeaparaadid.ee

Ega muidu ju organisatsioonid pikalt ei eksisteeriks, kui üheskoos töötades ei tekiks sünergia ja õnnestumise tunnet.

**Puhastusimpordi juhataja
Martin Lill**

FOTO: LIIS TREIMANN

AS PUHASTUSIMPORT

Asutatud 21.01.1994.

Asutaja, omanik ja tegevjuht Martin Lill. Kinnisvarahoolduse ja puhastusvahendite terviklahenduste pakkumine.

2022. aasta käive 13,2 miljonit eurot.

Valga Puu juhatuse esimees Olesk võrdles firma mullust majandusaastat kui sõitu Ameerika mägedel. Kui üle-eelmisel aastal läks väga hästi, siis eelmine aasta oli läbi aegade üks raskemaid, nentis ta. Oleski sõnul oli peamine põhjus tavaus talves: märtsis lõpetas Valga Puu metsatööd, sest pidevalt sadas vihma, ja seejärel tuli sunnitud raierahu ehk linnurahu. Seega kujunes ette-

võtte metsatööde paus eelmisel aastal viiekuuliseks. “Ometi ei koondanud me ühtegi töötajat, maksime palka ja see tekitas päris korraliku augu eelarvesse,” tunnistas metsafirma asutaja.

Valga Puu käive oli 2022. aastal 72,8 miljonit eurot ja eelmisel aastal 51 miljonit eurot. Tänavu prognoosib Olesk mõõdukat käibe kasvu.

Oleski sõnul saab ettevõtte hakkama ebasoodsa ilmaga ja “muude pärssivate asjadega”, aga üle jõu käivad valitsuse otsused, mida ettevõtja hindab rumalateks. Samas ta loodab, et olukord muutub. “Loodan, et riik ja valitsussektor hakkavad tegelema sellega, et muuta meie konkurentsivõime paremaks. See on riigi ülesanne,” ütles ta.

Olesk müüs poole OÜst Valga Puu 2009. aasta lõpus Raul Kirjaneniga seotud OÜ-le Graanul Mets ehk sisuliselt Graanul Investi kontsernile.

AS ASB GREENWORLD EESTI

Asutatud 15.07.1994.

Omanik ASB Grünland Helmut Aurenz GmbH (Saksamaa).

Turba tootmine.

Juhatuseliige ja tegevjuht Jüri Tiidermann (alates 1994. aastast).

2022. aasta käive 12,3 miljonit eurot.

OLEME EUROOPA ONUDEST TARGEMAD

JÜRI TIIDERMANN

ASI ASB Greenworld Eesti juhatuse liige ja tegevjuht

Kolmkümmend aastat tagasi oli Eesti turbasektor pelgalt toorainebaas targa ja rikka onu jaoks Euroopas. Nüüd ma enam absoluutselt ei hinda neid Euroopa onusid targa ja rikkana. Me oleme oluliselt targemad ja paindlikumad kui nemad. Oleme otseses konkurentsisis nende samade Euroopa ettevõtetega ja võistleme nendega võrdselt globaalse turu eest.

Turbafirma ASB Greenworld Eesti tegevjuht ja juhatuse liige Jüri Tiidermann sõnas, et aiandussektor kasvab maailmas aastas umbes 3-5 protsenti ning prognoosi kohaselt kasvab vajadus turba järele aastaks 2050 maailmas peaaegu kolm korda. FOTO: VÄINU ROZENTAL

Oleski hinnangul oli see ainuõige käik, sest sellel ajal ei olnud ettevõttel koduturgu, osalust üheski saeveskis ega muus puidutööstuses. Valga Puu oli küll suur metsamajandaja, aga puitu polnud otseselt kellelegi müüa. Tehing Graanul Investiga võimaldas Oleski firmal saada kütte- ja energiapuule eksklusiivse väljundi. "See aitas meil kõvasti kasvada, nagu ka see, et meile tuli ajusid kõvasti juurde," tunnistas ta.

Evelekti juhatuse liikme Jüri Zoova hinnangul läks neil eelmisel aastal nii hästi, kui praeguses ümbritsevas keskkonnas üldse saab minna. Loo tegemise ajaks ei olnud ettevõtte aasta tulemused veel numbriliselt kokku võetud, aga käive tõenäoliselt veidi kasvas. Zoova hinnangul on see siiski hea tulemus. Sisustuskaupade müüja sõnul aitas jaemüüki mõõdukalt kasvatada

636

ettevõtet (asutatud 1994. aastal ja tegutsevad siiani) tähistab tänavu 30. tegutsemisaastat.

Evelekti asutaja ja juhatuse liige Jüri Zoova ütles, et varem või hiljem olukord majanduses muutub, vähemalt seni on see nii olnud, et igale mõõnale järgneb tõus. FOTO:

LIIS TREIMANN

AS EVELEKT

Asutatud 14.06.1994.

Asutaja, omanik ja juhatuse liige Jüri Zoova. Sisustuskaupade hulgi- ja jaemüük.

2022. aasta käive 14,9 miljonit eurot.

paljuski e-kaubandus. “Aga hulgemüügis – ma pean silmas Rootsit ja Soomet, kus meil viimastel aastatel läks tõusvas joones – on need turud meie jaoks mitte veel sada protsenti ära kukkunud, aga kokku kuivanud.” Evelekti käive oli 2022. aastal 14,9 miljonit eurot.

Zoova sõnul tal tänavuse aasta puhul suuri ootusi ei ole. “Võtame seda mingil määral kui vaheaastat,” kommenteeris ta. “Oleme aastaid elanud lootuses, et kohe-kohe läheb paremaks. Veel eelmise aasta esimeses pooles oli kogu aeg jutt, et majandus hakkab kasvama 2024. aastal. Aga mullu poole aasta peal oli selge, et nii ei ole. Ja praegu on olukord, kus selgust samamoodi ikka veel ei ole.”

Zoova nentis, et kui ta 30 aastat tagasi alustas, siis tal päris selget sihti sisustuskaupade turul ei olnud. Aga üks asi viis teiseni ja valdkonna valikut toetas ka tema õpitud eriala. “Olen disainer. See on andnud mulle võib-olla laiemat vaate ja toetanud minu tegemisi,” selgitas ta.

Tuleb rahul olla

Puhastusimpordi juhataja Martin Lill hindas eelmist aastat ettevõttele nii Eestis kui ka Lätis võitluslikuks ja nägi kokkuvõttes positiivset tulemust. Lille juhitava firma käive kasvas üle 10 protsendi. Tema sõnul saab alati paremini, aga tuleb olla rahul saaduga: “Kui vaadata ümberingi toimuvat, siis järelikult tegi meeskond midagi õigesti.”

Puhastusimpordi käive oli 2022. aastal 13,2 miljonit eurot. Lille andmeil on nende firma Eestis liidripositsioonis. “Mitte küll kõigis müüdavates tootegruppides, aga terviku pakkujana,” ütles Lill. Ta nimetab oma ettevõtet elukeskkon-

na heakorra toodete müüjaks. “Lätis oleme esikolmiku piiril. Lätis tegutseme mõnevõrra väiksema meeskonnaga kui Eestis.”

Tänavuse aasta märksõnana nimetas Lill kliendibaasi. Ta toonitas, et kõige olulisem on säilitada olemasoleva kliendibaasiga sõbralikud ja kvaliteetsed suhted.

Vallutab globaalset turgu

ASB Greenworld Eesti tegevjuht Jüri Tiidermann iseloomustas eelmist aastat kui ääretult huvitavat ja tegusat aastat. Kui 2022. aastal oli ettevõtte müügikäive 12,3 miljonit eurot, siis mullu suurennes see viiendiku võrra.

“Ilm oli ilus ja turvast oli palju ette varutud. Aga eelkõige pean ma edukuse all silmas laienemist välisurgudel ja uute segmentide hõivamist,” põhjendas Tiidermann käibe kasvu. Turbafirma laiendas olulisel määral tegevust Hiinas ja Araabias.

Tänavu on Tiidermann ettevõtte plaanid veel suuremad: üritatakse laiendada tegevust Pärsia lahe piirkonnas ehk Saudi Araabias, Kuveidis ja Bahreinis ning Indias, tasapisi on jalg ukse vahele saadud Põhja-Ameerika turul ja uued sihtturud on Vietnam, Pakistan ja Kesk-Aafrika maad.

ASB Greenworld Eesti kaevandab turvast selleks, et toota valmistooteina kasvuturvast aianussektorile. Ettevõtte peamised kliendid on köögivilja-, riisi- ja banaanitaimede kasvatajad.

Tiidermann selgitas, et kuigi paljudele võib riis näida teraviljana ja sellele omase kasvatamise tehnoloogiaga, siis tegelikult riisi ei külvata, vaid istutatakse mutta. Samuti tuleb istutustaimed ette kasvatada. Sarnane olukord on banaaniga: banaanitaimi kasvatatakse ette. Tiidermann andmeil kasvatakse umbes 40 protsenti riisitaimedest istandustes turba peal, banaanitaimedest lausa 70 protsenti.

Motivatsioon maas veel pole

1994. aastal turbafirma juhtimist alustanud Tiidermann tunneb, et tal on ühe staažikaime tegijana endiselt motivatsiooni jätkata, ehkki tunneb teatud väsimuse märke. “Eestis ei ole majanduspoliitikat,” põhjendas Tiidermann. “Teiseks pärssib motivatsiooni meie ülepeakaala võetavad rohepoliitika eesmärgid.”

Ehkki ka Olesk siunas riigi seatud piiranguid metsanduses, nimetades neid kunstlikeks, kinnitas ta, et tahet ja motivatsiooni edasi tegutseda jätkub küll ja veel. “See on minu jaoks nagu elustiil,” näitlikustas ta. “Olen metsameheks õpinud. Ma ei oskaks muud teha ja ega ma ei taha ka muud teha. Mulle meeldib metsandus. Kõike seda, mida teen, ma fännan.” **A**

Vabariigi aastapäevaks plats puhtaks!

Uudsed XCMG laadurid ja kvaliteetsed
lumesahad FORKLIFT.EE valikus

www.forklift.ee, info@forklift.ee

Põlva Riigigümnaasium. Aasta lamekatus 2017.

Katusefirma OÜ visioon: ehitada vahel isegi paremaid katuseid, kui lastakse

Kümnenadat tegutsemisaastat tähistaval Katusefirma OÜ-l on kolme asutaja peale katusemaastikul toimetamiskogemust kokku peaaegu 90 aastat. Tituleerime endid lihtsateks maapoisteks, aga üritame ikka jõudumööda ka moodsad olla. Seetõttu teab isegi ChatGPT, et: “Katusefirma OÜ on Eesti ettevõtte, mis on spetsialiseerunud katuste ehitamisele ja renoveerimisele. Firma on tuntud oma kvaliteetsete teenuste poolest, pakkudes laias valikus lahendusi erinevat tüüpi katuste jaoks.”

Aurahade üleslugemine ja “süüdlased”

Raske on transplanetaarsetele arvamusliidritele vastu vaielda. Eriti kui ise kaelani asja sees olla. Aga meie tagasihoidlikke tegemisi on ka laiemalt märgatud ja patt oleks neid teiste eest vaka all hoida:

- Oleme kaks korda võitnud konkursi “Eesti aasta katus”!
- Oleme igal aastal “Äripäeva” Ehitusfirmade TOPis, keskmiselt 35. kohal;
- Oleme süstemaatiliselt Creditinfo ja Bisnode'i krediitdiretingute arvates vähemalt “suurepäraseid”.
- Olime “Äripäeva” 2023 Eesti edukamate ettevõtete edetabelis kohal 233. Asutajakolmik üksi oleks nendest saavutustest sama kaugel nagu kõrg-

**» See ei ole kosmose-
teadus, et meiegi kõi-
ge suurem jõud on
keskmiselt saja-liik-
meline katusemeeste
kogukond, kellel on
kogemust kokku ikka
sajandeid ja sajandeid.
Ja meeldiv on tõdeda,
et liituda soovijaid on
permanentselt.**

hoone kelder katusest. Meie omanike-
ring on kasvanud kuueni. Tallinna kon-
toris on igapäevaselt juhtimistööd tege-
mas viis meest, Tartus annavad endast
parima neli. Et täita Katusefirma OÜ
missiooni: Tõsta oma igapäevase tubli
tööga Eesti katuse keskmist taset.

Edu pant on head mehed

See ei ole kosmoseteadus, et meiegi kõi-
ge suurem jõud on keskmiselt saja-liik-
meline katusemeeste kogukond, kellel
on kogemust kokku ikka sajandeid ja sa-
jandeid. Ja meeldiv on tõdeda, et liituda
soovijaid on permanentselt. Ju siis aja-
me oma asja ausalt ja õigesti. Aga firma
võimetusel on piirid, eriti praegustes turu-
ja konkurentsituatsioonides.

Seetõttu ei ole me kategooriliselt
nõus nende turuosalistega, kelle tege-
vus annab märku, et praegu saab katu-
seid ehitada ainult odavalt ja ebakvali-
teetselt. Me ei plaani ka lähitulevikus
soodsat tööjõudu kaasata, sest me ei ta-
ha häid mehi kaotada. Oluline on oma
töötajate austamine ja nende töö vääri-
kas tasustamine.

Veidi ajalugu ja olevik

Katusefirma OÜ asutamisel tekkis nagu
muuseas paar-kolm reegliti:

1. Me maksame kõik arved ära täht-
selt! Toimib kenasti siiani, sellest
kinnipidamist toestas algusajal usal-
duslik suhe materjalide tarnijatega.
2. Me ei taha ilmtingimata ja vahen-
deid valimata katusetööde turuliid-
riks pürgida! Väike paus – aga selleks
saamisele kätt ette ka ei pane. Ja na-
gu möödamindes on see ainult tööde
arvestuses ka viimastel aastatel juh-
tunud, kuigi kõva kolmandik juhatus-
sest toimetaks tasa ja targu.
3. Me hakka iga hinna eest ja iga telli-
jaga endale tööd kahmama! Lepin-
gut sõlmides võiks ikka olla sisemi-

Eesti üks suurimaid valtskatuseid – Balti Jaama turg ca 10 000 m²

ne kindlus, et objekti lõppedes plaan-
itud raha alles jääb ja oh imet – ka
arvele laekub.

Ettevõtjana on meile alati selge ol-
nud, et kogu kontole laekuv raha pole
kasum, mis tuleks kiiresti laiali jagada.
Oluline on, et firmale tekiks teatud fin-
nantsvaru, mis laseks vabamalt tegut-
seda ja julgemalt helgele tulevikule vas-
tu minna. Tähtis oli ja on ka täna see,
et omanikud on ettevõtte tegemistes
reaalselt igapäevaselt tegutsemas, mit-
te ei naudiks n-ö looži istudes ja asjade
kulgu jälgides rantjee-elu. Ausalt öel-
des poleks see katuseturul ka võimalik.

Tahame pakkuda head katust

Katusefirma OÜ eesmärk on selge ja liht-
ne – teha oma asja nii hästi kui võimalik.

Tellijadki otsivad üha rohkem kind-
lust enda koostööpartnerite osas. Tih-
ti ei osteta iga hinna eest ainult hin-
da. Kui hinnakäärid pole väga suured,
siis eelistatakse tugevama taustaga ja
järeleproovitud töövõtjaid. Meie enda
seisukoht on, et nii odavalt, nagu mõ-
ned praegu pakuvad, pole pikemas va-
ates mõistlik tööd teha ja see ei käi ka
enesevääriskusega kokku.

Tähtsaimaks tegevusalaks on lame-
katuste ehitamine, kuid tegelikult on
ampluaa laiem – ette võetakse tööd, kus
katused remonti või hooldust vajavad,
tööd, kus ehitada tuleb kaldkatuse või
korda teha tuuldud fassaad. Ehitatud on
näiteks ka Eesti üks suurimaid valtska-
tuseid – Balti Jaama turg ca 10 000 m².

Kõik tehtavad tööd on Katusefirma

**» Tähtsaimaks tege-
vusala on lamekatu-
ste ehitamine, kuid tege-
likult on ampluaa laiem
– ette võetakse tööd,
kus katused remonti
või hooldust vajavad,
tööd, kus ehitada tuleb
kaldkatuse või korda
teha tuuldud fassaad.**

OÜ jaoks tähtsad. Latti pole me alla lask-
nud aastate eest ja ei lase ka täna.

Kuna tegutsesime nii Eestimaal kui ka
Liiwimaa kubermangus, on meile sil-
ma ja kõrva jäänud teatud ärikultuu-
ri erinevused nende regioonide vahel.
Aga see selleks.

Tehisaru on rääkinud:

"Kokkuvõttes on Katusefirma OÜ usal-
dusväärne partner, kes pakub profes-
sionaalseid katuseehituse ja -remonti
teenuseid. Ettevõtte eristub oma klien-
dikeskse lähenemise, kõrge kvalitee-
ditaseme ning keskkonnasõbralikkus-
se poolest. Tugev kogemus valdkonnas
ja mitmekülgne portfelli teevad Katuse-
firma OÜst eelistatud valiku klientidele,
kes hindavad usaldusvärsust ja tippta-
semel teenuseid."

Aamen

1994: 30AASTASED

KATASTROOFID VARJUTASID KÕIK MUU

Veebruaris vapustas üldsust Marja poe surmav katusevaring, üheksa kuud hiljem juhtus aga esmapilgul midagi kujuteldamatut – parvlaev Estonia viis märga hauda 852 inimest. See arv on sama suur, kui tänavuse aasta alguse seisuga elab kahel saarel, Kihnul ja Ruhnul, inimesi kokku. Aga 1994. aastasse mahtus ka muud: käivitus väärt-paberiturg ja Mart Laari valitsus astus umbusalduse tõttu tagasi.

VÄINU ROZENTAL
aripaev@aripaev.ee

30 aasta eest ostis Leida Kikka juhitav Samelin pankrotistunud RASi Elkar ja vabrik jätkas tegevust Samelini nime all. FOTO: ÄRIPÄEV

1. JAANUAR

Ühe mõõdupuuga

Eesti oli esimene riik Euroopas, mis kehtestas proportsionaalse tulumaksu nii füüsilistele kui juriidilistele isikutele – 26 protsenti.

Laevaliini uus tegija

Tallinki laevaliiniel hakkas opereerima AS Eminre. Selle asutasid septembris 1993 AS Eesti Merelaevandus ja Inreko Laeva AS, firma kaubamärkiks jäi Tallink.

6. JAANUAR

Esimene linnuke väärtpaberiturul

Värskelt tegevust alustanud väärtpaberiamet registreeris esimese väärtpaberite emissiooni – ASi Den Za Dnjom võlakirjade emissiooni. Veebruaris väljastas väärtpaberiamet kvalifi-

katsioonitunnistuse kolmele esimesele maaklerile, kelle hulgas olid ka Indrek Rahumaa Swedinvestist ja Angeli ka Koha Hüvitusfondist.

4. VEEBUEAR

Saabaste brändi nimi muutus

Leida Kikka juhitav AS Samelin ostis pankrotistunud RASi Elkar (endine Tartu Naha- ja Jalatsikombinaat) varad ja vabrik jätkas tegevust Samelini nime all.

12. VEEBUEAR

Ehitusviga sai saatuslikuks

Tallinnas asuvas Marja poes varises pärastlõunal alla katus, kohapeal sai surma viis ja vigastada 13 inimest (neist üks suri hiljem haiglas). Varingu põhjustas müügisala liige toetanud tala purunemine – tegu oli ehitusveaga, sest betoneerimisel ei pandud nõuetekohaselt lisaarmatuuri.

1. MÄRTS

Kaubandussuhted Balti riikide vahel

Toimima hakkas Eestit, Lätit, ja Leedut hõlmav vabakaubanduspiirkond (Balti riikide vaheline vabakaubanduslepe jõustus 20. jaanuaril).

Palk, palga, palka

Jõustus palgaseadus, mis defineeris mõisteid ja sätestas palgasuhete põhimõtted.

Haigekassa, tervisekassa eelkäija

Moodustati keskaigekassa, mis hakkas kureerima ravikindlustussüsteemi.

23. MÄRTS

Tee valuutaga, mis tahad

Riigikogu võttis vastu välisvaluutaseaduse kehtetuks tunnistamise seaduse ehk likvideeris kõik välisvaluuta kasutamise piirangud. Rahareformi Komitee oli kehtestanud seoses rahareformi ettevalmistamisega alates 1992. aas-

Marja poes viis ehitusviga katusevaringuni, kohe sai surma viis ja vigastada 13 inimest (neist üks suri veel haiglas). FOTO: PEETER LANGOVITS / RAHVUSARHIIV

tast ajutised reeglid valuutatehingute sooritamiseks.

30. MÄRTS

Sõnumeid uuest päevalehest

Ilmuma hakkas uus päevaleht Eesti Sõnumid, mida andis välja Rahva Hääle endistest töötajatest moodustatud AS RH. Eesti Sõnumid ilmus kuni ühinemiseni Eesti Päevalehega 1995. aasta septembris.

18. APRILL

RTV ja EVTV jagasid kanalit

Telekanalid RTV ja EVTV alustasid endisel Ostankino telekanalil ühisprogrammiga: EVTV edastas saateid esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel ning RTV sai endale teisipäeva, neljapäeva ja laupäeva ning pühapäeval edastas kuni kella kuueni öhtul saateid RTV ning pärast seda EVTV. 1996. aastast hakati tegutsema TV3 kaubamärgi all.

28. APRILL

Kvartal sai teise hingamise

Kaheksale eraisikule kuuluv RET Arengugrupi AS ostis 40 mln krooni (2,6 mln euro) eest pankrotivarana Tallinnas asuva endise RETi tehase kvartali varad. RET Arengugrupi ärinimi muutus 1997. aastal Tallinna Maailma-kaubanduse ASiks ja alates 2004. aastast kannab ärinime AS WTC Tallinn.

1. MAI

Arvepidamine EVPde üle

Riigi arvutuskeskuses alustas tööd erastamisväärtpaberite keskregister. See hakkas koondama informatsiooni inimeste rahvakapitali obligatsioonide ja hüvitusväärtpaberite kohta. Register likvideeriti 2011. aastal.

13. JUUNI

Viking Line pakub konkurentsi

Soome laevakompanii Viking Line alustas Tallinna–Helsingi liinil tegutsemist, pannes pealinnade vahel kurseerima katamaraani.

1. JUULI

Punapass lendas ajaloo prügikasti

Kehtivuse kaotasid Eesti kodanike käes olnud NSVLi punapassid.

1. AUGUST

Tartus kolmas raadiojaam

Tartus alustas tööd uus raadiojaam Päikeseraadio, selle omanik oli reklaamifirma Rumor. Päikeseraadio oli Tartu Raadio ja Raadio Q järel kolmas kohalik raadiojaam Tartus. 2014. aastal

30 aastat möödub reisiparvlaeva Estonia katastroofist, kus hukkus 852 inimest, päästeti 137 inimest. FOTO: RAUL MEE

tuli Päikeseraadio signatuuri asemel eetrisse Tre Raadio signatuur.

30. AUGUST

Lehva-lehva nõukogude sõdurile

Paldiski Lõunasadamas laaditi desantlaevale viimased Vene tankid ja järgmisel päeval lahkus Eesti pinnalt viimane Vene sõdur – Vene väeüksused lahkusid vastavalt Eesti ja Venemaa vahel sõlmitud nn juulileppele.

2. SEPTEMBER

Tsemenditehase oma sadam

Tsemenditootja AS Kunda Nordic Tsement avas Kundas meresadama, Maailmapank finantseeris sadama ehitamist 8,5 miljoni USA dollariga.

26. SEPTEMBER

Peaminister hääletati kohalt maha

Riigikogu umbusaldas peaministrit Mart Laari, kes augustis valetas valitsuse pressikonverentsil, et rublad on endiselt Eesti Panga hoidlates, ehkki tegelikult olid rublad Tšetšeeniale maha müüdud juba enam kui aasta tagasi. Laari valitsuse volitused lõppesid 8. novembril.

Mart Laar. FOTO: SVEN TUPITS

28. SEPTEMBER

Katastroof merel

Teel Tallinnast Stockholmi uppus E-Liini ASi reisiparvlaev Estonia. Hukkus 852 inimest, päästeti 137 inimest. Parvlaeva Estonia asemel tuli novembris liinile laev Mare Balticum. Riigikogu võttis detsembris vastu seaduse, mille alusel vabastati reisiparvlaeva Estonia hukkunute omastele makstav toetus tulumaksust. Rootsi ja Eesti valitsus otsustasid detsembris jätta Estonia vraki merepõhja ja kaitsta seda kui surnuaeda. Estonia laevaõnnetuse põhjuste väljaselgitamiseks loodud ühiskomisjon avaldas 1997. aastal lõppraporti, mille kohaselt põhjustas laevahuku vöörivisiiri murdumine.

29. SEPTEMBER

Maarahva partei nimemuutus

Loodi Eesti Maarahva Erakond, mille esimeheks sai Arnold Rüütel. Alates 1999. aastast kandis erakond nime Eestimaa Rahvaliid, 2012. aastal ühines erakond Eesti Rahvusliku Liikumise ja erakonna uueks nimeks sai Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE).

1. OKTOOBER

Eestivenelased erakonnastusid

Asutati Vene Erakond Eestis. 2012. aastal sõlmis erakond ühinemislepingu Sotsiaaldemokraatliku Erakonnaga.

5. OKTOOBER

Panka tüüritakse Liivalaia tänavalt

Ehitusfirma AS EKE müüs Hansapangale Tallinnas Liivalaia tänaval asunud hoone, kuhu Hansapank rajas oma peakontori. Indrek Neivelt asus Han-

Indrek Neivelt asus Hansapanka tööle 1991. aastal laenuosakonna juhatajana. Värbas ta Hansapanga üks asutajaid Rain Lõhmus. FOTO: RAUL MEE

sapanka tööle 1991. aastal, kuhu ta kut-
sus selle üks asutajaid Rain Lõhmus.
Neivelt asus tööle laenuosakonna juha-
tajana. Hansapanga juhatuse esimees
oli tol ajal Hannes Tamjärv.

14. OKTOOBER

Maksimaalselt kohalikke makse

Kehtima hakkas kohalike maksude
seadus, mille kohaselt võisid kohali-
kud omavalitsused kehtestada üheksa
maksu: reklaami- ja kuulutustemak-
su, teede- ja tänavate sulgemise mak-
su, müügitmaksu, mootorsõidukimak-
su, paadimaksu, isikumaksu, looma-
pidamismaksu, kohaliku tulumaksu
ning lõbustusmaksu.

1. NOVEMBER

Raadioeeter täienes

Tallinnas alustas tööd uus raadiojaam
Raadio Uno, mille omanik oli AS Trio.
Raadio Uno lõpetas tegevuse 2016.
aastal, mille järel alustas tegevust ra-
adiojaam MyHits.

5. NOVEMBER

Uus erakond

Asutati Eesti Talurahva Erakond. Era-
kond ühines 1998. aastal Vabariiklas-
te ja Konservatiivide Rahvaerakon-
naga ja moodustati uus erakond Rah-
vaerakond.

8. NOVEMBER

Valitsuse vahetus tõi jõulurahu

Rublade müügi skandaali tõttu astus
tagasi alates 1992. aastast Mart Laari
juhitud valitsus ja võimule tõusis And-
res Tarandi nn jõulurahuvalitsus. Ta-
randi valitsus töötas ilma muutuste-
ta kuni 1995. aasta aprilli keskpaigani.

10. NOVEMBER

Käivitus keskedepositoorium

Ametlikult alustas tegevust AS Ees-
ti Väärtpaberite Keskdepositoorium
(EVK). EVK kustutati Eesti Väärtpabe-
rikeskuse nime all 2017. aastal.

13. NOVEMBER

Reformierakonna sünn

120 pangandustegelasest ja ettevõtjast
moodustunud algatusrühm ühines
Eesti Liberaaldemokraatliku Partei-
ga ning asutati Eesti Reformierakond.

Siim Kallase poliitikukarjäär algas,
kui ta kuu aega pärast Reformi-
erakonna asutamist esimeheks
valiti. FOTO: ERIK PROZES

17. NOVEMBER

Kaks pank ühinesid

Eesti Tööstuse ja Ärengu Pank (Estte-
xpank) ühines Eesti Sotsiaalpankaga.

24. NOVEMBER

Ärevad tunnid Tallinna lennuväljal

Tallinna lennuväljal maandus Komi-
maal kaaperdatud Aerofloti lennuk Tu-
134, mille kaaperdaja, Vorkutast pärit
kaevandustöölaine, andis end ametivõi-
mudele üle.

Valga maakohus mõistis Ote-
pää Ühispanga endise juhatuse
esimehe Arno Kaseniidu (pildil)
vangi. FOTO: JULIA-MARIA LINNA

6. DETSEMBER

Pankurid mõisteti türmi

Valga maakohus mõistis Otepää Ühis-
panga endise juhatuse esimehe Arno
Kaseniidu ja panga endise tegevdirek-
tori Valmar Visnapuu süüdi ametisei-
sundi kuritarvitamises ja ametialases
lohakuses. Kohus karistas Kaseniitu
kahe aasta ja kolme kuu pikkuse vaba-
dusekaotusega ning Visnapuule mää-
ras kohus karistuseks kaks aastat va-
badusekaotust. Tartu ringkonnako-
hus mõistis 1995. aastal Kaseniidu-
le nelja-aastase vanglakaristuse ning
jättis Visnapuu puhul maakohtu otsu-
se muutmata.

8. DETSEMBER

Püünele tuli Theatrum

Asutati teater Theatrum, loominguli-
seks juhiks sai Lembit Peterson.

21. DETSEMBER

Parteistunud ettevõtjad läksid Kes- kerakonna rüppe

Eesti Ettevõtjate Erakond liitus Eesti
Keskerakonnaga.

UKRAINA LOOVUTAS TUUMARELVAD VENEMAALE

Valik 1994. aasta sündmusi maailmas

JAANUAR

Jõustus NAFTA ehk Põhja-Ameerika Vabakaubanduse Leping.

VEEBRUAR

Algasid XVII taliolümpiamängud Lillehammeris, eestlased sai parima, 4. koha kahevõistluse meeskonna-võistluses.

NATO sekkus esimest korda oma ajaloos lahingutegevusse, kui NATO hävitaja lasi alla neli Serbia lahingulennukit, mis rikkusid ÜRO kehtestatud lennukeeldu.

MÄRTS

Vahetus Soome president: alates 1981. aastast sellel kohal olnud Mauno Henrik Koivisto lahkus ametist ja uueks presidendiks sai Martti Oiva Kalevi Ahtisaari, kes oli president kuni 2000. aastani.

Venemaa hakkas rakendama Eesti, Läti ja Leedu suhtes teiste Euroopa riikidega võrreldes kaks korda kõrgemaid tollimäärasid.

APRILL

Rwandas puhkesid tapatalgud, mida tuntakse Rwanda genotsiidi nime all. Umbes saja päeva jooksul tapeti vähemalt 800 000 inimest, kellest 75 protsenti olid vähemusrahvad tutsid.

MAI

La Manche'i väina kitsamas osas avati Suurbritanniat ja Prantsusmaad ühen-

dav 50 kilomeetri pikkune Eurotunnel. Reisijad said hakata tunnelit kasutama alates novembrist.

JUUNI

Saksamaalt lahkusid viimased Vene sõdurid – sisuliselt tähendas see ligi 50 aastat kestnud külma sõja lõppu. Austria, Soome ja Rootsi allkirjastasid ühinemislepingu Euroopa Liiduga, saades liikmeks 1995. aastal.

JUULI

Jeff Bezos asutas e-kaubandusega tegeleva Amazoni, hiljem maailma rikkaimaks inimeseks saanud Bezos lahkus Amazoni tegevjuhi kohalt 2021. aastal.

AUGUST

Moskvas vahistati finantspüramiidi looja Sergei Mavrodi ja tema ligi kaks aastat tagasi loodud finantspüramiid hakkas kokku kukkuma, Mavrodi loodud finantspettuses kaotas oma säästetud 10–14 miljonit inimest.

SEPTEMBER

Jaapanis Osaka lahes asuval tehissaa-rel avati rahvusvaheline lennujaam Kansai.

ÜRO Julgeolekunõukogult mandaadid saanud rahvusvahelised väed eesotsas USA sõduritega tungisid Haitile, et taastada kolm aastat tagasi riigipöördega kukutatud presidendi Jean-Bertrand Aristide legitiimne valitsus.

Jeff Bezos. FOTO: AFP / SCANPIX

Maapaos olnud Aristide naasis Haitile oktoobris.

OKTOOBER

Vaikse ookeani lääneosas Mikroneesia regioonis asuv Belau (Palau) iseseisvus.

NOVEMBER

Tšetšeenia ajutine nõukogu ründas Moskva raha ja relvade toetusel Groznõid, ent nad ei suutnud presidendit Džohhar Dudajevit kukutada. Detsembris alustasid Venemaa maaväed rünnakut Tšetšeenia pealinna Groznõi suunas – algas esimene Tšetšeenia sõda. Tšetšeenia esimene sõda lõppes 1996. aasta augustis.

DETSEMBER

Ukraina president Leonid Kutšma, Venemaa president Boriss Jeltsin, USA president Bill Clinton ja Ühendkuningriikide peaminister John Major kirjutasid Ungari pealinnas Budapestis alla memorandumile, mille alusel nõustus Ukraina liituma tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga. Hiljem ühinesid memorandumiga Hiina ja Prantsusmaa. Ukraina andis kahe aasta jooksul Venemaale üle kõik oma territooriumil asunud tuumarelvad.

Alžeeria islamiäärmuslased kaaperdasid Alžiiri lennuväljal Air France'i lennuki, läbirääkimiste tulemusel lendas lennuk sihtkoha Pariisi asemel Marseilles'sse, misjärel prantslaste eriuksuslased ründasid kaaperdatud lennukit. Sündmuste käigus hukkusid kõik neli kaaperdajat, 13 reisijat ja 3 meeskonnaliiget. **A**

1994 Budapest: Venemaa president Boriss Jeltsin, USA president Bill Clinton, Ukraina president Leonid Kutšma ja ÜK peaminister John Major tegid lepingu, kus Ukraina loovutas tuumarelvad Venemaale. FOTO: AP / SCANPIX

Enemat OÜ tootmine.

Eesti metalliettevõtte Enemat vaatab huviga militaarvaldkonna poole

Enemat OÜ on Eesti turul unikaalne metalliettevõtte, kus toodetakse mikroskoopilisi ülitäpseid detaile meditsiiniseadmete tootjatele ning auto-, kella- ja elektroonikatööstusele. Ettevõtte juhi Heikki Reitalu sõnul on viimased aastad olnud veidi igavad, sest majandus jahtub ning uusi ägedaid projekte pole palju peale tulnud. Seetõttu on Enemat teinud esimesed katsed kuulide tootmises. Ja need on olnud edukad.

„Enemat saab tänavu 30aastaseks ning kõik need aastad on meie areng olnud kiire, tellimused, mahud ja käive on pidevalt kasvanud. Viimased kolm-neli aastat on aga olnud oluliselt vaiksemad. Eks see on enamikul nii – alguses koroon, siis sõda ja kõik muu sellega seonduv. See paneb ringi vaatama ja mõtlema uutele väljunditele,” räägib Reitalu.

Tuttavate jahimeeste ja täpsuslaskurite seltskonnas tuli juttu ebastandardsetest kuulidest ning sellest, kui palju oleneb lasu täpsus kuuli kvaliteedist. Teema hakkas Reitalu huvitama. „Laskmine ei ole minu jaoks tuttav valdkond, aga tean, et meie tööpingid on täppis-

töö jaoks loodud. Ühel hetkel oli tööd vähem, võtsime väljakutse vastu ning tootsime jahimeestele ja täppislaskuritele esimesed kuulid. Tagasiside oli suurepärane – öeldi koguni, et need on nii tasakaalus, et lase või kuulid üksteise otsa,” muigab ta.

Ta nendib, et eks igal alal on omad nõudmised, aga kui teaks näiteks laskesuusatamises kasutatavate kuulide tehnilisi nõuded, võiks Enemat ka neid valmistada. „Kõveraid ja balansist väljas kuule oskab teha igaüks. Aga kui püss ja kuulid on ideaalsed, siis edasine on ainult laskja enda teha. Ehk kui snaipri püssis kuul on kõver ja ta laseb möö-

da, siis järgmise kuuli ju saab ta ise. See paneb mõtlema.”

Kuni aga relvatööstusest suurtelli must tulnud pole, tegeleb Enemat oma seniste klientidega. Täna on põhituruks Saksamaa, veidi toodetakse ka Soome, kuid kodumaale tehakse väga vähe tööd. „Tegelikult oli meil eelmise suure kriisi ajal 2009. aastal palju Eesti kliente, ent kriisi tagajärjel need lepingud katkesid ning nagu iseenesest sai meist eksportöör. See algas ühele Saksamaa firmale tehtud proovipartiiga, millest kasvas tellimus 500 erinevale artiklile,” räägib Reitalu.

Ääriiigi tööstusel on end raske mujal maailmas tõestada

Reitalu nendib, et tegelikult on Euroopa nurgas asuval Eestil väga keeruline saada just näiteks Saksamaal jalga ukse vahele. „Sealne turg on suur, usaldust on teiste maade vastu vähe. Väga raske on suure tööstusriigi ettevõtjaid panna uskuma, et ka me oskame oma tööd te-

» Enemat saab tänavu 30aastaseks ning kõik need aastad on meie areng olnud kiire, tellimused, mahud ja käive on pidevalt kasvanud.

ha ja meil on selleks vajalikud seadmed olemas. Reeglina, kui jõuame proovitööni, on juba julge tunne sees. Lihtne oleks potentsiaalsetele klientidele näidata oma tehas ning asjatundjad saaksid kohe aru, mis masti mehed oleme – aga kuidas neid meie juurde meelitada?”

Enemat palkas eelmisel aastal saksalasest müüjamehe, kes on suutnud avada nii mõnegi ukse. Reitalu sõnul on aga tehasel võimsust julgelt rohkem ning vabalt võiksid ettevõtte teadmisi, kogemusi ja seadmepargi võimalusi Euroopa meditsiinivarustuse tootjate kõrval ära kasutada ka Eesti haiglad ja polikliinikud. Täna töötatakse kolmes vahetuses viis päeva nädalas, aga vajadusel oleks valmisolek töötada ka 24/7. Kui ühe tööpingi hind on ligi pool miljonit eurot, siis võib igaüks ise välja arvutada, mis on selle masina tasuvusaeg. Seega kolm vahetust on end tõestanud ning töepoolest on Enematis viimase 20 aasta jooksul on olnud võib-olla kuus kuud sellist aega, mil pole töötatud kolme vahetust.

Kõige suuremaks tugevuseks on Enemati toodangu kvaliteeti. „Meie filosoofia on kvaliteet alati enne kvantiteeti,” nendib Reitalu. Tagamaks teenuste nõuetelevastavust, kliendikesksust, kvaliteeti, tähtaegadest kinnipidamist, keskkonnasäästlikkust ja efektiivsust on aastate jooksul töötatud välja unikaalne, töötajaid motiveeriv kolmeastmeline kvaliteedisüsteem, mis garanteerib, et tellijani jõuab ainult kvaliteetne toode.

Spetsialisti väljaõpe võib kesta 3–5 aastat

Enemat OÜ on spetsialiseerunud väikesemõõduliste, 0,35–65 mm diameetriga detailide CNC-treimise ja freesimise töödele vastavalt klientide joonistele ja tellimusele. Detail võivad maksta nii 50 eurosentit kui ka 5000 eurot ning osa neist on nii tillud, et neid näeb vaid mikroskoobi all.

„Meie eesmärk ei ole toota miljardeid tükke, vaid teha unikaalseid detaile, millega igaüks hakkama ei saa. Töö peab olema peenmehaanikale omaselt täpne ja filigraanne, pingid kogu aeg töös ning viilimist ja lohakust meil ei

» Tagamaks teenuste nõuetelevastavust, kliendikesksust, kvaliteeti, tähtaegadest kinnipidamist, keskkonnasäästlikkust ja efektiivsust on aastate jooksul töötatud välja unikaalne, töötajaid motiveeriv kolmeastmeline kvaliteedisüsteem, mis garanteerib, et tellijani jõuab ainult kvaliteetne toode.

kannatata,” ütleb Reitalu. „Olen väga uhke, et minu meeskond saab hakkama sellega, millega väga paljud metallitöo-ettevõtetest ei saa. Igaüks võib osta endale moodsad pingid, aga kui keegi nendega tööd teha ei oska, pole ka tulemust. Minu mehed ei ole kindlasti kehvemad kui teised samas valdkonnas töötavad inimesed mujal maailmas!”

Ettevõtte omalt poolt toetab töötajaid väga heade töötingimuste ja sektori ühe kõrgema palgatasemega. „Mulle meeldib, et iga töötaja teab täpselt oma tööd ja ajab oma rida. See on nii spetsiifiline ala, et lihtsalt uksest sisse astuvat meest ma ei saa kohe tööpingi taha lasta. Meie juures läheb tubli 3–5 aastat, kuni kõik nüansid on korralikult selged,” räägib Reitalu. „Metallitöö pole ammu enam must ja õline, nagu paljud nõukogude ajast mäletavad. Meie töötajad võivad käia töökojas ka sussides, lisaks on nende jaoks ehitatud jõusaal ja saun, autode parkimisala on kaetud katusega. Minul

on ka mõnus töötada, kui töötajatel on mõnus töötada!”

Kuigi viimased aastad on olnud raskemad, tellimuste arv liigub üles-alla ja Enemat on pidanud ka mõned töötajad koondama, et ole Reitalu sõnul tunnet, et paneks ukseid kinni. Vähe sellest – enda sõnul on ta nii paksu nahaga, et mõtleb hoopis uutele investeeringutele.

www.enemat.ee

1999: 25AASTASED

TALVEPEALINN OTEPÄÄ MAAILMA SUUSAKAARDIL

Tuntud vanasõna, mis ütleb, et enne, kui lähed Pariisi, käi ära Nuustakul, muutus sellel aastal eriti teemakohaseks – Otepääl esimest korda toimunud MK-etapil elas võistlustele kohapeal kaasa üle 10 000 inimese. Kui suusafännid pidasid pidu, siis seaduseandja püüdis peotuju ära võtta rahadega süsserdajatelt, kohustades ametiisikuid esitama majanduslike huvide deklaratsiooni. Oma hoobi süsserdajatele andis inkassofirma Int-rum Justitia, kui hakkas kodulehel avaldama võlglaste nimekirju.

VÄINU ROZENTAL
aripaev@aripaev.ee

1. JAANUAR

Riigimetsade uus valitseja

Vastavalt metsaseadusele hakkas riigimetsi majandama Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK).

4. JAANUAR

Suri teenekas poliitik

Suri Sillamäe linnapea Jaak Tamm. Varem oli ta olnud Tallinna linnapea, Koonderakonna esimees ning tööstuse- ja energeetikaminister.

5. JAANUAR

Suusapidu Otepääl

Otepääl toimus esimest korda murdmaasuusatamise MK-etapp, kavas oli kaks distantsi: naiste 10 km ja meeste 15 km klassikalises stiilis.

7. JAANUAR

Uus veebiportaal

IT-firma AS MicroLink ja uudisteagentuur BNS töid turule internetivärava online.ee. Novembris ühendas MicroLink oma Eesti ja Läti internetiteenused Delfi kaubamärgi alla ja portaali nimeks sai delfi.ee.

26. JAANUAR

Hotellid järjest luksuslikumaks

Turismiameti juures tegutsev hotellide kvalifitseerimiskomisjon andis Tallinna hotellile Park Consul Schlössle esimest korda Eestis viie täрни kategooria. Hotell avati kõigest aasta varem.

27. JAANUAR

Majanduslikud huvid avalikuks

Riigikogu kiitis heaks uue korruptsioonivastase seaduse, mis sätestas majanduslike huvide deklareerimise avalikustamise korra ning töökoha- ja tegevuspiirangud.

29. JAANUAR

Vanametalliäri soomlaste kätte

ASi Eesti Metalliekspord (EMEX) kauaegne partner, Soome vanametallifirma Kuusakoski OY ostis 8,94 miljoni euro eest 76 protsenti EMEXi aktsiatest. Aprillis omandas Kuusakoski kogu ettevõtte.

8. VEEBRUAR

Talibor ja Talibid hakkasid uuenema igal äripäeval

Eesti Pank hakkas pankadevahelise rahaturu intressimäärasid Talibor ja Talibid fikseerima igal äripäeval. Viimast korda arvutati Talibori ja Talibi 2010. aasta lõpus, sest alates 2011. aastast on Eesti käibel euro.

9. VEEBRUAR

Riik vähendas eksportijate riski

Riigikogu võttis vastu ekspordi garanteerimise seaduse, millega riik kohustus eksportijatele hüvitama osa võimalikust eksporditehingust kahjust.

11. VEEBRUAR

Telekomi aktsia tegi ajalugu

Tallinna, Berliini ja Londoni börsil alustati kauplemist ASi Eesti Telekom aktsiatega, aktsia märkimishind oli 85 krooni (5,4 eurot). Esimesel kauplemispäeval tõusis aktsia hind Tallinna börsil 35,5 protsenti, mis oli võimsaim börsidebüüt Tallinna börsi ajaloos. Eesti Telekom aktsia lahkus börsilt 2010. aastal.

19. VEEBRUAR

Puhastamata reovee hulk kuivas kokku

AS Tartu Veevärk avas 213 miljonit krooni (13,6 miljonit eurot) maksmaläinud veepuhastuskompleksi Kesklinna-1. See hakkas esialgu puhastama kuni 80 protsenti Tartu reoveest.

Park Consul Schlössle hotell sai esimesena Eestis viis täрни. FOTO: MEELI KÜTTIM

Tallinnas Kristiine linnaosas avatud Kristiine kaubanduskeskust juhtis pikka aega Allan Remmelkoor. FOTO: SVEN ARBET

2004. aastal lisandus reoveekollektor Kesklinna-2, pärast mida hakati puhastama kogu Tartu reovett.

23. VEEBRUAR

Rokkraadio rokib täiega

Tegevuse lõpetas raadiojaam Raadio Love ja samadel sagedustel alustas tegevust rokkmuusikat mängiv raadiojaam Raadio 6 ehk V6. 2002. aastal tuli samal sagedusel eetrisse rokkraadiojaam Radio Mania ja alates 2017. aastast on samal sagedusel eetris rokkmuusikajaam Rock FM.

7. MÄRTS

Kahed valimised ühel aastal

Riigikogu IX koosseisu valimised võitis Keskerakond, kes sai uues parlamendis 28 kohta. Kohalike omavalitsuste valimised olid 17. oktoobril.

10. MÄRTS

Võlglaste häbiposti

Võlgade sissenõudmisega tegelev AS Intrum Justitia hakkas oma koduleheküljel avalikustama võlglaste nimesid.

25. MÄRTS

Vahetus valitsus

Mart Siimanni valitsuse asemele asus Mart Laari teine valitsus.

29. MÄRTS

Pensionifond sai tegevusloa

Hansa Aktivite Juhtimise AS sai esimesena pensionifondi valitsemise tegevusloa. Hansa Pensionifondi osakute müügiga alustati aprillis.

30. MÄRTS

Börsi nimekirjas kolm aktsiat vähem

EVEA Panga aktsia lahkus Tallinna börsilt. Detsembris lahkusid börsilt Eesti Näituste ASi ja ASi ASA Kindlustus aktsia.

1. APRILL

Pank ehitas suurima büroohoone

Valmis tollal Eesti suurim büroohoone, Ühispanga uus peakorter, mis läks maksma 250 miljonit krooni (16 miljonit eurot).

26. APRILL

Müüdi hotellikett Finest Hotel

Põhjamaade suurim hotellioperaator Scandic Hotels AB ostis 51 protsenti Eesti hotellifirma ASi Finest Hotel Group aktsiatest; 49 protsenti müüsid Soome omanikud ja 2 protsenti müüs FHG asutajale Toomas Sildmäele kuuluv AS Silfin. Detsembris sai Finest Hotel Groupi uueks ärinimeks AS Scandic Hotels Eesti, Sildmäe müüs viimase 15protsendilise osaluse Scandic Hotels Eestis 2006. aastal USA hotelligrupile Hilton).

28. MAI

Kristiine linnaossa kaubanduskeskus

Kristiine Keskuse AS avas 21 000 ruutmeetri suuruse kaubanduskeskuse, kuhu põhiomanik Ernesto Preatoni investeeris umbes 300 miljonit krooni (19,2 miljonit eurot). 2002. aastal avatud laienduse tulemusel suurenes keskuse pindala ligi 30 000 ruutmeetrit ja 2010. aastal lisandus veel ligi 14 000 ruutmeetrit.

3. JUUNI

Tartu õlletehas panustas A. Le Coqile

AS A. Le Coq avas uue õlletehase, mis oli tollal Ida-Euroopa moodsaim ja läks maksma 270 miljonit krooni ehk 17,26 miljonit eurot. Mais tõi õlletehas turule kunagise A. Le Coqi kaubamärgi, alustades õlle Premium müüki.

25. JUUNI

Kahtlased tehingud luubi alla

Eesti ühines rahvusvahelise rahapesuvastase konventsiooniga. Juulis alustas tööd rahapesu andmebüroo.

27. JUUNI

Jõhker isatapp

Oma kodus tapeti haamrilöökidega kuklasse ASi Narva Elektri jaamade direktor Anatoli Paal, tapjaks osutus tema enda poeg Aleksei. Kohus mõistis Aleksei Paali kümneks aastaks vangi.

28. JUUNI

Kodumaine rapsiõli Jõgevamaalt

Jõgevamaal Painkülas avati rafineeritud toiduõli tehas AS Werol Tehased, kuhu suuromanikke esindav AS Lõunatööstus eesotsas Vambola Kolbakoviga investeeris 130 miljonit krooni ehk 8,3 miljonit eurot. Rein Kilgi osalusega AS Pere Leib Tootmine ostis Werol Tehased 2006. aastal, Werol Tehased pankrotistus 2012. aastal.

Surmaretke juht mõisteti vangi, ent sai armu

Harju maakohus mõistis Kurkse surmaretke juhi Jaanus Karmi neljaks ja pooleks aastaks vangi. Oktoobris vähendas ringkonnakohus Karmile mõistetud vabadusekaotuse ühele aastale. Riigikohus ei tühistanud 2000. aasta jaanuaris ringkonnakohtu otsust, ent president Lennart Meri andis 2000. aasta veebruaris Karmile armu. 1997. aasta õpperetkel üle Kurkse lahe uppus 14 Eesti kaitseväelast.

20. SEPTEMBER

Osta oostast

Investeeringispankur Rain Lõhmus ning reklaami- ja kirjamees Kaur Kender asutasid *online*-kauplemisskeskkonna osta.ee.

23. SEPTEMBER

Linna ähvardas pankrot

Tõrva linnavolikogu kuulutas linna 4 mln kroonise eelarvedefitsiidi tõttu püsivalt maksejõuetuks (linna aasta-eelarve oli 13 mln kr (0,8 mln eurot)).

24. SEPTEMBER

Tööstur suurendas piimatootmist

Afganistani päritolu Yaqub Haidary oli Eestis tuntud piimandus-ettevõtja, kuid kõik tema firmad läksid pankrotti. FOTO: RAUL MEE

Afgaanist piimatöösturi Yaqub Haidary osalusega AS Lacto avas Raplas uue tehase, mis läks maksma üle 200 miljoni krooni ehk umbes 12,8 miljonit eurot. Lacto pankrotistis 2003. aastal.

5. OKTOOBER

Toiduainekontsern pooldus

Perekond Kõuhkna (Toomas, Tiit ja Tarmo) loobus oma enamusosalusest toiduainekontsernis AS Epeks kaasosanike Oliver Kruuda ja Aare Annuse kasuks. Kõuhknad jäid tegutsema kala- ja paadiäris Saaremaal ja Hiiumaal ning Kruuda ja Annus jätkasid Kalevi, Tallinna Piimatööstuse ja alkoholitootjaga Winum-E.

11. OKTOOBER

SEB haaras Ühispangas ohjad

Rootsi pank SEB sai Eesti Ühispanga kontrollpaki enda kätte, kui suurendas oma osaluse pangas seniselt 32 protsendilt 50,15 protsendini.

LHV esimesed sammud panga suunas Investeeringufirma Lõhmus, Haavel & Viisemann (LHV) sai fondivalitseja te-

gevusloa. Krediitiasutuse tegevusloa sai LHV 2009. aastal.

12. OKTOOBER

Ärimehest sai mõrvaohver

Tallinnas Lastekodu tänava ühe maja trepikojas tapeti Tallinna endine abilinnapea ja keskturu nõukogu kunagine esimees Mait Metsamaa. Mõrva telimises jäi süüdi Tallinna Keskturu valitseja ja omanik Vadim Polištšuk. Polištšuki karistati 9aastase vangistusega; sama pika vangistuse sai ka palgamõrvar. Kaks meest mõisteti mõrva organiseerimise eest trellide taha kaheksaks aastaks.

12. OKTOOBER

Lennuk heiskas purjed

Esimese Eesti purjekana alustas Lennuk ümbermaailmareisi. Lennuk jõudis koju tagasi 2001. aastal.

28. OKTOOBER

Preatoni avas omanimelise panga

Preatoni Pank avas endises Tallinna Panga peahoones Roosikrantsi tänavas omanimelise panga ukse. 2004. aastast oli panga nimi SBM Pank, 2008. aastast Marfin Pank Eesti ja 2012. aastast Versobank. Finantsinspeksioon tühistas Versobanki tegevuslitsentsi 2018. aastal.

8. NOVEMBER

Ehitusmaterjalide tootjad ühinesid

Ühinesid tellisetootja AS Optiroc ja Fibo plokke tootev AS Fibo ExClay Eesti, jätkates ärinime all AS Optiroc. 2004. aastal sai ärinimeks maxit Es-

tonia AS, 2009. aastal ühineti ASiga Saint-Gobain Ehitustooted.

13. NOVEMBER

Läbirääkimised kandsid vilja

Eesti sai pärast viis aastat kestnud läbirääkimisi Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) liikmeks.

29. NOVEMBER

Plejaad sajandi suurkujusid

Lõppes rahvaküsitlus 20. sajandi saja suurkuju valimisel, mille korraldasid Eesti Entsüklopeediakirjastus, Eesti Päevaleht, Eesti Rahvusraamatukogu, Kuku Raadio ja TV3. Suurkujude hulka valiti 20 riigimeest, 20 teadlast, 15 kirjanikku, 13 teatri-, filmi- ja ajakirjandustegelast, 12 muusikut, 10 kunstnikku ja 10 sportlast.

30. NOVEMBER

Partei vahetas nime

Eesti Tuleviku Erakond jätkas tegevust Eesti Iseseisvuspartei nime all. 2022. aastal ühines partei Eesti Konservatiivse Rahvaerakonnaga.

12. DETSEMBER

Rahvusvahelistele nõuetele vastav reisiterminal

AS Tallinna Lennujaam avas uuendatud reisiterminali, mille renoveerimine läks maksma 351 miljonit krooni (22,43 miljonit eurot).

14. DETSEMBER

Kuningriiklaste võhm sai otsa

Tegevuse lõpetas Eesti Rojalistlik Partei, mis asutati 1989. aastal.

Palju kõmu tekitanud mõrv Tallinna keskturu lähistel, palgamõrvari ohvriks langes endine Tallinna abilinnapea Mait Metsamaa. FOTO: ERIK PROZES

GROLLS

TÖÖRIIETE JA ISIKUKAITSEVAHENDITE SPETSIALIST

Lai valik
tööriideid!

 Björnkläder

UNIVERN

 GESTO

FRISTADS

 Sievi

 jalas®

■ TEGERA®

Grolls Lasnamäe Peterburi tee 75, Tallinn 60 70 160 info@grolls.ee

Grolls Mustamäe Laki 30, Tallinn 60 70 155 mustamae@grolls.ee

www.grolls.ee

DAGESTANIST ALGAS TEINE VENE TŠETŠEENIA SÕDA

Valik 1999. aasta sündmusi maailmas

JAANUAR

Euroopa 11 riiki – Austria, Belgia, Hispaania, Holland, Iiri, Itaalia, Luksemburg, Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa ja Soome – võtsid ühise arveldusrahana kasutusele elektroonilise euro.

VEEBRUAR

Lääne-Austrias Alpides vallandus lumelaviin, mis hävitas suurema osa suusakuurordina tuntud Galtüri külast, hukkus 31 inimest.

MÄRTS

Tšehhi, Ungari ja Poola liitusid NATOga.

NATO alustas õhurünnakutega Jugoslaavia vastu, pommitamine kestis 78 päeva ja päädis juunis Kosovo sõja lõppemisega.

APRILL

Nigeri pealinna Niamey lennuväljal tapeti riigi president Ibrahim Baré Maïnassara.

JUULI

1993. aastast Läti president olnud Gun-tis Ulmanis pani ameti maha ja presidendiks sai Vaira Vike-Freiberga (oli president 2007. aastani).

New Yorgi lähedal kukkus merre väikelennuk, mida juhtis USA presidendi John Fitzgerald Kennedy poeg, hukkusid ka tema abikaasa ja tolle õde.

AUGUST

Tšetšeeni võitlejad eesotsas Šamil Basajeviga tungisid Dagestani, et võidelda Venemaa relvajõududega – algas Dagestani sõda, mis kasvas üle Tšetšeenia teiseks sõjaks.

SEPTEMBER

Dagestanis Buinakski linnas plahvatas autopomm maja ees, kus elasid Vene sõjaväelaste perekonnad - hukkus 64 ja viga sai 100 inimest. Järgnesid ohvriterohked plahvatused Moskvast. Venemaa alustas 29. septembril Groznõi pommitamist, päev hiljem al-

gas Vene maaväe ulatuslik pealetung Tšetšeeniale.

OKTOOBER

Viis terroristi automaatidega sisenesid Armeenia parlamenti, käskisid saadikutel põrandale heita. Avasid tule. Hukkus kaheksa inimest, sh ka Armeenia peaminister Vazgen Sargsjan ja parlamendi esimees Karen Demirtšjan, haavata sai 30 inimest.

NOVEMBER

Austraalias toimunud referendumil oli 55 protsenti hääletajast vastu kavale muuta riigikord ehk asendada kuninganna ja kindralkuberner presidendiga ning muuta Austraalia vabariigiks.

DETSEMBER

USA andis Panamale üle Panama kanali haldamise. Ameeriklased haldasid kanalit 1904. aastast.

1991. aastast Venemaa president olnud Boriss Jeltsin astus ametist tagasi. **A**

18 HEKTARIT
33 PUHKEMAJA
250 VOODIKOHTA

SEMINARIRUUMID, SAUNAD,
RESTO JA GRUPITOITLUSTUS,
LISATEGEVUSED

TUTVU ÄRIKLIENDI
KATALOOGIGA SIIN

SUVE- JA TALVEPÄEVAD, SEMINARID,
KOOSOLEKUD, PIDULIKUD ÜRITUSED jpm.

ROOSTA
Puhkeküla

WWW.ROOSTA.EE
ROOSTA@ROOSTA.EE / 525 6699

KAMJO

the art of handmade

Nüüd on aeg uinuda.

Kamjo uue salongi avamise puhul
kõik voodid -30%

Veeda 1/3 enda elust luksuslikus magamiskliimas.

Pärnu mnt 139C/1, Tallinn

info@kamjo.eu

+372 566 44 123

kamjo.eu

*Soodustused ei kehti Golden People kontinenta Alvoodile

KPMG Cyber

Kaitse oma äri küberrünnakute eest!

Purple Teaming teenus võimaldab näha
ründe- ja kaitsestrateegiate põrkumist reaalajas
ning pakub praktilisi tähelepanekuid ettevõtte
turvalisuse tõhustamiseks.

Vali usaldusväärne partner küberturvalisuse tagamiseks.

kuberkaitse.ee